

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**TURİSTİK YATIRIMLAR AÇISINDAN KONYA YÖRESİNİN
TURİZM POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

MASTER TEZİ

92780

Hazırlayan
Mete SEZGİN

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. M.Yaşar ŞİMŞEK

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

Ankara-2000 ..

JÜRİ ÜYELERİ İMZA SAYFASI

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Mete SEZGİN'e ait Turistik Yatırımlar Açısından Konya Yöresinin Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi adlı çalışma, jürimiz tarafından Turizm İşletmeciliği Eğitimi Ana bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Prof. Dr. Tefvik TATAR

Üye

Yrd.Doç.Dr. M.Yaşar ŞİMŞEK (Danışman)

Üye

Doç.Dr. Azize TUNÇ

10.05.2023
10.05.2023

ÖNSÖZ

Son yıllarda, tüm dünyada turizm olayının hızla geliştiği ve turizm sektörünün öneminin arttığı görülmektedir. Turizmin gelişmesi, ekonomik anlamda olumlu gelişmelerin yaşanmasına sebep olmaktadır. Özellikle bu durum, dünyada turizmden gelir sağlayan ülkeler açısından önem taşımaktadır.

Turizm sektöründe, Türkiye'nin dünya turizm pastasından daha fazla pay alması söz konusudur. Çünkü Türkiye; tarihi, kültürel, turistik değerleri ile çok zengin bir ülke olma özelliği taşımaktadır. 1980'li yıllardan sonra Türkiye deniz turizmi yoğunluklu olarak pazar payını artırmış, son yıllarda ise alternatif turizm çeşitleri sayesinde bu yelpazeyi genişletmiştir.

Bu çerçevede, turizmden daha iyi pay alınması, ülke içinde turistik özellik taşıyan bölgelerde turizm olayının canlandırılması ile gerçekleştirilebilir.

Bölgesel özellikler söz konusu olduğunda, Konya yöresinin taşıdığı, öncelikle tarihsel ve kültürel anlamda değerler önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amaçıda turistik yatırımlar açısından Konya yöresinin turizm potansiyelinin değerlendirilmesidir.

Bu çalışmanın, Konya bölgesi ve Türkiye açısından önem taşıyacağını ümit ederim. Özellikle, turizmin gelişmesine katkıda bulunursa mutluluğum da sonsuz olacaktır.

Bu çalışmamda bana yardımcı olan değerli hocam ve danışmanım Sayın, Yrd.Doç.Dr. M. Yaşar ŞİMŞEK'e saygılarımı sunar, teşekkür ederim.

Ayrıca meslekdaşım, Sayın;Yrd.Doç.Dr. Kadir ÖZTAŞ'a gösterdiği yardımlardan dolayı, teşekkür ederim. Tezin yazılmasında emeği geçen

Sayın;Selma DİKİCİ'ye teşekkürlerimi sunarım. Tezle ilgili yardımlarını esirgemeyen, İl Turizm Müdürlüğü, İl Kültür Müdürlüğü, Konya ve ilçe belediyeler, Konya ve yöresindeki otellerdeki tüm yetkililere teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmamda beni her zaman destekleyen, yanımda olan, eşim Selda SEZGİN'e teşekkür ederim.

AKŞEHİR, 2000

Mete SEZGİN

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR CETVELİ.....	viii
TABLolar CETVELİ	x
GRAFİKLER CETVELİ	xiv
EKLER CETVELİ	xiv
GİRİŞ.....	1

I.BÖLÜM

TURİZM ARZI, TALEBİ VE YATIRIMI KAVRAMLARINA GENEL YAKLAŞIM

1.1. Turizm Arzı Kavramı.....	5
1.1.1. Turizm Arzının Tanımı	5
1.1.2. Turizm Arzının Sınıflandırılması	5
1.1.3. Turizm Arzının Özellikleri.....	7
1.1.4. Turizm Arzını Oluşturan Elemanlar.....	9
1.2. Turizm Talebi Kavramı	11
1.2.1. Turizm Talebinin Tanımı.....	11
1.2.2. Turizm Talebinin Özellikleri	11
1.2.3. Turizm Talebini Etkileyen Faktörler	12
1.2.4. Turistik Talep Tahmin Yöntemleri.....	15
1.2.4.1. Turistik Talep Tahmininin Gerekliliği.....	15
1.2.4.2. Kalitatif Tahmin Yöntemleri.....	16
1.2.4.3. Kantitatif Tahmin Yöntemleri	16
1.3. Yatırım Kavramı.....	21
1.3.1. Turizm Yatırımı	21
1.3.2. Turizm Yatırım Projesi	22
1.3.3. Turizm Yatırım Projelerinin Özellikleri.....	22

II.BÖLÜM

KONYA YÖRESİNİN GENEL YAPISI VE ÖZELLİKLERİ

2.1. Konya'nın Kısa Tarihçesi	24
2.1.1. Konya Adı	24
2.1.2. Konya Tarihi.....	25
2.2. Coğrafi Konum ve Özellikler	27
2.2.1. Bitki Örtüsü	27
2.2.2. Akarsular, Göller ve Barajlar.....	28
2.2.3. Ovalar ve Yaylalar	29
2.2.4. İklim.....	29
2.3 İdarî Yapı ve Nüfus	30
2.4 Milli Gelir	31
2.5 Sanayi	33
2.6 Tarım	34
2.7 Ticaret	34
2.8 Eğitim.....	36
2.9 Sağlık	37
2.10 Kültür.....	37
2.11 Ulaşım ve Altyapı	38
2.12 Konya' nın İlçeleri	40

III. BÖLÜM

KONYA YÖRESİNİN TURİZM İŞLETMELERİNİN ANALİZİ

3.1. Konya Yöresi Konaklama İşletmeleri Analizi	46
3.1.1. Turizm İşletme Belgeli Tesisler.....	46
3.1.2. Belediye Belgeli Tesisler	49
3.2. Seyahat Acentaları	54
3.3. Turistik Restoranlar	56
3.4. Diğer İşletme ve Hizmetler	57

3.4.1. Müzeler.....	57
3.4.2. Ulaştırma işletmeleri.....	61
3.4.3. Enformasyon Hizmetleri	61
3.4.4. Turizm Dernekleri	62
3.5. Konya Yöresinin Turistik Arzı İle Talebinin Karşılaştırılması, Değerlendirilmesi	62

IV.BÖLÜM

KONYA YÖRESİNİN TURİSTİK KAYNAKLARININ VE TURİZM TALEBİNİN ANALİZİ

4.1. Konya Yöresi Turistik Kaynaklarının Analizi	64
4.1.1. Tarihi Eserler	64
4.1.1.1 Camiler ve Mescitler	65
4.1.1.2 Türbeler	66
4.1.1.3 Medreseler ve Darül Hadisler(Hadis Okutulan Okullar)	67
4.1.1.4 Kilise ve Manastırlar	67
4.1.1.5 Çeşme ve Şadırvanlar	67
4.1.1.6 Hamamlar	68
4.1.1.7 Diğer Eserler	68
4.1.1.8 Konya'nın İlçelerinde Bulunan Tarihi Eserler	70
4.1.2. Arkeolojik Değerler	71
4.1.3. Doğal Güzellikler	72
4.1.3.1.Göller	73
4.1.3.2.Obruklar	75
4.1.3.3.Milli Parklar	75
4.1.3.4.Tabiat Parkları, Anıtları ve Koruma Alanları	76
4.1.3.5.Mağaralar	76
4.1.3.6.Mesire ve Dinlenme Yerleri	77
4.1.4 Mahalli Özellikler	78
4.1.4.1.Festival, Kutlama ve Fuarlar	78
4.1.4.2.El Sanatları	79

4.1.4.3 Folklorik Değerler	80
4.1.4.4 Konya Mutfağı	80
4.2. Konya Yöresinde Alternatif Turizm Çeşitleri	80
4.2.1 Kültür Turizmi	80
4.2.2 İnanç Turizmi	82
4.2.3 Sağlık ve Termal Turizmi	83
4.2.4 Mağara Turizmi	85
4.2.5 Av Turizmi	86
4.2.6 Gençlik Turizmi	86
4.2.7 Diğer Alternatif Turizm Türleri	87
4.3. Konya Yöresinin Turizm Talebinin Analizi	87
4.3.1 Doğrusal Trend Analizi İle Konya Yöresi Turist Sayısı Tahmini ...	87
4.3.2 Eğrisel Trend Analizi İle Konya Yöresi Turist Sayısı Tahmini	89
4.3.3.Konya Yöresi Turist Talep Tahminlemesinde Regresyon Analizinin Kullanılması	90
4.3.4. Konya Yöresi Turist Talep Tahminlemesinde Korelasyon İle Analiz	93

V. BÖLÜM

TURİSTİK YATIRIMLAR AÇISINDAN KONYA YÖRESİNİN TURİZM POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5.1. Konya Yöresinde Turistik Yatırım Hedefleri, Stratejileri ve Önerileri.....	95
5.2.Turistik Yatırım Kararlarını Etkileyen Çeşitli Faktörlerin Konya Yöresinin Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi	98
5.2.1. Arz ve Talep Açısından Değerlendirme	99
5.2.2.Turistik Fonksiyon Oranı İle Değerlendirme	100
5.2.3.Otelcilik Fonksiyonu İle Değerlendirme	102
5.2.4.Yatırımcılar Açısından Etkili Olan Etmenler	102
5.2.5.Turizm Bakanlığının Bölge İçin Yatırımlara Konu Olabilecek İlgili Projeleri	105
5.3. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi	106

5.3.1. Araştırmanın Amacı	106
5.3.2. Araştırmanın Yöntemi	107
5.3.3. Araştırmanın Kapsamı.....	108
5.3.4. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi	108
SONUÇ VE ÖNERİLER	125
KAYNAKÇA	130
EKLER	140
ÖZET	150
ABSTRACT	151

KISALTMALAR CETVELİ

ALTİD :Alanya Turizm İşletmecileri Derneği
ATAK :Akdeniz -Ege Turizm Alt yapısı Kıyı Yönetimi Projesi
A.Ü :Ankara Üniversitesi
Bkz :Bakınız
BYK:Bölgesel Yürütme Kurulu
Çev :Çeviren
Dğr :Diğerleri
DİE :Devlet İstatistik Enstitüsü
DPT :Devlet Planlama Teşkilatı
Ed :Editör
GSYİH :Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
Ha :Hektar
İAB :İç Anadolu Bölgesi
İSO : İstanbul Sanayi Odası
İTO :İstanbul Ticaret Odası
İ.Ü :İstanbul Üniversitesi
KDV :Katma Değer Vergisi
Km :Kilometre
KONTİD :Konya Turistik İşletmeciler Derneği
KOP :Konya Ovalarını Sulama Projesi
KTO :Konya Ticaret Odası
m :metre
M.Ö :Milattan Önce
MPM :Milli Prodüktivite Merkezi
M.S :Milattan Sonra
MSB :Milli Savunma Bakanlığı
MÜSİAD :Müstakil İş Adamları Derneği
ODTÜ :Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Ort :Ortalama
PTT :Posta Telgraf Telefon

s : Sayfa

Sa : Sayı

SBE : Sosyal Bilimler Enstitüsü

SSK : Sosyal Sigortalar Kurumu

S.Ü : Selçuk Üniversitesi

THK : Türk Hava Kurumu

TKB : Türkiye Kalkınma Bankası

TOBB : Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

TUGEV : Turizm Geliştirme Vakfı

TÜRSAB : Türkiye Seyahat Acentaları Birliği

TYD : Turizm Yatırımcıları Derneği

UNESCO : Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü

Yay : Yayınları

Y.O : Yüksek Okul

yy : Yüzyıl

TABLOLAR CETVELİ

Sayfa No:

Tablo (1) Konya Yöresi İklim Özellikleri	30
Tablo (2) Yıllar İtibari İle GSYİH ve Kişi Başına Düşen GSYİH (1987 Sabit Fiyatlarıyla)	32
Tablo (3) Sektörler İtibari İle 1995 GSYİH Payları ve Gelişme Hızları (1987 Sabit Fiyatlarıyla)	32
Tablo (4) Organize Sanayi Bölgeleri Durumu (Aralık 1998)	33
Tablo (5) Tarımsal Üretim Değerleri(1994 Cari Fiyatları İle).....	34
Tablo (6) Konya Ticaret Odasına Kayıtlı (Faal+Pasif) Üye Sayısı	35
Tablo (7) Konya'nın Yıllar İtibari İle İhracatı ve İthalatı (\$)	35
Tablo (8) Eğitim Göstergeleri.....	36
Tablo (9) Konya İli Sağlık İstatistikleri (Eylül 1998)	37
Tablo (10) Kütüphanelerde Kitap ve Okuyucu Sayısı	37
Tablo (11) 1997 Yılı Konya İli Yol Durumu	38
Tablo (12) Konya Yöresinde Bulunan Turizm İşletme Belgeli Tesislerin Tür, Oda ve Yatak Sayılarına Göre Dağılımı	46
Tablo (13) Konya Yöresindeki Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Yabancı ve Yerli Konaklama, Gecelemelerin ve Ortalama Doluluk Oranlarının Yıllara Göre Dağılımı	47
Tablo (14) Konya Yöresindeki Turizm İşletme Belgeli Tesislerin Yabancı ve Yerli Konaklama, Gecelemelerin Tesis Türlerine Göre Dağılımı..	48
Tablo (15) Konya Yöresinde Turistik İşletme Belgeli Tesislerde Konaklayan Kişi, Geceleme ve Ortalama Kalış Sürelerinin Milliyetlere Göre Dağılımı	49
Tablo (16) Konya Yöresi Belediye Belgeli Tesis ve Yatak Sayısı Dağılımı (1994)	50
Tablo (17) Konya'nın İlçelerinde Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri ve Yatak Sayıları Dağılımı (Nitelikli +Niteliksiz)	50
Tablo (18) Konya Yöresinde Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayan Kişi, Geceleme Sayılarının Tesis Türlerine Göre Dağılımı	51
Tablo (19) Konya Yöresinde Belediye Belgeli Tesislerde Doluluk Oranlarının	

ve Ortalama Kalış Süresinin Tesis Türlerine Göre Dağılımı	52
Tablo (20) İç Anadolu Bölgesi Belediye Belgeli Tesislerde	
Konaklayan Turistlerin İllere Göre Dağılımı	52
Tablo (21) Konya Yöresi Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayan Yabancı	
Turistlerin, Sayı, Geceleme Sayısı ve Ortalama Kalış Sürelerinin	
Milliyetlerine Göre Dağılımı	53
Tablo (22) Konya Yöresine Gelen Yabancı Turistlerin Tesis Türlerine	
Göre Geceleme Süresi	54
Tablo (23) Konya Yöresine Gelen Yabancı Turistlerin Seyahat	
Amaçlarına Göre Geceleme Süresi	54
Tablo (24) Acentaların BYK'lara Göre Dağılımı	55
Tablo (25) Konya Yöresinde Seyahat Acentalarının Gruplara Göre	
Dağılımı	55
Tablo (26) Konya Yöresinde Bulunan Seyahat Acentalarının İlçelere	
Göre Dağılımı	56
Tablo (27) Konya Yöresinde Seyahat Acentalarının Faaliyet Alanlarına	
Göre Dağılımı	56
Tablo (28) Konya'da Bulunan Turistik Restoranların Sayı ve	
Kapasiteleri (1998)	57
Tablo (29) Yıllar İtibari İle Konya Müzeleri Yerli Ziyaretçi İstatistikleri	59
Tablo (30) Yıllar İtibari İle Konya Müzeleri Yabancı Ziyaretçi İstatistikleri ..	60
Tablo (31) Yıllar İtibari İle Konya Müzelerinden Elde Edilen Gelirler	61
Tablo (32) Konya İl Turizm Müdürlüğü'nce Verilen Enformasyon	
Hizmetleri İstatistikleri	61
Tablo (33) Konya Yöresindeki Tabiat Parkları, Anıtları ve Koruma	
Alanları	76
Tablo (34) Termal Yatak Arzının Dağılımı	84
Tablo (35) Konya Yöresinde Konaklama Tesisine Sahip	
Termal Kaynaklar	84
Tablo (36) Konya Yöresinde Termal Kaynaklı Konaklama Tesislerinin	
Belge Tür ve Sınıflara Göre Listesi	84

Tablo (37) Konya Yöresinde Termal Kaynaklı Konaklama Tesislerinin Genel Nitelikleri	85
Tablo (38) Konya Yöresi İçin Doğrusal Trend Analizi Hesaplamaları	88
Tablo (39) Konya Yöresi İçin Eğrisel Trend Analizi Hesaplamaları	89
Tablo (40) Yıllar İtibari İle Konya'daki Turistik Tesis ve Yatak Sayısı Bu Tesislerde Konaklayan Yabancı Turist Sayısı	90
Tablo (41) Konya Yöresinde Yapımı Devam Eden Turizm Yatırımları.....	100
Tablo (42) Yatırım Kararlarını Etkileyen Etmenler	103
Tablo (43) Turizm Yatırım Teşvik Belgelerinin Yıllara Göre Dağılımı	104
Tablo (44) Konya'da Yatırım ve İşletme Belgeli Tesislerin Dağılımı	104
Tablo (45) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Milliyetlerine Göre Dağılımı	108
Tablo (46) Ankete Katılan Turistlerin Mesleklerine Göre Dağılımı	109
Tablo (47) Ankete Katılan Turistlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	109
Tablo (48) Ankete Katılan Turistlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı	110
Tablo (49) Ankete Katılan Turistlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	110
Tablo (50) Ankete Katılan Turistlerin Eğitim Seviyelerine Göre Dağılımı	110
Tablo (51) Ankete katılan Yerli Turistlerin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı	111
Tablo (52) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı	111
Tablo (53) Ankete Katılan Turistlerin Seyahatlerinde Bulunan Kişi Sayılarına Göre Dağılımı	112
Tablo (54) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Türkiye'ye Geliş Sayısına Göre Dağılımı	112
Tablo (55) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Türkiye'ye Geliş Şekline Göre Dağılımı	113
Tablo (56) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Türkiye'de Ortalama Kalış Süresine Göre Dağılımı	113

Tablo (57) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Türkiye'yi Tercih Sebeplerine Göre Dağılımı	113
Tablo (58) Ankete Katılan Turistlerin Konya'ya Geliş Sıklıklarına Göre Dağılımı	114
Tablo (59) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresinde Ortalama Kalış Sürelerine Göre Dağılımı	114
Tablo (60) Ankete Katılan Turistlerin Konya'yı Tercih Sebeplerine Göre Dağılımı	115
Tablo (61) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresini Ziyaret Etmelerinde Etkili Olan Etmenlere Göre Dağılımı	116
Tablo (62) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresi İle İlgili Genel Görüşlerine Göre Dağılımı	116
Tablo (63) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresinde Arzuladıkları Turizm Türlerine Göre Dağılımları	117
Tablo (64) Ankete Katılan Turistlerin Konya'da Tercih Ettikleri Konaklama Tiplerine Göre Dağılımı	117
Tablo (65) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresinde Tercih Ettikleri Restoran Türlerine Göre Dağılımları.....	118
Tablo (66) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresini Tercih Ederken Seçtikleri Ulaşım Türlerine Göre Dağılımları	118
Tablo (67) Ankete Katılan Turistlerin Bir Konaklama Tesisinde Aradığı Niteliklere Göre Dağılımları	119
Tablo (68) Ankete Katılan Turistlerin Konya'nın İlçelerini Ziyaret Durumlarına Göre Dağılımları	120
Tablo (69) Ankete Katılan Turistlerin Konya'nın İlçelerini Gezme İsteklerine Göre Dağılımı	120
Tablo (70) Ankete Katılan Turistlerin Konya'ya Tekrar Gelme Eğilimlerine Göre Dağılımı	121
Tablo (71) Ankete Katılan Turistlerin Konya'nın Tanıtımı İle İlgili Görüşlerine Göre Dağılımı	121

GRAFİKLER CETVELİ

Grafik (1) Turizm Arzı İle Turizm Yatırımları Arasındaki İlişkiler	8
Grafik (2) Turizm Talebi Eğrisi	13

EKLER CETVELİ

Ek (1) Konya İlinin Komşu İllere Uzaklığı	140
Ek (2) Konya İli Sıcaklık ve Yağışın Aylara Göre Dağılımı	140
Ek (3) Konya Nüfus İstatistikleri (1997 Nüfus Sayımına Göre)	140
Ek (4) 1997 Yılı Ana Gruplar İtibari İle Tarımsal Üretim	141
Ek (5) Konya İlinin Tarımsal Yapısı (1997).....	141
Ek (6) Selçuk Üniversitesi Öğretim Durumu	142
Ek (7) Konya İli Kurumlar İtibari İle Hastane ve Yatak Sayısı	142
Ek (8) İller ve Bölgeler İtibariyle Motorlu Kara Taşıtları İstatistikleri	142
Ek (9) Türkiye'ye Gelen Yabancıların Milliyetlerine Göre Dağılımı	143
Ek (10) Konya İli ve İlçelerine Göre Konaklayan Kişi ve Geceleme Sayısı (1997).....	143
Ek (11) Regresyon ve Korelasyon Analizleri Hesapları	143
Ek (12) Uygulanan Anket Formu Örneği (Türkçe)	144
Ek (13) Uygulanan Anket Formu Örneği (İngilizce)	147

GİRİŞ

Turizm sektörü günümüzde hızla gelişen ve önemi artan bir endüstri haline gelmektedir. Bu sektör, ülke ekonomilerine yaptığı olumlu katkıların yanı sıra, sosyal ve kültürel anlamda da insanları birbirine yaklaştırmayı ve 2000'li yıllarda da sosyal yaşama, barış ve sevgiye hizmet etmesi ile, en önemli fonksiyonlarından birini yerine getirecektir.

Hızla gelişen ve değişen dünyada turizm hareketlerine katılanların sayısı artarken, turizmden faydalanan ülkelerde, turizm gelirlerindeki önemli boyutlarda artışlar dikkat çekmektedir. Dünya Turizm Örgütü'nün verilerine göre; dünyanın en önde gelen 20 turizm ülkesi arasında ilk beş sırayı Fransa, ABD, İspanya, İtalya, İngiltere alırken; en fazla turizm geliri sağlayan ilk beş de bu ülkelerdir. Türkiye 1998 yılı itibari ile, dünyada turizmde önde gelen 19. ülke, en fazla turizm geliri sağlayan 17. ülkedir.

Türkiye'de 1983 yılından sonra, turizm canlanmaya başlamış ve günümüze kadar önemli bir mesafe kat edilmiştir. Örneğin Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre; 1984 yılında Türkiye'yi 2.117.094 yabancı turist ziyaret etmiş ve 840.000.000 dolar turizm geliri elde edilmişken; 1998 yılında ise bu rakam 9.689.004 yabancı turiste çıkmış ve 8.088.549.000 dolar turizm geliri elde edilmiştir.

Yerli ve yabancı turistlerin niteliksel ve niceliksel yönden ihtiyaca cevap verecek tesislerde ağırlanmaları; Türkiye'nin tarih, kültür, doğal güzelliklerinin sunulması kadar önem arz etmektedir. Turizm arzını oluşturan yatırımlar, turizmin geliştiği ülkelerde ihtiyaca cevap verecek kapasitede olmalıdır. TÜRSAB'ın verilerine göre; Türkiye'de de 1998 yılı başında, 1918'i işletme, 1352'si yatırım belgeli olmak üzere, 3284 tesis ve bu tesislerde toplam, 260.000 oda ve 529.952 yatağa ulaşılmıştır.

Türkiye'ye yıllar itibari ile gelen turist sayısı ve turizm gelirlerinde artışlar olmaktadır. Turizm sektörünün yapısı gereği birçok politik, ekonomik, sosyal ve konjonktürel olaylardan etkilenmesi söz konusu olması nedeni ile, Türkiye bu durumu göz önünde bulundurma durumundadır.

Turizm sektöründe riskler her zaman göz önünde tutulup, getirilecek somut önerilerle sorunların çözüm yoluna gidilmelidir. Türkiye açısından, turizmden daha rasyonel faydalanabilmek için; turizmin çeşitlendirilmesi, tüm yıla yayılması, hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve bölgesel anlamda da gelişmelerin sağlanması amaçlanmalıdır.

Türk turizminin, son yıllarda yalnızca deniz-güneş-kum üçlüsüne dayanmaması gerekliliği görülürken, turistik potansiyeli olan ve turistik ürünün çeşitlendiği diğer bölgelerde turizm hareketliliği dikkat çekmektedir. Günümüz turistinin bilinçli hareket etmesi ve gittiği ülkenin doğal dokusunu arzulaması, tarihsel ve kültürel bir kimliği olan Türkiye'nin ve özellikle Anadolu'nun da bu özelliğini koruması, yaşatması ve bu arzını ziyaretçilere sunması gerekliliği vardır.

Bu çerçevede İç Anadolu bölgesinin merkezinde yer alan Konya yöresinin sahip olduğu turizm potansiyelinin de önemli rolü olacaktır. Konya geçmiş medeniyetlere ev sahipliği yapmış bir kültür kentidir. Tarihsel ve kültürel dokusu ile günümüzde gelen ziyaretçilerin ilgisini çekmenin yanı sıra; ilçelerinde bulunan doğal güzellikleri, gölleri, mağaraları, mesire ve dinlenme yerleri, kaplıcaları ile de son yıllarda turistik arz ve talep yönünden, önemi artan bir yöre olmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı da; turistik yatırımlar açısından Konya yöresinin turizm potansiyelinin değerlendirilmesidir. Turizm ile ilgili yatırımlar "Turistik arzı önem taşıyan bölgelerde yapılır" ilkesinden hareketle, yörenin turizm arzı , bu arza yönelen talebin analizi, yatırımlar açısından genel yapı ve konum özellikleri bu yönde irdelenmeye çalışılmıştır.

Belirli bir yöre için yapılan çalışmalarda amaç, o yörenin turizm potansiyelinin analizi, diğer bir ifade ile "Turistik envanterinin" çıkarılmasıdır. Turizm envanteri bilinen yörelerde hangi tür turizm türlerinin geliştirilebileceği spesifik olarak ortaya koyularak, turistik yatırımların yapılmasına ışık tutulacaktır. Bu noktadan hareketle ileriye dönük olarak ve planlı bir şekilde Konya yöresinin mevcut turizm potansiyelinin değerlendirilmesi; yatırımcı, işletmeci ve potansiyel turistlerin faydalanması açısından da önemlidir.

Araştırmanın birinci bölümünde; turizm arzı, talebi ve yatırımı kavramlarına genel bir yaklaşımda bulunulmuştur. Turizm arzı ve talebinin tanımı, özellikleri, turistik talep tahmin yöntemleri, turizm yatırım ve yatırım projesi kavramları kısaca açıklanmıştır.

İkinci bölümde, Konya yöresinin genel yapısı ve özellikleri incelenmiştir. Konya'nın tarihi, coğrafi ve nüfus özelliklerinin yanı sıra sanayi, tarım, eğitim, ticaret, sağlık, ulaşım, altyapı gibi önemli göstergeleri ve Konya'nın ilçelerinin genel özelliklerine kısaca değinilmiştir.

Üçüncü bölümde; Konya yöresinin turizm işletmelerinin analizi yapılmaya çalışılmıştır. Bu analizde yörede bulunan konaklama işletmelerinin sayı, kapasite, doluluk oranları ve sınıflarının yanı sıra, bu tesislerde konaklayan yerli ve yabancı turistlerin sayısı, geceleme, milliyetleri incelenmiştir. Ayrıca , yörede bulunan seyahat acentaları, turistik restoranlar,müzeler ve ulaştırma işletmelerinden bahsedilmiştir.

Dördüncü bölümde; Konya yöresinin turistik kaynaklarının ve turizm talebinin analizi yapılmıştır. Konya yöresinin tarihi eserleri, doğal güzellikleri, mahalli özellikleri irdelenmiştir. Konya yöresinde geliştirilebilecek özellikte olan, kültür, inanç, sağlık, mağara , av ve gençlik turizmi gibi alternatif turizm türleri değerlendirilmiştir. Konya yöresinin turizm arzına yönelik talebin analizi de bu bölümde yapılmıştır. Konya yöresinin gelecekteki turist sayısı tahminlemesi ise doğrusal ve eğrisel trend analizi şeklinde hesaplanmıştır.

Beşinci bölümde; Konya yöresinde turistik yatırım hedefleri, stratejileri incelenmiş, çeşitli yatırım önerileri sunulmuştur. Turistik yatırım kararlarını etkileyen bazı faktörler Konya'nın turizm potansiyeli açısından değerlendirilmiştir.

Konya yöresinin, var olan kaynaklarının daha optimal biçimde kullanılması ve turizm yatırımları açısından yeterli duruma gelmesi gerekliliği vardır. Yöreyi ziyaret eden yerli ve yabancı turistlere yönelik anket çalışması ile de bu durumun ortaya çıkarılmasına çalışılmıştır. Beşinci bölümün sonunda, Konya merkez ağırlıklı olmak üzere Akşehir, Ilgın, Beyşehir ve Ereğli ilçelerini de kapsayan anket çalışmasında tesadüfi örnekleme yöntemi ile yapılmış olup sonuçlar değerlendirilmiştir.

I. BÖLÜM

TURİZM ARZI, TALEBİ ve YATIRIMI KAVRAMLARINA GENEL YAKLAŞIM

1.1.Turizm Arzı Kavramı:

1.1.1. Turizm Arzının Tanımı:

Turizm arzı en basit ifadeyle; belirli şartlar altında bir ülkenin turistlere satmaya hazır olduğu turistik zenginliklerdir. (Olalı ve Timur, 1988 s.171) Turizm arzı kavramı; turistik ürün, turistik zenginlikler, turistik kaynaklar, turizm verileri şeklinde hemen hemen aynı anlamlarda ifade edilmektedir.

Turizm arzı başka bir ifade ile; belirli şartlar altında belirli bir fiyattan, bir memleketin veya bir bölgenin turistlere satmaya yada turistlerin faydalanmasına sunduğu turistik zenginliklerin bütünüdür. (Sezgin, 1995 s.44)

Turizm arzı iki şekilde ortaya çıkmaktadır. Bunlardan birincisi; bir ülke veya bölgenin sahip olduğu tüm doğal, tarihi ve turistik kaynaklarının oluşturduğu arzıdır. Diğeri ise, turistlerin yer değiştirmelerine ve tatil yapmalarına olanak veren tüm turistik hizmetlerin tamamıdır. (Hacıoğlu, 1989 s.39)

1.1.2. Turizm Arzının Sınıflandırılması:

Turizm arzının sınıflandırılmasında üç özellikten bahsedilebilir:

1. Çekicilik: Turistik çekicilik; bir bölge veya turistik işletmeye talebi yönlendiren, turist akışını sağlayan faktörlerdir. Çekicilik faktörü, yer ve olay çekiciliği biçiminde oluşur.

Yer çekiciliği turistik bir bölgeye gitmek için harekete geçiren itici faktördür. Kuş cenneti, Pamukkale, Peri Bacaları vb. Olay çekiciliği ise; turistik bir yöreye gitmek için harekete geçiren önemli bir olaydır. Olimpiyatlar, fuarlar vb. Uygulamada her iki çekicilik faktöründen birlikte yararlanmak gerekir. Pamukkale' de bir kongrenin düzenlenmesi gibi. (Olalı, 1990 s.140)

2. Yararlılık (Turizm İşletmeleri): Genellikle turist akımı yaratmayan, fakat olmamaları durumunda turistlerin çekiciliği olan yer ve olayları aramayacağı turistik arz faktörüdür. Turizm merkezlerinde yer alması dışında bu işletmeler şöylece sıralanabilir : oteller, moteller, tatil köyleri, pansiyonlar, apart oteller, kamping alanları, yiyecek ve içecek işletmeleri, eğlence merkezleri, spor alanları, seyahat acentaları, alış-veriş merkezleri, hatıra eşya satan mağazalar, araba kiralama işletmeleri, ulaştırma işletmeleri. (Denizer, 1992 s.66)

3. Kolay Elde Edilebilirlik (Ulaşabilirlik): Ulaşabilirlik, çekiciliği yüksek olan turistik merkezlerin pazardaki hedef kitleye olan yakınlığı ve onlara düşük maliyetle ulaşılma olanağını ifade etmektedir. Bir turistik ürünün ulaşabilirliği onun kolay ve ekonomik oluşuna bağlıdır. Örneğin Türkiye'nin dış turizmde rakip ülkeler (İspanya, İtalya, Yunanistan, Portekiz) karşısında en büyük dezavantajı, ulaşabilirliğin mesafe ve zaman bakımından daha uzun, maliyet açısından da yüksek oluşundan kaynaklanmaktadır. (Kozak ve Dğr, 1996 s.31-32)

Bir ülke ya da bölgenin turizm kaynakları -çekicilikleri- ancak turist oraya erişebilirse kullanılabilecektir. Ulaşım her şeyden önce turizm gelişmesinin etki ve tepkisi olmuştur. İyileşen ulaşım kolaylıkları turizmi teşvik ederken, turizmin yayılma ve gelişmesi de ulaşımı teşvik etmiştir. (Övünç, 1998 s.99)

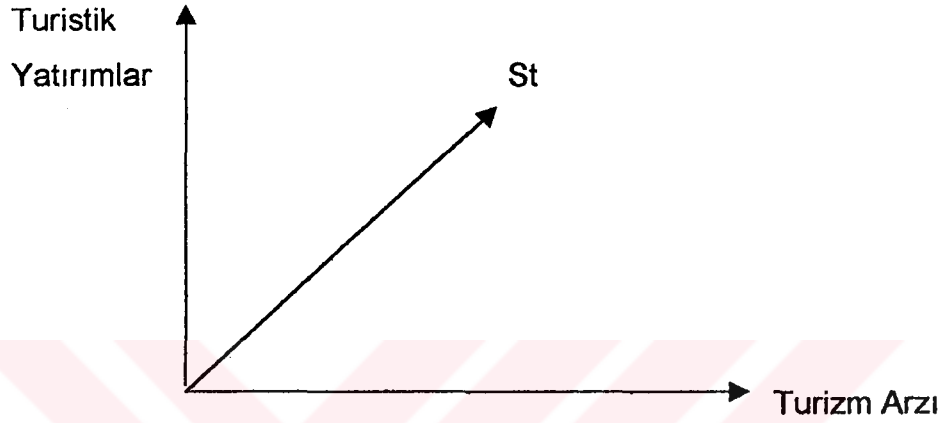
Bütün destinasyonlar için gerekli olan ve sağlanması gereken en önemli etken, seyahat türlerinin ulaşacağı terminalleri oluşturmaktır. Bu terminaller; tren garı, havaalanı, otobüs garı ve karayolu bağlantılarıdır. Turistlere yönelik aktivitelerin planlanması ve yönetilmesi fiziksel planlamanın da kalitesini ortaya çıkarır böylelikle bölgesel alanlarda seyahat hizmetlerini de kapsar. (Gunn, 1994 s.251)

1.1.3. Turizm Arzının Özellikleri

Turizm arzının özellikleri şöylece sıralanabilir:

1. Turizmde arz ancak büyük yatırımlarla oluşabilir.
2. Turizm arzını oluşturan mal ve hizmetler stoklanamaz, üretildiği anda tüketilmesi gerekir.
3. Turizm arzında ikame olanaklarının yüksek oluşu risklerin dağıtımını güçleştirmektedir. (Olalı ve Timur, 1988 s.179)
4. Turizm büyük ölçüde insan gücüne dayalı bir hizmet sektörüdür. Turistik hizmetlerin üretilmesinde ve sunulmasında otomasyona geçilmesi son derece sınırlı olduğu için, turizm arzını oluşturan bu unsurlarda temel özellik emek-yoğun üretimi yapan insandır. (Barutçugil, 1986 s.31)
5. Turizm arzı, diğer turistik istasyonlardaki fiyatların etkisi, tüketici eğilimleri ve gereksinimdeki farklılıklar gibi dış unsurların etkisi ile ayrılıklar gösterir. (Kozak ve Dğr, 1996 s.27)
6. Turizm arzı inelastiktir. Turizm arzı analizlerinde zaman faktörü ele alınarak çok kısa dönem, kısa dönem ve uzun dönemden söz etmek gerekir. Turizm arzının inelastik olması şu etkenlere dayanmaktadır: (Olalı ve Timur, 1988:180-181)
 - Turizm arzının en önemli kaynağını oluşturan doğal verilerin sınırlı olması, artırılmasının ve değiştirilmesinin güç, hatta imkânsız oluşu.
 - Turizm arzında sabit sermaye yatırımlarının yüksek olması sermayenin %85-90'ının bu alana aktarılması, sabit sermaye yatırımları ve değişmez maliyetlerin fazlalığı arza kısa dönemde esnek olmayan bir özellik kazandırır. (Öztaş, 1997 s.10)

- Fiyat değişmeleri karşısında kısa dönemde turizm arzının tepkisi çok yetersizdir. Bu nedenle turizm piyasasını yönlendiren ana unsur genellikle talep olmaktadır. Diğer bir ifade ile, turizm arzının fiyat değişikliklerine hemen uyum sağlayamaması esnekliğin 1'den küçük olmasına neden olur. (Kozak ve Dęr, 1996 s.28-29)

Grafik (1) : Turizm Arzı İle Turizm Yatırımları Arasındaki İlişkiler

- Turizm arzı turizm yatırımlarının bir fonksiyonudur. Turistik potansiyeli oluşturan psikolojik ve endüstriyel kaynakların geliştirilmesi uzun vadeli çabayı, maddi ve kültürel yatırımları gerektirir. Bu nedenle arz potansiyelinin gerçekleşmesi ve olumlu sonuçlarının alınması maddi ve manevi yatırımların bir fonksiyonu olarak kabul edilir. (Olalı ve Timur, 1988 s.181)

Arzın kısa dönemde artırılması olanağının sınırlı olması; yatırımların kararının alınması ile yatırımların gerçekleşmesi arasında zaman farkı bulunmasıdır. (Grafik 1)

7. Turizm sektöründe hizmet arzının niteliğini şu noktalarda toplanabilir:

- Turizm arzı konaklama tesislerinde yapılır.
- Arz yatak sayısı olarak bir kapasite ifade eder ve bu kapasitelerin kullanılması "geceleme" sayısına bağlıdır.
- Hizmet üretimi geceleme ile başlar, üretim ve tüketim eş zamanlı olarak gerçekleşir. (Olalı ve Timur, 1988 s.183)

8. Turizm arzı, kapasite kullanımına dayalı bir esnekliğe sahiptir. Günlük, aylık, mevsimlik ve yıllık geceleme sayısı ile kapasite kullanımı hesaplanır.
9. Turizm arzı, turizmi tam rekabet piyasasından uzaklaştırır. Çünkü turizm arzının turizm talebinden değişik uzaklıklarda olması talep yönünden tam rekabeti bozar ve uzaklık, zaman faktörleri bakımından olumlu etkiler yaratır. (Kozak ve Dğr, 1996 s.29)

1.1.4. Turizm Arzını Oluşturan Elemanlar:

Herhangi bir ülke, bölge veya turistik istasyonun arz verileri bakımından analizinin yapılması, diğer bir ifade ile; turizm olanaklarının her yönü ile incelenmesi hem mevcut durum hem de geleceğe dönük değerlendirmelerin yapılması için geçerlidir. (Olalı ve Timur, 1988 s.185)

Turizm bölgeleri için arz basitçe beş ana kategoride sınıflandırılır: Doğal kaynaklar, altyapı, ulaşım, kültürel kaynaklar ve otelcilik. İdeal olarak bütün bölgesel arzlar herhangi bir taleple iç içe girmiştir ve çok arz, kullanılmayan faaliyetleri de ifade eder. (Mc Intosh ve Dğr, 1995 s.269)

Turizmde yatırım yapılacak bölgenin seçiminde etken olan ekonomik ve coğrafik kuralların bir analiz yöntemi ise tüm turistik verilerin tek tek incelenmesidir:

1. Doğal Çevre

- Jeoloji
- Jeomorfoloji
- İklim
- Su
- Hayvan ve bitkiler (Flora ve fauna)

2. Alt Yapı

- Enerji kaynakları
- Hammadde sorunu

- Yöreye giriş olanakları
- Turistik istasyon içindeki dolaşım
- Haberleşme araçları
- Sağlık olanakları

3. Toplumsal ve ekonomik koşullar

- Toplumsal koşullar
- Ekonomik koşullar
- Yürürlükte olan yasa ve yönetmelikler
- Finansman kaynakları

4. Yüzey donatımı

- Oturulan yer
- Konaklama tesisleri (Oteller, yan birimler, kiralık daireler, ikinci konutlar.)
- Yeme-içme tesisleri: (Restoran, kafeterya, fast food ve yörenin mutfak zenginliği)
- Sportif donatım
- Ortak ilgiler için gerekli donatım

5. Kültürel donatım ve boş zamanların değerlendirilmesi olanakları

- Arkeoloji (Arkeolojik yerler, bakımı ve bu yerlerin turistik kullanım olanakları)
- Sitler ve tarihi anıtlar
- Yerel mimari (Orijinal özelliği ve korunması)
- Folklor ve gelenekler
- Tiyatro, sinema ve eğlence olanakları
- Müze ve kütüphaneler

6. Mülkiyet durumu

7. Arazinin bugünkü kullanım biçimi

8. Arazinin değer kaybetmesi ve çevre kirlenmesi

9. Arazinin turizm ve regreasyon amaçlı gelecekte kullanım tahminleri

10. Konukseverlik (Misafir karşılama, dostluk, nezaket gibi kültürel kaynaklar)

11. Turizm regreasyon ilişkisi

12. Turizm animasyon ilişkisi (Olalı, 1990 s.143-160, Olalı ve Timur, 1988 s.187-191)

1.2.Turizm Talebi Kavramı:

1.2.1. Turizm Talebinin Tanımı:

Turizm talebi, yeterli satın alma gücü ve boş zamana sahip insanların, turistik mal ve hizmetlerden belirli bir piyasada belirli bir fiyata yada bedelsiz olarak, rasyonel ve irrasyonel nedenlerle belirli bir dönemde satın almaya yada yararlanmaya karar verdikleri miktarlardır. (Şahin, 1990 s.18)

Diğer bir ifade ile turizm talebi; turistik gezi yapma arzusunda bulunan ve bu arzusunu gerçekleştirebilecek gelire sahip olan insanların miktarıdır. Turizm sektöründe üretilen mal ve hizmetlere olan talep, üretimden tüketim safhasına kadar ekonomide üretim, pazarlama ve satış (tüketim) gibi olayları yaratacaktır.

Ayrıca, bir ülke için turizm talebi, ülke içi ve ülke dışı turizm talepleri olmak üzere iki ayrı unsurdan oluşmaktadır. Ülke içi turizm talebi, insanların kendi ülkesinde; ülke dışı turizm talebi ise, insanların yabancı ülkelerde turizm ihtiyaçlarını giderme isteğidir. (Sezgin, 1995 s.68)

1.2.2. Turizm Talebinin Özellikleri:

Turizm talebi ekonomide diğer mal ve hizmetlere yönelik talebe göre bir takım değişik özellikler gösterir. Bu özellikleri şöylece sıralamak mümkündür:

1. Turizm talebi bağımsız bir talep niteliğindedir. İnsanları seyahate yönelten çeşitli nedenler vardır. Bu nedenler insanların atmosfer değiştirme isteği ve kişisel etkiler altında kalmasının bir sonucudur.

2. Turizm talebi çok yönlüdür ve karmaşık bir özelliğe sahiptir. (Kozak ve Dğr, 1996 s.43) Bazı dönemler gidilecek yerin talebini; ekonomik mesafe, hizmetin fiyatı ve kalitesi, mevsimlik durum gibi etkileyen etmenler olabilir. Talep taşıma kapasitesinin bir fonksiyonu olarak ortaya çıkabilir. (Mc Intosh ve Goeldner, 1990 s.256-257)
3. Turizm talebi mutlaka kişisel gelirlerin kullanılmasını ifade eder.
4. Lüks ve kültürel özellikteki mal ve hizmetlere olan taleple, turizm talebi arasında sürekli bir rekabet vardır. Bu iki unsur ikame olanaklarının yüksek oluşu nedeni ile her zaman birbirinin yerine geçebilirler. (Olalı ve Timur, 1988 s.196)
5. Turizm talebinin ikame olanaklarının yüksek olması, turistik tüketim tercihlerinde, ekonomik, sosyal, politik ve mali nitelikteki etken faktörlerin etki etmesi, turizm talebine aşırı esnek bir durum kazandırır.
6. Turistik tüketime konu olan mal ve hizmetler arasında aşırı bir rekabet vardır. Kısaca turistin geldiği yer ile turistik istasyon arasında bir rekabet vardır ve mesafe uzadıkça konaklama süresi azalmaktadır.
7. Turizm talebi, ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre de değişiklikler gösterir. Örneğin, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında turizm talebinin özellikleri birbirinden farklıdır. (Kozak ve Dğr, 1996 s.44)
8. Turizm faaliyetleri yılın belirli dönemlerinde yoğunlaştığı için turizm talebi mevsimlik karakter taşır. (Olalı ve Timur, 1988 s.197) Örneğin; turistik mahallere olan talep o yörenin tanıtımı ile doğru orantılı iken, o yöreye etki eden iklimsel durumda önemlidir. Yaz ve kış turizminin şartlarının oluşması için, güneş ve karın olması gibi. (Smith, 1989 s.193)

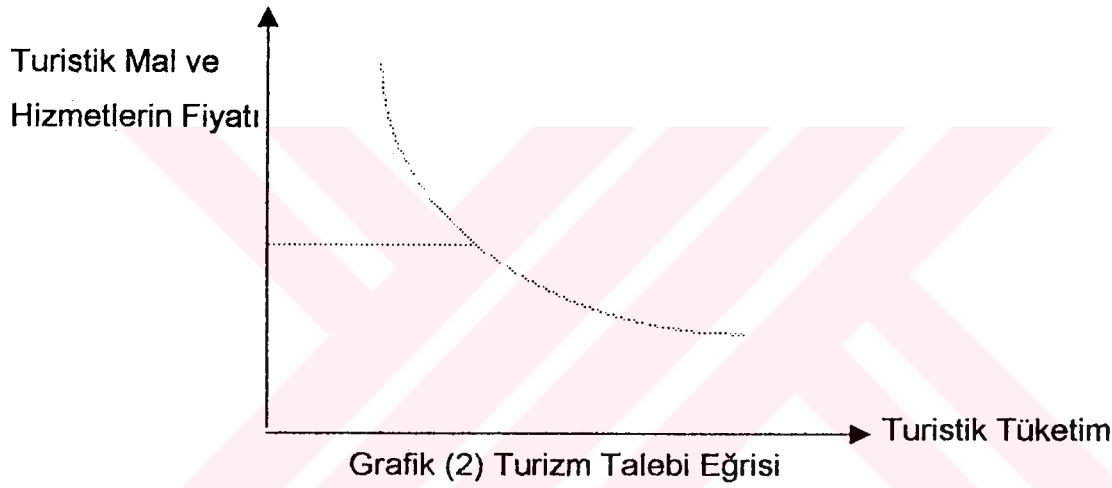
1.2.3. Turizm Talebini Etkileyen Faktörler:

Turizm talebinin gelişmesi bazı ekonomik, sosyal, fiziksel faktörlerin oluşumuna bağlıdır. Bunlar toplumların sosyal ve ekonomik durumları ve yaşadıkları bölgeler bakımından farklılıklar göstermektedir. (Olalı ve Timur, 1988 s.197)

Turizm talebini etkileyen faktörler şöylece sıralanabilir:

1.Ekonomik Faktörler:

- a) Gelir: Turistik geziler satın alma gücü olan diğer bir ifade ile; turizm için para ayırabilen insanlar tarafından yapılmaktadır. Fertlerin geliri arttıkça, toplumun ekonomik refahı yükselmekte ve sonuçta o toplumun turizm talebi artmaktadır. Bir ülkede gelir dağılımı dış turizm talebini etkileyen unsurlardan birisidir. Eğer bir ülkede milli gelir yüksek ve dağılımı dengeli ise, turizm talebi yüksek olur. (Sezgin, 1995 s.69)

- b) Fiyat: Fiyat, gerek ulusal gerekse uluslararası piyasada turizm talebini etkileyen en önemli faktörlerden birisidir. Çünkü turizm talebi fiyat değişimlerine karşı duyarlıdır. Bu duyarlılık turizme özgü tüketimde yüksek, bunun tersi durumda ise örneğin, ulaşırmada düşüktür. (Olalı, 1990 s.229) (Grafik 2)
- c) Uzaklık: Turist gönderen ülkenin turist kabul eden ülkeye olan uzaklığı ve ulaşırtma olanakları, ekonomik bir unsur olarak turizm talebini etkiler. Uzaklık ile konaklama arasında ters bir ilişki vardır. Bu durum turistik tüketim harcamaları ile ulaşırtmaya akan pay arasında da görülür. (Kozak ve Dğr, 1996 s.49)
- d) Diğer Faktörler: Turizm faktörünün alt ve üst yapısı, milli gelirin dağılışı şekli, ülkenin ödemeler dengesi, turizm sektörünün durumu, turistik mal ve

hizmetlerin miktarı, kalitesi, dünya ve ülke konjonktüründeki dalgalanmalar turizm talebini etkiler. (Olalı ve Timur, 1988 s.200-204)

2. Sosyal Faktörler:

Farklı sosyal ve kültürel yapılara sahip toplumların turizm olayına katılıp, farklı bilgi, görgü, gelenek ve kültürler arasındaki etkileşimlerin olması turizmin sosyal fonksiyonudur. (Barutçugil, 1986 s.37)

Nüfus yapısı, sahip olunan iş, eğitim seviyesi, aile durumu, dil zorlukları, şehir hayatı, boş zaman, kişilerin turizm faaliyetlerine katılmasında etkili olan unsurlardır. (Öztaş, 1997 s.29-30)

3. Psikolojik Faktörler:

Turistlerin eğlenmek, dinlenmek, hoşgörü, denetimsiz yaşamak, yabancılik duymamak, güvenlik, rahat yaşam koşulları, idari işlemlerde kolaylık, alışılmışın dışında doğal, tarihi, toplumsal, kültürel çevreleri görme ve tanımak gibi bazı genel eğilimleri ve beklentileri vardır. (Güler, 1988 s.58)

Turistik ortamın kaçınılmaz gelişmelerine uyum sağlamak, turistik deneyimin insanların yapısı üzerinde etkileri, yerli halkın yaşama davranış biçimindeki değişiklikler, çevreye uyum gösterme zorluğu, o bölgeyi terk etme veya bulunduğu çevrenin zevkini çıkarma isteği, gelecek yıllarda daha uzun tatil arzusu yaratabilir. (Yaman, 1994 s.83)

4. Politik Faktörler:

Turizm talebi özellikle uluslararası siyasal gerginliklere, savaş, terör, anarşi gibi olaylara oldukça duyarlıdır. Siyasal gerginliklerin yaşandığı bölgeler için turizm talebi ani ve hızlı gerilemeler gösterir. Eski Yugoslavya, Mısır ve Cezayir'deki iç çatışmalar, daha önce dışa kapalı ekonomi ve siyaset uygulayan Romanya ve Sovyetler Birliği gibi ülkelerde turizm talebi minimum düzeye inmiştir. 1990 yılında yaşanan "Körfez krizinden" de Türk turizm sektörü olumsuz etkilenmiştir. (Kozak ve Dğr, 1996 s.51)

1.2.4. Turistik Talep Tahmin Yöntemleri:

1.2.4.1. Turistik Talep Tahmininin Gerekliliği:

Turizm birçok endüstri dalına bağımlılığı olan, dolayısıyla geliştirilmesi halinde uyarıcı ve sürükleyici etkiler yaratan bir endüstridir. Turistik talebin niteliğine ve boyutlarına bağlı olarak yeni ve çeşitli altyapı yatırımlarının yapılması, mevcutlarının geliştirilmesi, turizmin geleceğine bağlıdır. (Barutçugil, 1986 s:31)

Talep tahminlemesi sayesinde ekonomide esnek gelişme planlarının hazırlanması mümkün olacak ve yatırımcılara tahsis edilecek kaynakların israfının önlenmesi gibi konularda gerekli önlemler zamanında alınabilecektir. Turistik yatırımların itici gücünü turizm talebi oluşturur ve turistik yatırımlar talepteki sayısal ve niteliksel gelişmenin bir fonksiyonu olarak kabul edilir. Böylece yatırımlar, yapılacak tahminlerin sonuçlarına göre hazırlanacağı için talepteki tahminleri ve araştırmaların dinamik bir nitelik taşıması zorunludur. Bu nedenle, "Kötü bir tahmin yapmak bile hiç tahmin yapmamaktan iyidir" düşüncesi kabul gören bir yaklaşımdır. (İçöz ve Kozak, 1998 s.281) Özetle;

- Turizm ağır rekabet koşulları altında çalışan bir sektör olduğu için piyasanın geleceğini iyi tahminlemek gerekir.
- Yatırımların kalitesi, miktarı ve yeri konusunda doğru kararlar alabilmek için turistik talep tahminlenmesi zorunludur.
- Kıt olan sermayenin rantabl kullanılabilmesi için yatırım yerinin uygun bir şekilde saptanması öncelikle talebin iyi tahminlenmesini gerekli kılmaktadır.
- Bir turizm gelişme planının hazırlanabilmesi, özellikle turistik talep tahminlerine dayanmaktadır. (Olalı, 1990 s.102-103)

1.2.4.2. Kalitatif Tahmin Yöntemleri:

Konuyla ilgili tecrübeye sahip olmuş ve uzman niteliğindeki kişilerin bir grup oluşturarak geleceği tahmin ve spekülasyonlarda bulunması kalitatif yaklaşımların en önemli özelliğidir. Geçmiş ile ilgili verilerin bulunmadığı, toplanamadığı veya kantitatif yaklaşımların mümkün olmadığı durumlarda bu yaklaşıma başvurulur. (Uysal, 1985 s.36) Bu yöntemler şöylece sıralanabilir: Geleneksel Anket Yöntemi, Delfay Modeli (Delphi Modeli), Çoklu Kararla Desteklenmiş Model.

1.2.4.3. Kantitatif Tahmin Yöntemleri:

Geçmiş zaman dönemlerinde gözlenen ilişkilerin gelecekte de devam edeceği varsayımına dayanan istatistiksel ve matematiksel hesaplama gerektiren yöntemlerdir. (Sarıaslan, 1994 s.49)

Turizm olayı, ekonomik, sosyal, siyasal, doğal ve psikolojik faktörlerden aşırı derecede etkilendiği için , talep tahminlemesinde uzun dönem yerine orta dönemlerin tercih edilmesi gerekmektedir. (Olalı, 1990 s.128)

Yöneticiler ve idareciler eğer istenilen zaman aralığında gerekli verilere sahip ise; turistik talebin özellikleri sayesinde turizm arz yönünü teşkil eden yatırımların kalite ve yeri konusunda bir karara varılabilir. (Yaman, 1994 s.87)

Kantitatif yöntemler şöylece sıralanabilir:

1. Zaman Serileri:

Zaman serileri, sayısal verileri oluş zamanı esas alınarak dizmek suretiyle elde edilen serilerdir. Zaman serisi analizinden amaç, geçmişe ait

verilerden yararlanarak geleceğe ilişkin tahminlerde bulunmaktır. (Balçık, 1992 s.23)

Zaman serilerinde en çok kullanılan yöntem trend analizidir. Trend belirli bir zaman serisinin uzun dönemde belirli bir yöne doğru gösterdiği gelişmedir. Turist kaynağı ülkelerdeki nüfus artışı, gelir artışı, teknolojik yenilik, varılacak yere ait tur ve seyahat tipi fiyatları, nüfusun değişik kesimlerinin turizme karşı olan ilgilerinin artması gelişim trendi içindedir. (Usta, 1985 s.66)

Zaman serileri esasına göre geleceğe ait talep tahmin tespitlerinde başlıca dört metot kullanılmaktadır:

- Grafik Yöntemi
- Yarım Ortalamalar Yöntemi
- Hareketli Ortalamalar Yöntemi
- En Küçük Kareler Yöntemi (Tatar, 1985 s.32)

2. Mevsimsel Dalgalanmalar:

Bir serideki bir yıldan uzun olmayan devresel hareketlerin tümüne mevsimsel dalgalanmalar adı verilir. Turistik eğilimlerde ve diğer ekonomik ilişkilerdeki hızlı değişimler, kişilerin tutum ve davranışlarının yılın mevsimlerine göre değişiklik göstermesine sebep olmaktadır. Bazı festival zamanlarında, yılbaşında turizm hizmetlerindeki indirimli fiyatlar turistik talebi etkilemektedir. Mevsimlerin her yıl aynı sıcaklıkta gerçekleşmemesi, kış turizmi yapılan yerlerde kar yağışının erken veya geç yağması turistik talebi etkilemeyecek, sezon kar yağışı ile başlayacaktır.

3. Konjonktürel Dalgalanmalar:

Devre uzunlukları ve şiddetleri belirsiz olan bu hareketlerin başlıca sebebi olarak, ekonomik faaliyetler düzeyinde genişleme ve düzenlemeler gösterilmektedir. Sektördeki kısa süreli durgunluklar ve canlanmalar, fiyat artışları, ulusların ekonomilerinde olumlu veya olumsuz yönde değişikliklerine bağlı olarak turizm hareketleri de değişiklik göstermektedir.

4. Tesadüfi ve Arızı Dalgalanmalar:

Zaman serilerindeki trend mevsim ve konjonktür ile açıklanamayan hareketler tesadüfi ve bazı arızı olayların etkisi ile ortaya çıkmıştır. Turizmde birçok etkinlik beklenmeyen olaylardan hemen etkilenmektedir. Devletin mali ayarlamalarından, ani fiyat değişikliklerinden, savaş, salgın hastalık, doğal afet gibi olaylardan turistik talep etkilenmektedir. (Yaman, 1994 s.88-89)

5. Basit ve Çoklu Regresyon Yöntemi:

Trend analizleri turizm hareketlerinin belli bir zaman dizisi içindeki durumu incelenerek yine gelecek belli bir zaman dönemindeki durumunu tahminlemeye imkan veriyordu. Ancak turizm hareketleri sadece zamana bağlı değildir. Çok farklı faktörlere örneğin; teknik, ekonomik, sosyal vb. birçok etmenlerin etkisi ile değişiklik gösterebilir. Regresyon analizi değişkenler arasındaki fonksiyonel bağlantıyı elde ettikten sonra, bir değişkene dayanılarak diğer değişkenleri hesaplamak veya tahminlemektir. (Olalı ve Timur, 1988 s.219)

Regresyon, değişkenler arasındaki ilişkiye uygulandığında, en küçük kareler yöntemine "Regresyon analizi" iki değişken arasındaki ilişki inceleniyorsa "Çoklu regresyon analizi" adını almaktadır. (Arıkan, 1995 s.181) Çoklu regresyon analizi bir bağımlı değişkenin iki veya daha fazla bağımsız değişkenlerle olan ilişkisini incelemek için kullanılır. Fert başına

düşen gelir, ulaşım masrafları, gidilecek yerin cari fiyat düzeyi ve yatak sayısı gibi faktörler söz konusu değişkenleri oluşturabilir. (Issı, 1988 s.39)

6. Korelasyon Yöntemi:

Korelasyon Latince bir kelime olup; bağıntı, birbiri ile ilişki anlamına gelmektedir. Bir X değişkeninin alabileceği değerler serisinin sıralı dizisi altında uygunluğunun olup olmadığı araştırılıp ve eğer bir uygunluk varsa bunun derecesini ortaya koymak gerekir. (Kabukçu, 1994 s.197)

Korelasyon katsayısı, iki değişken arasındaki ilişkidir ve (-1), (+1) arasında değerler alır. Bu ilişkilerin dereceleri şöyledir:

0: Hiç bir ilişki yok

0,00-0,20 :Çok zayıf ilişki

0,20-0,40 :Zayıf ilişki

0,40-0,70 :Orta derecede ilişki

0,70-0,90 :Yüksek derecede ilişki

0,90-1,00 : Çok yüksek ilişkiyi ifade etmektedir.

$$r = \frac{\sum xy - \frac{\sum x \cdot \sum y}{n}}{\sqrt{\sum x^2 - \frac{(\sum x)^2}{n} \sum y^2 - \frac{(\sum y)^2}{n}}} \quad \text{veya} \quad r = \frac{\sum (x - \bar{x})(y - \bar{y})}{\sqrt{\sum (x - \bar{x})(y - \bar{y})}}$$

r=Korelasyon katsayısı, n= terim sayısı, x=Bağımsız değişken, y=Bağımlı değişken, $\bar{x}$ = Bağımsız değişkenin ortalaması ifade etmektedir. (Olalı ve Timur, 1988 s.224-225)

7. Kovaryasyon (Karşılıklı ortak değişim) Yöntemi:

Kovaryasyon iki veya daha çok istatistiki seri veya büyüklüğün zaman içinde muhtemelen bazı tarih farkları ile birlikte, birinde meydana gelen artma

veya azalmanın diğerlerinde görülen artma veya azalmayla uyumluluğunu belirleyen değişimler arasındaki bir bağıntı olarak tanımlanabilir.(Olalı, 1990 s.116)

8. Toplama (La Sommatation) Yöntemi:

Ayrı ayrı yapılmış tahminlerden oluşan, bir bütüne gerektiğinde ağırlık taşıyan katsayıların ilavesi ve toplanmasıdır. Örneğin; Türkiye'ye gelen turistlerin toplam rakamlarının belirlenmesi için önce turistin geldiği her ülkeye göre tahminlerin yapılması, sonra ayrı ayrı belirlenen bu tahminlerin toplanması şeklinde uygulanabilir. (Yaman, 1994 s.91)

9. Gravitasyon (Turist çekme) ve Seyahat Yaratma Modeli:

Turist çekme modeli, Newton'un yer çekimi kanunundan esinlenerek türetilmiştir. Genel olarak turist çekme modelleri regresyon modellerine benzerse de en büyük fark, turist çekme modellerinin caydırıcı niteliğe sahip uzaklık faktörüne bağlı olmasıdır. Uzaklık turist yaratan bölge ile turist çeken bölge arasındaki fiziki mesafedir. Uzaklık faktörüne ilaveten, teknik ve düşünsel açıdan turist çekme modelleri farklılık gösterir.(Uysal, 1985 s.39)

10. Bilgisayar Sistemleri Simülasyon Yöntemi:

Bilgisayar sistemleri simülasyon yöntemi ile talep tahmin yöntemi oldukça yeni ve gelişmeye açık bir tekniktir. Bu modelin en önemli özelliği ziyaret edilen bölgeye yönelik turizm talebine ilişkin tahminin iki aşamalı olmasıdır. Birinci aşamada turistin kendi ülkesinde gözlenen sosyo ekonomik veriler ve katılma oranları arasında ilişki kurularak, orijinde gelecek talebe ilişkin tahminler yapılır. İkinci aşamada gelecekteki koşullar için bir model oluşturulup, bilgisayarda ziyaretçi akımı canlandırılarak (simülasyon) ziyaret edilecek bölgede bu talebin dağılımı tahmin edilir. (İçöz ve Kozak, 1998 s.291)

1.3. Yatırım Kavramı:

Yatırımın tanımı halk arasında, iş ortamında, ekonomide, dar, geniş ve makro gibi birçok açıdan tanımlanmıştır.

Genel olarak yatırım, belirli malların elde edilmesinden ibarettir. Yatırım, gelecekte bir kazanç sağlamak amacı ile peşin bir maliyete katlanmaktır. Diğer bir deyişle; geleceğe ait bir kazanç ümidi ile peşin olarak katlanılan bir fedakarlık değişimi yapılmasıdır. (Tatar, 1985 s.3)

1.3.1. Turizm Yatırımı:

Turizmde yatırım, turizm işletmelerin amacı olan faaliyetlerin tahmin edici koşullar içinde yürütülmesi, geliştirilmesi, rekabet gücünün korunabilmesi için bir yıldan uzun süre kullanılabilecek sabit varlıkların temin edilmesi ve faaliyetlerin aksamadan sürdürülebilmesi için gerekli işletme sermayesi varlıklarının satın alınmasıdır.

Turizm yatırımları turistlerin konaklamaları, yeme içmeleri eğlenme ve dinlenmelerine yarayan tesis , arazi ve teçhizatların tümü olurken, özellikle üst yapı olarak bilinen; otel, motel, kamping, tatil köyü, oberj, pansiyon vb. konaklama işletmelerini ifade etmektedir. (Özen ve Kuru, 1998 s.37)

Turizm sektörü diğer sektörlerden oldukça farklılıklar göstermektedir. Turizm yatırımlarının özelliklerinin başlıcaları şöylece sıralanabilir:

- Diğer sektörlerden çok fazla sabit sermayeye ihtiyaç duyarlar.
- Turizm işletmeleri hizmet üretilir, satarlar. Her yeni işletme yeni istihdam olanağı yaratmaktadır.
- Turizm yatırımların alt ve üst yapıya bağımlılıkları fazladır. Alt yapı yetersizliği talep eksikliğine yol açabilmektedir. (Tunç ve Saç, 1998 s.74)

1.3.2. Turizm Yatırım Projesi :

Mevcut ve gelecekteki turizm talebinin bir bölümünü karşılamak üzere, girişimci ve toplum yararına, ekonomik ilkelere uygun olarak hazırlanmış ve formüle edilmiş, ekonomiye turizm ile ilgili mal ve hizmet arz etmek amacı taşıyan projelere "Turizm yatırım projesi" denir.

Turizm yatırım projesi; mevcut turizm potansiyelini değerlendirmek, yerli ve yabancı turist talebini karşılamak, yeni istihdam olanakları yaratmak, döviz girdisi sağlayarak ulusal kalkınmaya yardımcı olmak, ticari karlılık elde etmek gibi amaçlardan birçoğunu gerçekleştirmek üzere turizm konaklama veya diğer turizm ünitelerinin kurulup işletilmesi, mal ve hizmet üretilip satılmasına yönelik proje çalışmalarının tümüdür.(Kahraman, 1986 s.7-8)

1.3.3. Turizm Yatırım Projelerinin Özellikleri:

Turizm yatırım projelerinin diğer işletme ve projelerden farklı özellikleri vardır. Kısaca bu özellikler şöylece sıralanabilir:

1. Sabit Sermaye Yoğunluğu: Turizm Sektöründe özellikle konaklama seksiyonu yatırımları, tüm diğer seksiyon yatırımlarından çok daha fazla sabit sermaye yoğunlukludur. Özellikle konaklama yatırımlarında daha işin başında büyük miktarlarda kapital yoğunluğu gerekmektedir.
2. Emek Yoğunluğu: Turizm işletmeleri, hizmet üretilen kuruluşlardır. Bu hizmetlerde, sektöre girebilmiş kısıtlı düzeydeki otomasyona rağmen neredeyse %100'e yakın bir oranda insan emeği ile sunulmaktadır. (Ağaoğlu, 1994 s.10-11)
3. Sabit Giderlerin Yüksek Oluşu: Turizm işletmelerinde sabit giderler özellikle yatırımın gerçekleşmesinden sonra genel giderlerin %70-80 oranına yaklaşır. Çünkü; enerji, bakım, personel, amortisman, faiz, onarım ve benzeri giderlerin kapasite doluşundan bağımsız olarak süreklilik gösterirler.

4. Altyapı Tesis İlişkisi: Altyapı tesislerinin (yol, su, elektrik, kanalizasyon, telefon vb.) tam olmadığı bir yörede yapılan turizm yatırımlarının kârlı olması olanaksızdır. Çünkü, altyapı yetersizliği talep yetersizliğini yaratacak, böylelikle gelir azalacaktır.
5. Endirekt Rantabilite: Turizm tesislerinin ulusal ekonomiye olan katkıları ve sosyal karlılıkları yüksektir. Yatırımların gerçekleşmesi sonucu sağlanan verim, direkt işletme gelirleri, istihdam gelirleri, direkt döviz gelirleri ve buna ek olarak direkt verimin birkaç misli oranında bir gelir etkisi mevcuttur.
6. Turizm Talebinin Yatırıma Etkisi: İç ve dış turizm talebini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Talebin ölçülmesi ve değerlendirilmesi zor olduğundan turizm talebi faktörleri turizm projelerinde dikkatle ele alınması gereken bir unsurdur.
7. Alternatif Sektörler Karşılaştırması: Turizm yatırımları ulusal ekonomiye katkıları olan yatırımlardır. Ancak turizm sektöründeki projelerin herhangi bir sektör projesi gibi ele alınamayacağını bilmek gerekir. Bu nedenle sektörler arasında alternatif yatırım karşılaştırması yapmak yerine, bu tür projeleri kendi aralarında karşılaştırmak ve en iyi alternatifini seçmek daha yararlıdır. (Kahraman, 1986 s.10-12)
8. Fiziksel Planlama: Kaynak kullanımını mekan ilişkisi içerisinde düzenleyen yönetime fiziksel planlama denilmektedir. Fiziksel planlama ve bu planlamaya paralel olarak gerçekleştirilen yatırımlar ve ek tesisler bir yöreden yararlananların sayısını ve tatmin derecesini artırır. (Olalı, 1990 s.368)

II. BÖLÜM

KONYA YÖRESİNİN GENEL YAPISI VE ÖZELLİKLERİ

2.1.Konya'nın Kısa Tarihçesi:

2.1.1. Konya Adı :

Konya, adını binlerce yıl sürdüren nadir şehirlerden birisidir. Geç-Bizans dönemindeki Türkler "Iconium'u" Türkçeleştirdiklerinde Konya Phrig dilinde Kawania veya Grekçe Eikon'dan çıkmış kabul edilir. (Baykara, 1998 s.1)

İlk Hristiyan havarileri olan Aziz Paul ve Aziz Barbara, dini seyahatleri sırasında M.S. 47,50 ve 53 yıllarında Konya'da bulunmuşlardır. Konya bu dönemde Hristiyanlıktaki ilk kilise resimleri olan "Icon"dan gelen Iconium'un ismini taşımaktadır. (Fauvel ve Levallois, 1986 s.669)

Konya adı Rumca Ilkonian kökenli tasvir veya kutsal tasvir anlamına gelir. Romalılar döneminde Ilcononn veya Eykono denilmiş, Icon'um İmparator Claudius zamanında ise "Claudiconium" olmuştur. Avrupalılar bir ara Conia, Cogna, Cogne demişlerdir. (Evliyaoğlu, 1994 s.160)

İslâm eserlerinde "Kuniye" olarak yer alan Konya adının anlamı, İslâm dininin tesiri ile bir efsaneye göre şöyle izah edilir : Doğudan gelen iki veli Anadolu içlerinden uçar gibi geçerler. Yemyeşil ovaları, şırl şırl pınarları olan bir yere gelince istirahat etmek için biri diğerine "Konalım mı? (Konaklayalım mı?) diye sorar. Öbür veli "Ne duruyorsun Kon, ya!" diyerek burada konaklarlar ve sonrakilere örnek olurlar. Burada kurulan şehir "Konya" adıyla bilinir. (Konya İl Yıllığı, 1990 s.33)

2.1.2. Konya Tarihi :

Anadolu'da ilk yerleşik hayat Neolitik devirle başlar. Neolitik devirde Konya Çumra-Çatalhöyük'te M.Ö. 7000 yıllarında yerleşim tespit edilmiştir. Bölgedeki en erken dönem merkezlerinden de en ünlüsü Çatalhöyük'tür. Çatalhöyük Konya'nın 52 km güneydoğusunda, Çumra ilçesinin ise kuzeydoğusundadır. Bu yerleşim yeri 1958 yılında J. Mellaart tarafından bulunmuştur. (Bahar ve Dğr, 1996 s.24)

Konya Anadolu'nun ilk yerleşim yeri olma özelliğine sahiptir. Ayrıca, Erbaa, Karahöyük gibi yerleşim yerleri ilin Kalkolitik dönemlerinden kalma yerleşim yerleridir. Alâaddin Tepesinin, Eski Tunç Çağı (M.Ö. 3000-2000) ve Hitit devirlerinde tarih sahnelerinde yer aldığı bilinmektedir. Hitit İmparatorluğu devrinde ilin önemli merkezlerden olduğunu, Beyşehir yakınlarındaki Eflatun Pınarı ve Fasıllar abideleri kanıtlarken , Ereğli İvriz kaya kabartması M.Ö. 1200' de Geç Hitit devri hakkında bilgi edinilmesini sağlar. Hititleri yıkarak tarih sahnesinde yeni bir medeniyete çıkır açan, Ege veya Dor göçleri adıyla Anadolu'yu istila eden Frigler Konya'da uzun yıllar hakimiyet kurmuşlardır. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.12)

Büyük İskender bütün Anadolu ile birlikte Konya'yı da almış, Doğu Avrupa ile Batı Asya ve Kuzeydoğu Afrika'yı birleştirdikten sonra Konya gelişmeye başlamıştır. Roma çağında Efesos limanından başlayan yol Konya'ya da uğrayarak doğuya devam ediyor ve bu çağdaki gelişmeler Konya'yı önemli bir şehir yapıyordu. (Baykara, 1998 s. 8-9)

Bundan sonra Konya'nın sık sık el değiştirdiği görülür. Şehir önce Bergama Krallığı ve daha sonra Roma İmparatorluğuna geçmiştir. Konya 395'te Bizans toprakları içine girmiştir. Bu sebeple Konya, ilk Hristiyan devrinde de önemli bir yer tutar. Emeviler ve Abbasiler devrinde Konya bir savaş alanı olmuştur. Konya, Halife VI.Abdülmecit ve I.Velit zamanında kısa

bir süre Emevilerin elinde kalmıştır. (Konya İl Yıllığı, 1990 s.35-36) (Baykara, 1998 s.8-9)

1077 yılında Kutalmış oğlu Süleyman Şah Konya'yı fethettikten sonra I. Kılınç Aslan zamanında Konya, Selçuklu Devletinin merkezi, aynı zamanda Anadolu'nun en mamur şehirlerinden biri olmuştur. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.12)

Selçuklu Sultanlarından I.Alâaddin Keykubat zamanında zaferler açısından da Konya benzeri görülmemiş parlak bir döneme sahip olmuştur. (Meyerovitch, Çev: Öztürk, 1998 s.52)

Bir süre Karamanoğulları'nın egemenliği altına geçen Konya, Karamanoğlu-Osmanlı çekişmeleri ile yüzyıllar boyu sürecektir karanlık günlerin devam etmesine neden olmuştur. (Odabaşı,1998 s.12) 1277'de Karamanoğlu I. Mehmet Bey, Konya'ya hakim olmuştur. Karamanoğulları Moğollarla da Konya için bir çok savaşlar yapmışlardır.

1369'da Yıldırım Beyazıt, 1414'de Çelebi Mehmet Konya'yı almasına rağmen Karamanoğulları şehri yeniden sahiplenmişlerdir. 1435'te II. Murat Han Konya'yı zapt etmiştir. 1417'de Fatih Sultan Mehmet Han Konya'yı Osmanlı eyaleti yapmış,1463'de Gedik Ahmet Paşanın Mut ve Ermenek'i Osmanlı sınırlarına katması ile Konya'da Osmanlı yönetimi başlamıştır. (Konya İl Yıllığı, 1990 s.36)

1867'de Konya vilâyeti kurulmuştur. O dönemde vilâyetin sınırları içinde Niğde, Isparta, İçel ve Teke sancakları da yer almıştır. Konya'da 1867'de büyük bir yangın, 1873'de büyük bir kıtlık olmuştur. 30 Ekim 1918 Mondros Mütarekesinden sonra İtalyan işgaline uğrayan Konya 1920'de işgalden kurtulmuştur. Milli mücadele döneminde "Batı Cephesi Karargâhı" Akşehir'de kurulmuştur. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.13)

2.2.Coğrafi Konum ve Özellikler:

Konya ili 36,5-39,5 Kuzey paralelleri ile 31,5-34,5 Doğu meridyenleri arasındadır. Batısında Afyon ve Isparta, doğusunda Niğde, Aksaray, kuzeyinde Ankara ve Eskişehir, güneyinde Antalya, Karaman ve İçel illeri ile komşudur. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.11) Konya ilinin komşu illere olan uzaklıkları Ek (1)'de verilmiştir.

Konya, Asya'nın batısında yer alan Anadolu yarımadasının orta güney kısmında bulunmaktadır. Konya Anadolu'nun kuzey ve güneyinde doğu ve batıya doğru uzanan sıradağların iç kısmında 1000 m civarında bir yayla düzlüğünde yer alır. Konya bir göl tabanı olan ve kendi adıyla anılan bir ovanın batı kenarındadır. (Baykara, 1998 s.2)

Mahallî rivâyete göre: "Bu ova deniz iken sonradan Rabbanî Eflatun denizi kurutmuş. Hikâyenin başı doğru olabilir, çünkü Konya'nın yerleştiği çanak boştur bir büyük çölden ibarettir." (Huart, Çev: Uzel, 1978 s.91-92)

Konya toprak bakımından Türkiye'nin en büyük arazisine sahiptir. Yüzölçümü 38.257 km² dir. (Göller hariç). Râkımı 1026 m.dir. (Rakamlarla Konya, 1992 s.15)

2.2.1. Bitki Örtüsü:

Konya ili İç Anadolu bozkır alanı içinde kaldığı için asıl bitki örtüsünü step bitkileri oluşturmaktadır. Ayrıca yörenin büyük bir bölümünde tarla tarımı yapıldığı için bu kesimlerde doğal bitki örtüsü yerini kültür bitkilerine bırakmıştır. İlin büyük bölümünü oluşturan topraklarda, çayır ve mera bitkileri aşırı otlatma nedeniyle azalmıştır. (Yurt Ansiklopedisi, Cilt 7 s.5111)

Dağlık kesimlerde, özellikle batı ve güney bölgesindeki dağlarda bütünü ile doğal orman örtüleri görülür. Fakat çoğu yerlerde orman tahribatı

yüzünden gür ormanlar fundalık ve çalılığa dönüşmüştür. Yörenin en belirgin ağaçları; ardıç(%50), lâdin(%25), köknar (%10), meşe (%10), dişbudak'dır. (%10). Bunların dışında çitlembik, kızılıçık, sedir ve şimşir de bulunur. Hadim ilçesinde az miktarda zeytin ağacı görülür. (Bahar ve Dğr, 1996 s. 16)

2.2.2. Akarsular, Göller ve Barajlar:

Konya ili toprakları içerisinde birçok irili ufaklı akarsu vardır. Bunlar kar ve yağmur suları ile beslendiklerinden suları yaz aylarında azalmakta, bazen tamamen kurumaktadır. Başlıca akarsular şunlardır: Çarşamba çayı, İvriz çayı, Balasan çayı, Çiğil çayı, Doğanhisar çayı, Sille, May, Değirmen, Ölüpınar, Suludere, Gödene, Kaşaklı, Karasu, Beşgöz, İnsuyu dereleri. (Konya İl Yıllığı, 1990 s.46)

Konya yöresinde önemli göller vardır. Bu göllerin çoğunun suları tatlıdır. Göller daha çok batı ve güneybatı yönünde toplanmışlardır. Yöredeki göllerin isimleri şunlardır: Tuz gölü, Beyşehir gölü, Akşehir gölü, Suğla (Karaviran) gölü, Çavuşçu gölü, Ereğli (Akgöl), Yunak (Akgöl), Çıralı göl, Meyil gölü, Meke Krater gölü, Acıgöl, Düden gölü, Deve Pınar (Murat) gölü, Hotamış gölü, Tevzihan gölü.

Konya'da zirai faaliyetler ve elektrik enerjisi üretimi için pek çok baraj vardır. En eski ve en büyük sulama işletmesi Beyşehir regülatörüdür. Yıllık 150 milyon m³ sulama suyunu alır. Çarşamba çayı üzerinde 169 milyon m³ su depolama kapasitesi olan Apa barajı da 1962 yılında hizmete girmiştir. Ayrıca Çumra'da May deresi üzerinde May barajı, Sille'de Sille barajı, Dolav deresi üzerinde Altınapa barajı, İvriz çayı üzerinde İvriz barajı ve Derebucak barajları vardır. (Konya İl Yıllığı, 1990 s.48)

2.2.3. Ovalar ve Yaylalar:

Eski bir iç deniz olan Konya kapalı havzasının tabanı sular çekildikten sonra neojen tortullarla kaplanmış, daha sonra akarsuların taşıdığı alüvyonların yığılmasıyla çok sayıda küçük vadi tabanı birleşmiş, Konya ili ovalarını ortaya çıkarmıştır. Bu ovalar şunlardır: Konya Ovası, Ereğli Ovası, Hotamış Ovası, Karapınar Ovası, Cihanbeyli Ovası. Bu ovaların dışında; Altınekin, Kulu, Ayrancı, Yeniceoba, Ilgın, Beyşehir ve Seydişehir Ovaları gibi küçük ovalarda vardır.

Konya yöresinde bulunan önemli yaylalar şunlardır: Cihanbeyli Yaylası, Obruk Yaylası, Taşeli Yaylası. Bu yaylalar dışında Bolkar ve Geyik dağlarının Konya kapalı havzasına bakan bölümleri ile, Sultan ve Göl dağları üzerinde çok sayıda yayla vardır. (İlimiz Konya, 1985 s.17)

2.2.4. İklim:

Geniş bir yayılım alanına sahip Konya'nın bir çok kesiminde bozkır iklimi görülmektedir. Yaz ve kış arasında sıcaklık farkları çoktur. İlkbaharları kısa olan yörede bir iç bölge karasal iklimi görülmektedir. 1000-1200 m arasında değişen ovalık kesim ile 1500-3000 m arasında değişen dağlık kesim arasında iklimde büyük fark görülür. Bunun nedeni Konya'nın dağlık kesimlerinin yüksekliği ve yağış getiren rüzgârlara açık olmasıdır. (Bahar ve Dğr, 1996 s.15)

Kara iklimi özelliklerini taşıyan Konya, özellikle kış aylarında yüksek basınç sebebi ile bölgeden farklı bir yağış grafiği çizer. Konya'nın 325,9 mm olan yıllık yağış ortalaması bölgenin altındadır. En fazla yağışın 501 mm. ile 1942'de an az yağışın ise 144 mm ile 1932 yılında düştüğü saptanmıştır. Toplam yağışın %11,5'i yaz, %19,2'si sonbahar, %35,8'i kış, %33,5'i ise ilkbahar aylarında düşmektedir. Kışın bu yağışın büyük bir bölümü kar olarak düşer. (Alkan, 1995 s.62)

Yıllık sıcaklık ortalaması; 11.5 °C iken, sıcaklık maksimum 40.0 °C, minimum -28,2 °C'dir. Konya ili sıcaklık ve yağışın aylara göre dağılımı Ek (2)'de verilmiştir. Bu rakamlara göre sıcaklık minimum değerinde Haziran, Temmuz ve Ağustos ayları dışında bütün aylarda negatif (-) değerlere düşmüştür.

Tablo (1)'de yörenin iklim özellikleri görülmektedir. Konya'da ortalama açık gün sayısı 108, ortalama kapalı gün sayısı 70 iken, hakim olan rüzgar ise kuzey yönünden doğan rüzgarlardır (N). Rüzgarın en hızlı olanı ise güneybatı rüzgarıdır(SW). Nispi nem oranı ise yıllık ortalama %60' tır.

Tablo (1) Konya Yöresi İklim Özellikleri

Yıllık Ortalama Sıcaklık (°C)	11,5
En Yüksek Sıcaklık (°C)	40,0
En Düşük Sıcaklık	-28,2
Ortalama Nispi Nem Oranı	60,0
Ortalama Yağış Miktarı	325,9
Ortalama Açık Gün Sayısı	108,9
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	81,5
Ortalama Karla Örtülü Gün Sayısı	21,9
Ortalama Donlu Gün Sayısı	99,5
Ortalama Kapalı Gün Sayısı	70,0
Ortalama Sisli Gün Sayısı	19,0
Ortalama Dolulu Gün Sayısı	3,0
Ortalama Güneşlenme Süresi (s/gün)	7,29
Ortalama Hava Basıncı (mb)	898,7
Ortalama Rüzgar Hızı (ms)	2,1
En Hızlı Rüzgarın Yönü ve Hızı	SW 29,1
Hakim Rüzgar Yönü	N

Kaynak :KTO, **Konya İlinin Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri, 1998**
Konya Valiliği, **Rakamlarla Konya, 1992**

2.3. İdarî Yapı ve Nüfus:

1928 yılında Konya vilâyetine Akşehir, Ereğli, Ermenek, Ilgın, Bozkır, Beyşehir, Cihanbeyli, Çumra, Hadim, Karapınar, Kadınhanı, Karaman (1990 yılında il oldu), Seydişehir ve merkez olmak üzere 14 kaza bağlı iken 1953'de Yunak, 1954'de Kulu, 1957'de Doğanhisar, 1959'da Sarayönü kaza

yapılmıştır. Daha sonra 8 yerleşim yerinin ilçe olması ile sayı 31 ilçeye ulaşmıştır. 1987 yılında il merkezi Büyükşehir hüviyetini almıştır. Konya'nın 168 belediyesi, 136 kasabası, 22 bucak'ı, 648 köyü bulunmaktadır. (Konya İlinin Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri, 1998 s.5)

Konya ilinin nüfusu 1997 yılı nüfus sayımına göre 1.943.757'dir. Bu nüfusun 1.141.016'sı il ve ilçe merkezinde, 802.322'si bucak ve köylerde yaşamaktadır. İl ve ilçelerinin toplam, şehir ve köy nüfusları 1997 yılı nüfus artış hızları Ek(3)'de gösterilmiştir.

Yine 1997 nüfus sayımına göre Konya'nın merkez ilçeler dışında en fazla nüfusa sahip ilçeleri sırasıyla: Ereğli, Beyşehir, Akşehir, Çumra, Seydişehir, Ilgın iken; en az nüfusa sahip ilçeler Yalılıyık, Halkapınar, Tuzlukçu, Çeltik ve Ahırılı'dır. Nüfus artış hızında ise: Bozkır, Cihanbeyli, Çeltik, Derbent, Emirgazi, Halkapınar, Kadınhanı, Tuzlukçu, Yalılıyık, Yunak gerileme gösterirlerken, en fazla artış hızı Selçuklu (Merkez İlçe), Akören, Güneysınır, Taşkent'de görülmüştür. Ek (3)

Bu sonuçlardan kent ve ilçe merkezlerinde yaşayanların %58,73; köyde yaşayanların %41,27 oranında olduğu görülmektedir. Konya'nın merkez ilçeleri olan Karatay, Selçuklu ve Meram'daki toplam nüfus 611.329'dur. Bunun dışında kalan 1.252.651 kişi Konya'nın ilçe ve köylerinde yaşamaktadır. Bu sayıya göre il merkezinde yaşayanların toplam nüfustaki payı %35,55'tir.

2.4. Milli Gelir:

Yıllar itibari ile GSYİH ve kişi başına düşen GSYİH'ya bakıldığında Konya'nın büyüme hızında dalgalanmalar olduğu negatif değerlere düştüğü görülmektedir. Özellikle 1989 yılında Türkiye büyüme hızı %0,3 iken Konya'nın büyüme hızı % -12,8 gibi düşük düzeydedir. Aynı tabloya

bakıldığında Konya için, kişi başına GSYİH 1989-1995 yılları arası Türkiye ortalamasının altında görülmektedir. (Tablo 2)

Tablo (2) Yıllar İtibari İle GSYİH ve Kişi Başına Düşen GSYİH
(1987 Sabit Fiyatlarıyla)

Yıllar	Türkiye		Konya		
	Büyüme Hızı (%)	Kişi Başına GSYİH (\$)	Türkiye İçindeki Pay (%)	Büyüme Hızı (%)	Kişi Başına GSYİH (\$)
1989	0,3	1.933	2,6	-12,8	1.516
1990	9,3	2.655	2,3	-0,7	2.113
1991	0,9	2.605	2,4	4,8	2.103
1992	6,0	2.682	2,4	6,5	2.070
1993	8,0	2.981	2,2	-3,5	2.235
1994	-5,5	2.173	2,2	-5,5	1.584
1995	7,2	2.727	2,1	3,9	1.995

Kaynak : KTO, **Konya İlinin Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri, 1998**, s.7.

Tablo (3)'de sektörler itibari ile 1995 GSYİH payları ve gelişme hızlarına bakıldığında; Türkiye için %28.14 payla sanayi birinci sırayı alırken Konya'da %23.2'lik payla tarım sektörü birinci sıradadır ve bu oran Türkiye payının üzerindedir. Bu Konya ekonomisinin tarıma dayandığının bir göstergesidir. Sektörler bazında paylar, Konya için başlıca sırasıyla; tarım, sanayi, ticaret, ulaştırma ve haberleşmedir. Gelişme hızı ise en fazla ticaret sektörü iken; inşaat ve sanayi gelişme hızı 1995 yılı itibariyle negatif yönde gerçekleşmiştir.

Tablo (3) Sektörler İtibariyle 1995 GSYİH Payları ve Gelişme Hızları
(1987 Sabit Fiyatlarıyla)

Sektörler	Türkiye		Konya	
	Pay (%)	Gelişme Hızı (%)	Pay (%)	Gelişme Hızı (%)
Tarım	15,0	2,1	23,2	5,4
Sanayi	28,1	12,1	18,6	-2,1
İnşaat Sanayi	6,0	-4,7	7,8	-4,9
Ticaret	21,0	11,5	17,7	8,8
Ulaştırma ve Haberleşme	12,8	5,7	17,4	7,6
Diğer	17,1	-	-	-
GSYİH Alıcı Fiyatları İle	100,0	7,2	100,0	3,9

Kaynak : KTO, **Yeni İpek Yolu Dergisi**, Sayı :127, 1998.

2.5. Sanayi:

Konya ilinde sanayinin gelişmesi Cumhuriyet öncesine dayanır. İlin ekonomik yapısı itibari ile tarıma yönelik sanayi oluşmaya başlamış, 1950'lerden sonra iktisadi canlanma ile birlikte Konya sanayisinde önemli gelişmeler olmuştur. 1950-1960 yılları arasında Konya'daki sanayi tesisi sayısının 47'den 91'e ulaştığı; ayakkabıcılık, dokumacılık, un, şeker, çimento, tarım aletleri gibi sanayilerin geliştiği görülür. (Konya ili Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri, 1998 s.13)

Ayrıca; Eskişehir, Gaziantep ile birlikte Konya'da "İkinci beş yıllık kalkınma planları" dönemi ile sanayi bölgesi uygulaması yatırımlarına başlanmıştır. (Özdemir, 1990 s.17)

Tablo (4) Organize Sanayi Bölgeleri Durumu (Aralık 1998)

	1.Organize	2.Organize	3.Organize	Toplam
Toplam Alan (m ²)	1.150.000	3.000.000	9.000.000	13.150.000
Toplam Parsel Sayısı	97	230	367	694
Tahsis Edilen Parsel Sayısı	97	224	179	500
Faaliyete Geçen İşyeri Sayısı	95	223	3	321
Yapımı Devam Eden İşyeri Sayısı	2	74	50	126

Kaynak : Konya Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü, 1999.

Üçüncü beş yıllık plân çerçevesinde organize sanayi bölgelerinin oluşturulması ile Konya'da payını almıştır. 1970'li yıllarda 1. organize sanayi, 1980'li yıllarda 2. organize sanayi bölgeleri bitirilmiştir. 3. sanayi bölgesi halen inşa halindedir. Organize sanayi bölgeleri için toplam 13.150.000 m² alan ayrılmış olup, 694 parselin 500'ü tahsil edilmiş, bu bölgede 321 işyeri faaliyete geçirilmiş, 126 işyerinin ise yapımı devam etmektedir. (Tablo 4)

2.6. Tarım :

1997 yılı Konya ili ana gruplar itibari ile tarımsal üretime bakıldığında; birinci sırayı % 47'lik payla tahıllar, ikinci sırayı % 45,5'luk payla endüstriyel bitkiler almaktadır. Konya ilinin tarımsal üretiminin yaklaşık % 93'ününü bu iki ürün cinsi oluşturmaktadır. Ek (4)

Konya ilinin tarımsal yapısı ise genel alan içerisinde yaklaşık %38'i tarla, % 24'ü nadas, %17'si çayır-mera, %12'si orman, %7'si ürün getirmeyen alanlar oluştururken %2'lik alan meyve ve bağ alanlarıdır. Tarımsal yapının genel ve kültür alanları içindeki payı alan ve yüzde olarak Ek (5)'de verilmiştir. Bu verilere göre %37,34 tarla, %24,12 nadas alanı mevcuttur. Konya'da % 86 kuru tarım, %14 'ü ise sulu tarım yapılmaktadır. Ana gruplar itibariyle ekili alanın %87'si tahıllar, %6'sı baklagiller, %5'i endüstriyel bitkilere aittir. Konya ilinde tahıl üretiminde ilk sırayı buğday, ikinci sırayı arpa almaktadır.

Tablo (5)'de tarımsal üretim değerlerine bakıldığında; 1991, 1992, 1993 yılları için, İç Anadolu Bölgesi Türkiye'de, Konya ise hem İç Anadolu Bölgesinde hem de Türkiye'de birinci sırada yer almaktadır.

Tablo (5) Tarımsal Üretim Değerleri (1994 Cari Fiyatları ile Milyon TL)

	1991	1992	1993	1993 Yılı % Payı
Konya	6.323.020	10.259.505	17.592.399	4,02
İç Anadolu	26.467.308	44.035.069	83.680.850	19,10
Türkiye	142.781.072	252.479.109	438.066.745	100,00

Kaynak : DPT, İller İtibariyle Çeşitli Göstergeler, Nisan1997.

2.7. Ticaret :

Konya'da sanayinin tarıma dayalı olması, tarımsal ürünlerin başlıca ticaret konusu olmasına neden olmaktadır. Bunun yanı sıra mobilya, elektronik gibi sektörlerde ekonomik faaliyet içerisinde paylarını artırmaktadır. (Konya ilinin Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri, 1998 s.50)

Tablo (6)'da görüldüğü gibi Konya Ticaret Odasına kayıtlı üye sayısı yıllar itibari ile artış göstermiş ve 1998'de 18.986'ya ulaşmıştır.

Tablo (6) Konya Ticaret Odasına Kayıtlı (Faal+Pasif) Üye Sayısı

Yıllar	Hakiki Şahıs	Şirket	Toplam
1993	6.692	4.837	11.529
1994	6.782	6.112	12.900
1995	6.969	7.376	14.345
1996	7.204	9.050	16.254
1997	7.309	10.375	18.044
1998	-	-	18.986*

Kaynak : KTO, **Konya İlinin Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri, 1998, s.50.**

*Rakamlar Geçicidir.

Tablo (7)'de Konya'nın yıllar itibari ile ihracat ve ithalatı görülmektedir. Bu rakamlara göre Türkiye'de ihracatı ve ithalatı arasında denge kurulamayıp açık varken, Konya'nın ihracat fazlası gözükmemektedir.

Tablo (7) Konya'nın Yıllar İtibari İle İhracatı ve İthalatı (\$)

Yıllar	Türkiye		Konya	
	İhracat (\$)	İthalat (\$)	İhracat (\$)	İthalat (\$)
1993	15.345.067.000	29.428.370.000	23.609.570	6.365.640
1994	18.105.872.000	23.270.019.000	24.609.907	2.634.634
1995	21.637.041.000	35.709.011.000	57.804.747	26.235.712
1996	23.122.657.000	42.733.906.000	83.924.145	57.157.271
1997	26.244.731.000	48.585.095.000	93.630.975	75.970.175

Kaynak : KTO, **Konya İlinin Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri, 1998, s.33.**

Konya iç ticaret yanında dış ticaretle de Türkiye'nin ekonomik büyümesine paralellik arz ederek artışlar sağlamıştır. En fazla ihracatı sırasıyla Rusya, Kazakistan, Almanya, Özbekistan, Romanya almaktadır. (Konya ilinin Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri, 1998 s.50)

2.8. Eğitim :

Tablo (8)'de eğitim göstergeleri başlığı altında, okur-yazar, üniversite bitirme ve okullaşma oranları görülmektedir. Konya, bütün değerler itibari ile İç Anadolu ve Türkiye verilerine yaklaşık, fakat altındadır.

Tablo (8) Eğitim Göstergeleri

Yöre	Okur-Yazar Oranı (%)	Üniversite Bitirenler Oranı (%)	Okullaşma Oranları (%)		
			İlkokul	Ortaokul	Lise
Konya	84,15	3,20	97,08	57,19	35,97
İç Anadolu	84,49	5,65	97,15	63,69	42,21
Türkiye	80,46	4,72	97,10	68,65	46,52

Kaynak : DPT, **İller İtibariyle Çeşitli Göstergeler**, Nisan1997.

11.04.1975 tarihinde yürürlüğe giren 1873 sayılı dört üniversitenin kurulmasıyla ilgili kanunla kurulan Selçuk Üniversitesi, 1975'de üç yüksekokulla eğitime başlamış, bu gün Türkiye'nin en büyük üniversitelerinden birisi haline gelmiştir.(Elmas, 1998 s.97)

Konya, 1998-99 öğretim yılı itibari ile 184 okul öncesi, 1.244 ilköğretim, 108 genel lise, 109 meslek lisesi, 43 eğitim merkezi olmak üzere 1.688 kurum, 14.190 öğretmen, 349.981 öğrenci ve eğitim merkezi hariç 7.348 adet dersliğe sahiptir.

Selçuk Üniversitesinde toplam 61 kurum, 1.934 öğretim elemanı ve 42.071 öğrenci bulunmaktadır. Ek (6). Öğrencilerin %73 lisans,%22 ön lisans, %4 yüksek lisans, %1 doktora öğrencisi iken; bu oranın da %70'i normal, %30'u ikinci öğretimi oluşturmaktadır.

2.9. Sağlık :

Konya'da Eylül 1998 tarihi itibari ile 25 hastane, toplam 3.142 yatak, 1.406 doktor, 1.187 hemşire bulunmaktadır. Yatak başına 614 kişi düşerken, doktor başına 1.382 hasta düşmektedir. (Tablo 9)

Tablo (9) Konya İli Sağlık İstatistikleri (Eylül 1998)

Hastane Sayısı	25
Toplam Yatak Kapasitesi	3.142
Doktor Sayısı	1.406
Doktor Başına Düşen Hasta Sayısı	1.382
Hemşire Sayısı	1.187
Hemşire Başına Düşen Hasta Sayısı	1.637
Yatak Başına Düşen Nüfus Sayısı	614
Hastanede Ortalama Kalış Süresi (Gün)	5
Bebek Ölüm Oranı (Binde)	32,99

Kaynak : **Konya İl Sağlık Müdürlüğü 1998.**

Konya'da hastanelerin ve yatakların dağılımı Ek (7)'de verilmiştir. Bu verilere göre hastanelerin 18 tanesi Sağlık Bakanlığına, 4'ü SSK'ya , 3'ü ise Üniversite, Vakıf ve Belediyeye aittir.

2.10. Kültür:

Tablo (10) Kütüphanelerde Kitap ve Okuyucu Sayısı

Yıllar	Kitap Sayısı		Okuyucu Sayısı	
	Merkez Kütüphane	Şube Kütüphane	Merkez Kütüphane	Şube Kütüphane
1992	58.601	50.990	321.658	56.317
1993	59.926	52.513	405.937	69.851
1994	58.449	58.406	353.883	81.553
1995	58.817	54.477	477.080	81.307
1996	59.549	55.162	399.157	78.235
1997	60.880	55.353	280.083	80.720

Kaynak : **Konya İl Kültür Müdürlüğü.**

Konya ilinde merkezde 7, ilçelerde 41 ve yerel imkânlarla açılıp, kadro tahsisi yapılamayan 26 adet olmak üzere 74 kütüphane mevcuttur. 1997 yılı itibari ile merkez kütüphanede 61.880, şube kütüphanelerde 55.353 kitap

mevcuttur. Okuyucu sayısı yıllara göre dalgalanma göstermektedir. (İl Kültür Müdürlüğü Raporları, 1998) (Tablo 10)

Konya'da sahip olunan kültür mirası korumak ve geleneksel kültür değerlerini canlandırmak amacıyla yapılan kültürel etkinlikler şunlardır: (İl Kültür Müdürlüğü Raporları, 1998)

- Hz. Mevlâna'yı Anma Törenleri (10-17 Aralık)
- Hz. Mevlâna ve Ailesinin Konya'ya Gelişlerini Anma Törenleri (3 Mayıs)
- Nevruz Kutlamaları (21 Mart)
- Hidrellez Kültür ve Bahar Bayramı (6 Mayıs)
- Konya Sinema Günleri (Mayıs Ayı'nın Son Haftası)
- İstiklâl Marşının Kabulü (12 Mart)
- Ahilik Kültürü Haftası Kutlamaları (Ekim Ayı'nın 2. Haftası)
- Türk Halk ve Türk Sanat Müziği Korusu, Türk Halk Oyunları Çalışmaları

2.11. Ulaşım ve Altyapı :

Konya, konum olarak Anadolu'nun ortasında doğu ile batının, güney ile kuzeyin birbirine bağlantısını sağlayan kavşak noktasındadır. Konya; Afyon, Eskişehir, İstanbul ve Adana ile bağlantılı Bağdat demiryolu hattı üzerinde oluşu; karayolunda ise kuzeyde Ankara, kuzeybatıda Afyon, doğuda Ereğli-Aksaray, güneyde Adana-Karaman batıda Isparta ve güneybatıda Antalya karayolu ile bağlantıları ile, kolay ve güçlü bir ulaşım ilişkine sahiptir. (Alkan, 1995 s.71)

Tablo (11) 1997 Yılı Konya İli Yol Durumu (km)

	Devlet Yolu		İl Yolu Uzunluğu			Köy Yolu Uzunluğu			Toplam
Sorumlu Kuruluş	Uzunluk	Asfalt	Stabilize	Toprak	Asfalt	Stabilize	Tesviye	Ham	-
Karayolları	1343	1307	158	-	-	-	-	-	2808
Köy Hizm.	-	-	-	-	1367	3928	867	557	6719
Toplam	1343	1307	158	-	1367	3928	867	557	9527

Kaynak : KTO, Konya İlinin Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri, 1998, s.49

Tablo (11)'de Konya ili yol durum tablosu görülmektedir. Bu verilere göre Konya'da Karayolları'nın 2.808 km, Köy Hizmetleri'nin 6.719 km olmak üzere toplam 9.577 km'lik yol yapılmıştır.

Konya ili motorlu kara taşıtları istatistiklerine bakıldığında Ek (8); özel otomobil sayısının 63.699, motorlu kara taşıtı sayısının 92.968, on bin kişiye düşen oto sayısının 337 olduğu görülmektedir.

Konya'da 26.11.1987 tarihinde Konya-İstanbul karşılıklı uçak seferleri başlamış, ancak askeri havaalanından yapılan bu seferler zaman zaman kesintiye uğramıştır. Sivil havaalanının yapımı halen sürmektedir. (Rakamlarla Konya 1992 s.141)

Konya'nın coğrafi konumu gereği transit yolların kavşak noktasında bulunması nedeni ile 1995 yılında, İstanbul yolu üzerinde yeni şehirler arası otobüs terminali yapımına başlanmıştır. 2000 yılında hizmete girmesi beklenen terminalin 52 adet yolcu peronu, 156 adet özel araç otoparkı, 52 adet taksi peronu ve bir çok hizmet üniteleri mevcuttur. Yeni terminal 11.000 m² si kapalı olmak üzere toplam 129.766 m² lik inşaat sahasına sahiptir. (Ed: Köseoğlu ve Kaya, 1998 s.42)

Konya'nın ulaşımı ile ilgili diğer bir konu ise, Konya-Ankara arası "Hızlı tren projesi"dir. Konya'yı kapalı havza konumundan çıkarmak, kuzeyden güneye ulaşımı sağlamak için son on yıldır bekleyen bu projenin yapılabilirliği gerekmektedir. (Akhan, 1995 s.129-130)

Altyapıda ise, Konya birkaç eksik dışında altyapısı tamamlanmış bir bölgedir. Konya ovaları sulama projesinin (KOP) realize edilip sulanmayan toprakların sulanması ve Konya kanalizasyonunun açık bir şekilde Tuz gölüne dökülüp, gölü gün geçtikçe kirletmesi, altyapı sorunlarının başlıcalarıdır. (Akhan, 1995 s.126)

2.12. Konya'nın İlçeleri :

Kapladığı alan bakımından 38.257 km² ile Türkiye'nin en büyük ili ve 1997 nüfus sayımına göre Türkiye'nin beşinci büyük ili olan Konya'nın ilçeleri şunlardır:(Esen, 1998 s.12) Büyükşehir Karatay, Büyükşehir Meram, Büyükşehir Selçuklu, Ahırlı, Akören, Akşehir, Altınekin, Beyşehir, Bozkır, Cihanbeyli, Çeltik, Çumra, Derbent, Derebucak, Doğanhisar, Emirgazi, Ereğli, Güneysınır, Hadim, Halkapınar, Hüyük, Ilgın, Kadınhanı, Karapınar, Kulu, Sarayönü, Seydişehir, Taşkent, Tuzlukçu, Yalıhöyük ve Yunak.

Bu ilçelerin genel özelliklerine sırası ile incelemekte fayda vardır:

Ahırlı : İl merkezinin 134 km güneybatısındadır. 11 adet köyü ve kasabası bulunan ilçenin eski dönemlerden kalma kalıntıları, yayla ve dağ turizmüne yönelik alanları ilgi çekicidir. (Konya ve İlçeleri, 1997 s.58)

Akören : İl merkezinin 35 km güneyinde olan ilçenin yazılı tarih öncesine dayanan bir geçmişi vardır. Akören yakınlarında Akçeşme'de bulunan Grek alfabesi ile yazılmış eserler bölgenin Roma ve Bizans çağında yerleşim yeri olduğunu göstermektedir. Konya-Akören arasındaki Hatunsaray (Lystra) yakınındaki Gökyurt (Glistra) antik kenti Roma İmparatoru Augustus'un Anadolu'da kurduğu beş önemli koloniden biridir. Akören'in eski ismi Akviran'ı oluşturan Bizans, Selçuklu ve Osmanlılar zamanından kalma eserler bulunan viraneler şunlardır: Akçeşme, Bayındır, Yukarı Yarımca, Aşağı Yarımca, Ertaş Boğazı, Mihrap, Kayı Beleni. (Akören Belediyesi Raporları, 1996 s.104-107)

Akşehir : Akşehir, tarihi "İpek yolu" üzerine kurulmuş, Afyon ve Konya arasında kara ve demiryolu ulaşımı olan tarihi bir merkezdir. Sultan dağlarının eteklerine yaslanan Akşehir'in verimli ovalarında her türlü tahıl yetişmektedir. (Cenikoğlu, 1998 s.22)

Alimler ve evliyalar beldesi olan Akşehir, "Nasreddin Hoca" ile adını dünyaya duyurmuştur. Her yıl 5-10 Temmuz tarihleri arasında uluslararası "Nasreddin Hoca Şenlikleri" düzenlenen Akşehir'in İstiklâl Savaşında Garp Cephesi Komutanlığı'na karârgahlık yapması da 24 Ağustos'ta "Akşehir Şeref Günü" kutlamalarıyla hatırlanmaktadır. Seyyid Mahmud Hayrani Türbesi, Taş Medrese, Garp Cephesi Müzesi, Hıdırlık, Kilise turistik açıdan önemlidir. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.96-97)

Altınekin :İl merkezinin 57 km kuzeyinde olan ilçenin 17 adet köyü ve kasabası bulunmaktadır. Altınekin, yöreye ismini veren Zıvarak Han ile birlikte çeşitli mağara ve tekkeleri ile ilgi çekici, av turizmi için zengin bir yöredir. (Konya ve İlçeleri, 1997 s.63)

Altınekin'e bağlı Dedeler kasabasında 12. Yy'da Şeyh-i Kebir Taşgun Baba Tekkesi (şimdi Türbesi) ve bu tekkenin Dedeler Hanı, yolcuların ağırlandığı, vakıf gelirlerinin sağlandığı bir kültür merkezi olmuştur. (Ceran, 1997 s.33)

Beyşehir : Beyşehir göller yöresinde orta Torosların arkasındaki yayla çanağında yer alır. Beyşehir'in tarihi M.Ö. 7000-6000 yıllarına kadar çıkmaktadır. Hititler, Eflatun Pınar ve Fasıllarda önemli eserler bırakmışlardır. Beylikler döneminde Eşrefoğlu Seyfettin Süleyman Bey, 1243'de Beyşehir'i kurmuştur. Beyşehir'in aynı adı taşıyan Türkiye'nin üçüncü büyük gölü durumunda olan tabi bir gölü ve bu gölün üzerinde 33 tane irili ufaklı adası bulunmaktadır. Beyşehir; Lükyanus anıtı, Fasıllar, Eflatun Pınar Anıtı, Kız Kalesi, Eşrefoğlu Cami, destan olmuş Kubadabad sarayı ile hem tarihi hem turistik bir ilçedir. (Beyşehir Sanayi ve Ticaret Rehberi, 1997 s.42-48)

Bozkır :İlçe,Toros dağlarının kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu iç etekleri ile bu eteklerden Konya ovası'na doğru alçalan düzlük alanda yer alır. İlçe merkezinde; Üç gözlü kemer köprü, Bozkır Cami ve özellikle Zengibâr Kalesi turizm açısından önemlidir. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.99)

Cihanbeyli :İç Anadolu'nun orta kısımlarında Tuz gölünün batısındadır. İlçe sınırları içerisinde irili ufaklı 13 göl bulunmaktadır. İlçede kara iklimi hüküm sürmekte, yaz aylarında daha çok olmak üzere gündüz-gece ısı farkı oldukça yüksek gerçekleşmektedir. Ekonomi önemli ölçüde tarım ve hayvancılığa, bunun yanısıra Tuz gölünden elde edilen tuza bağlıdır. Coğrafi konumu nedeni ile göçmen kuşların konaklama merkezi olan Cihanbeyli, özellikle yaban kazları ile tam bir av merkezidir. (2000'e Üç Kala Cihanbeyli, 1997 s.18-19, 35-37)

Çeltik :Konya'ya 220 km uzaklıktadır. Ekonomisi, tarım ve hayvancılığa dayalıdır. 1967'de belediye teşkilatı kurulmuş , 1990'da ilçe olmuştur. (Çeltik Belediyesi Raporları, 1998)

Çumra:Çumra ve çevresinin tarihi M.Ö. 5000 yıllarına kadar uzanmaktadır. Çumra merkezine 40 km uzaklıkta Çatalhöyük'de Neolitik çağa ait yerleşim yerinin yanı sıra, Sırçalıhöyük'te ilçenin Eski tunç, Hellenistik, Roma ve Bizans dönemine ait zengin buluntuları vardır. Çatalhöyük duvar resimleri ilk yerleşik düzene geçen insanoğlunun, ölü gömme adetlerine de ışık tutmaktadır. (Konya'da Selçuklu ve Osmanlı Eserleri, 1991 s.38-39)

Derbent :İl merkezinin 80 km batısındadır. 10 adet köy ve kasabası vardır. Vadi ve yaylaları ile ilgi çekicidir. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.101)

Derebucak : 1071 Malazgirt savaşı ile Türkleşen bölgede yedi adet yerleşim yeri bugünkü Derebucak'ın kurulmasını sağlamıştır. İlçe halkının geçimi genelde kuru tarıma bağlıdır. Ayrıca hayvancılıkta küçükbaş ve büyükbaş hayvanların üretimi yanında aile tavukçuluğu ve bal üretimi yapılmaktadır. (Aslan, 1986 s.19)

Doğanhisar : İl merkezinin 122 km batısındadır. 15 adet köyü ve kasabası bulunan ilçenin yayla ve dağ turizmüne yönelik yöreleri ve doğal

güzellikleri yanında, Yunus Emre ve Taptuk Emre mezarları da bulunmaktadır. (Konya ve İlçeleri, 1997 s.75)

Emirgazi :İl merkezinin 136 km doğusunda 9 adet köy ve kasabası bulunan ilçede kale kalıntıları bulunmaktadır. Halı tezgâhlarında üretilen kök boya ile yapılmış yöresel halıları ilgi çeker. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.102)

Ereğli: Konya ovasının güneydoğusunda orta Torosların kuzeybatıya yönelik sıraları önünde yer alır. Tarihi, M.Ö. 7000-5000'e kadar dayanır. Ereğli'nin 17 km uzağında İvriz Kaya kabartmaları, Hititlerin sanatının özelliklerini yansıtmaktadır. (M.Ö. 1180-700) Ereğli'nin yanı başında kente hakim iki tane tümülüs bulunmaktadır. Ereğli'de bulunan Selçuklu, Karamanoğlu ve Osmanlı eserleri şunlardır: Kale, Ulu Cami, Şeyh Şahabeddin-i Şuhreverdi Zaviyesi, Rüstem Paşa Kervansarayı, Ağaoğlu Bedesteni. (Yücel, 1998 s.45-50)

Güneysınır :İl merkezinin 76 km güneyinde 9 adet köyü ve kasabası bulunan Güneysınır, yayla turizmine yönelik şirin bir ilçedir. Bağları ve tabiat güzellikleri ile tanınır.

Hadim :İl merkezinin 120 km güneyinde 32 adet köy ve kasabası bulunan Hadim bir doğa harikası olan "Yerköprü şelalesine" sahiptir. Ayrıca Bolat yaylası ve deresindeki Hellenistik Roma ve Bizans kalıntıları ve kaya mezarları ilgi çekicidir. (Konya ve İlçeleri, 1997 s.79-80)

Halkapınar :İl merkezinin 168 km doğusunda 14 adet köy ve kasabası bulunan ilçede İvriz kaya kabartması dünyadaki ilk tarım anıtıdır.

Hüyük :1210 yılında kurulmuştur. İlçeye bağlı Çavuş ve Köşk kasabaları yakınlarında bulunan kaplıcalar, Selçuklu döneminin yapı tarzını sergilemektedir.

Ilgın : Kutalmış oğlu Süleyman Bey tarafından Selçuklu topraklarına katılan Ilgın'da, Selçuklu sultanı Alâaddin Keykubat tarafından "İlk Türk Hamamı" (bugünkü kaplıcası) yaptırılmıştır. Çavuşçu gölü, linyit kömürü yatakları, şeker fabrikası Ilgın ekonomisine katkıda bulunur. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.105-106)

Kadınhanı: Konya-İstanbul yolu üzerinde 61.km'de Konya'nın kuzeybatısında yer alır. Eski adı Saideli olan ilçe "İpek yolu" olarak adlandırılan ticaret yolu üzerinde bulunmaktadır. Bu nedenle yolcuların konakladıkları, "Taşhan" adıyla bilinen han, 1223 yılında "Raziye Hatun" tarafından yaptırılmıştır. (Konya'daki Selçuklu ve Osmanlı Eserleri , 1991 s.42)

Karapınar: Konya'nın 90 km doğusunda bulunan ilçenin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. İlçenin konumu ve ulaşım durumu bu iki sektörde yatırım yapmaya elverişlidir. Fakat coğrafi olumsuzluklar (ilçenin erozyon bölgesinde olması) Karapınar'ın gelişimini engellemektedir. (Esen, 1998 s.30-31)

En önemli tarihi yapısı; bir cami, iki kervansaray, imaret, kilerler, tabakhane, buğday ve arpa ambarları , mektep, şadırvan, çeşmeden meydana gelen ancak günümüze cami ve hamamı ulaşan "Sultan Selim Külliye"sidir. (Küçükdağ, 1997 s.41)

Meke krater gölü, Meke kuşları, Meyil gölü Karapınar'ın görülmeye değer doğa harikalarıdır. (Konya ve İlçeleri, 1997 s.87)

Kulu : 300 yıllık bir geçmişe sahiptir. 1954 yılında Konya'nın ilçesi durumuna gelen Kulu'nun başlıca geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. İlçede engebeli arazi hemen hemen yoktur. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.108)

Sarayönü :1959'da ilçe olan Sarayönü'nün dünyaca ünlü Lâdik halıları, henüz açılmamış yeraltı şehri, tarihi çeşmeleri ve camileri vardır. (Hatıpzade, Pir Hasan, Çatal çeşme, Konca evi, Küçük Ali, Pancarcı, Paşa, Kaşı Çeşmeleri ve Pir Hüseyin, Küçük Ali Oğlu, Hatıp camileri)

Ayrıca Çeşmeli-Zebir yörüklerinin sosyo-ekonomik yapılarıyla yaylalarda gelenek ve göreneklerini günümüzde bile devam ettirmeleri ilgi çekicidir. (Ceran,1996 s.16)

Seydişehir :Tarihi M.Ö. 7000 yıllarına kadar uzanır. İlçe Eşrefoğulları zamanında kurulduğu için Selçuklu yapısı yoktur. Seyyid Harun Cami, Külliyesi ve Hamamı, Seydişehir Kalesi önemli eserlerdir. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.110)

Taşkent :İl merkezinin 143 km güneyinde 9 adet köy ve kasabası bulunan Taşkent, dağ ve yayla turizmine yönelik olanakları, tarihi camileri, emsalsiz kayalıkları ile ilgi çeker.

Tuzlukçu :İl merkezinin 160 km kuzeybatısındadır. İpek halıcılığı ile ünlüdür. (Konya ve İlçeleri, 1997 s.92-93)

Yalıhüyük :İl merkezinin 166 km güneybatısındadır. 2 adet köy ve kasabası vardır.

Yunak : İl merkezinin 189 km kuzeybatısındadır. Ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanır. Yunak'ta turizm açısından önemli sayılabilecek bir yer yoktur. Sadece yıkılma tehlikesi de olan Roma devri lahdi kullanılarak kesme taşlardan yapılmış kemerli bir çeşme vardır. Yunak'ta el sanatları olarak ipek halıcılık, doğramacılık ve demircilik yapılmaktadır. (Kenarlı, 1995 s.79)

III. BÖLÜM

KONYA YÖRESİNİN TURİZM İŞLETMELERİNİN ANALİZİ

3.1. Konya Yöresi Konaklama İşletmeleri Analizi:

3.1.1. Turizm İşletme Belgeli Tesisler:

Tablo (12) Konya Yöresinde Bulunan Turizm İşletme Belgeli Tesislerin Tür, Oda ve Yatak Sayılarına Göre Dağılımı

Tesis Türü	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Beş Yıldızlı Otel	-	-	-
Dört Yıldızlı Otel*	2	214	382
Üç Yıldızlı Otel	5	316	619
İki Yıldızlı Otel	8	330	627
Tek Yıldızlı Otel	3	155	132
Toplam	18	1 015	1 760
İç Anadolu Bölgesi	163	12 477	23 739
Türkiye	1 932	160 000	310 910
Konya/İAB	% 11,04	% 8,13	% 7,41

Kaynak: **Konya İl Turizm Müdürlüğü, 1999.**

*Şubat 1999'da açılan dört yıldızlı Özkaymak otel dahil edilmiştir.

Konya yöresinin turistik işletme belgeli tesis sayılarına bakıldığında, (Tablo 12) yörede turizm işletme belgeli; beş yıldızlı otel, motel, pansiyon vb. tesislerin olmadığı, iki adet dört, beş adet üç, sekiz adet iki ve üç adet tek yıldızlı olmak üzere, 18 otel ve bu tesislerde 1015 oda, 1760 yatak olduğu görülmektedir. Yöre tesis bazında İç Anadolu bölgesinin yaklaşık %11'ne, oda sayısında yaklaşık %8'ine ve yatak sayısında ise yaklaşık %7'sine sahiptir.

Tablo (13) Konya Yöresindeki Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Yabancı ve Yerli Konaklama, Gecelemelerin ve Ortalama Doluluk Oranlarının Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Konaklayan Kişi Sayısı			Geceleme Sayısı			Ortalama Doluluk Oranı(%)		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
1990	56.504	43.794	100298	79.902	56.885	136787	25,22	17,85	43,17
1991	32.142	54.835	86.977	44.665	71.105	115770	11,63	18,52	30,15
1992	59.383	61.356	120739	67.209	82.365	149574	16,79	20,57	37,36
1993	52.200	60.579	112779	66.539	87.750	154289	15,85	20,91	36,76
1994	25.858	57.225	83.120	29.921	78.255	108176	8,38	16,68	23,06
1995	23.655	70.776	94.431	29.409	96.718	126127	6,22	20,45	26,66
1996	59.766	93.742	153508	65.833	123989	189822	14,24	26,81	41,05
1997	67.107	115868	182975	76.741	153946	230687	14,98	30,06	45,04

Kaynak: Turizm Bakanlığı, **Konaklama İstatistikleri Bülteni 1990-1997.**

Tablo (13)'de Konya yöresindeki yabancı ve yerli konaklayan kişi sayısı, gecelemlerin ve ortalama doluluk oranlarının yıllara göre dağılımı görülmektedir. 1991, 1992 ve 1994 yıllarında yabancı turist sayısında bir düşüş görülürken 1996 ve 1997 yıllarında konaklayan yerli ve yabancı turistlerin sayısında artış trendi dikkati çekmektedir. Ortalama doluluk oranlarının da ise 1994 ve 1995 yıllarında bir düşüş olmasına rağmen, diğer yıllarda %40 civarında gerçekleşmiştir. 1997 yılında 182.975 yerli ve yabancı konaklama yaparken, 230.687 geceleme yapılmıştır.

Tablo (14)'de Konya yöresindeki turistlerin kişi, geceleme, ortalama kalış süresi ve doluluk oranlarına göre dağılımına bakıldığında; 1997 yılında dört yıldızlı otelde (sadece 1 otel verileri) yabancı konaklamaların yerli konaklamaların üç katından fazla, diğer otellerde ise, yerli konaklamaların daha fazla olduğu görülmektedir. Yabancı konaklamaların yaklaşık %53'ü dört yıldızlı otelde gerçekleştirilirken, yerli konaklamaların yaklaşık %49'u iki yıldızlı otellerde gerçekleştirilmiştir. Geceleme sayıları da konaklamalara paralel durumdadır.

Tablo (14) Konya Yöresindeki Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Yabancı ve Yerli Konaklama ve Gecelemelerin Tesis Türlerine Göre Dağılımı

	Konaklayan Kişi Sayısı			Geceleme Sayısı			Ortalama Kalış Süresi(Gün)			Doluluk Oranı (%)		
	YAB	YER	TOP	YAB	YER	TOP	YAB	YER	TOP	YAB	YER	TOP
OTELLER												
Dört Yıldız	35234	10391	45625	39814	13508	53322	1.13	1.30	1.17	52.15	17.58	69.73
Üç Yıldız	12651	28512	41163	15814	41342	57156	1.26	1.45	1.39	14.71	38.05	52.76
İki Yıldız	18035	56599	74634	18948	67548	86496	1.05	1.19	1.16	7.44	26.53	33.97
Tek Yıldız	1187	20366	21553	1904	31703	33607	1.60	1.56	1.56	2.62	43.67	46.29
Toplam	67107	115868	182975	76741	153946	230687	1.14	1.33	1.26	14.98	30.06	45.04
İç Anadolu Bölgesi*	735440	1259722	1995162	1404036	2165331	33569367	1.91	1.72	1.79	17.72	27.33	45.05
TÜRKİYE*	9443198	7650086	17093285	36167167	14941411	51108608	3.83	1.95	2.99	38.57	15.93	54.50

Kaynak: Turizm Bakanlığı, **Konaklama İstatistikleri Bülteni 1997.**

* Bu rakamlara Motel, Pansiyon, Tatil Köyü, Oberj, Kamping, Eğitim Uygulama ve Golf Tesisleri dahildir.

Tablo (14)'de ortalama kalış süresine göre yerli ve yabancı konaklamaların, iki güne ulaşmadığı görülmektedir. Konya bu verileri ile İç Anadolu ve Türkiye ortalamalarının altında kalmaktadır. Ortalama doluluk oranlarında ise, en yüksek sırası ile; dört yıldızlı otel, üç, bir ve iki yıldızlı oteller yer almaktadır.

Konya yöresini ziyaret eden, turizm işletme belgeli tesislerde konaklayan turistlerin milliyetlerine göre dağılımına bakıldığında (Tablo 15), 24.748 turist ile Japonya'nın ilk sırada, 11.779 turist ile ABD'nin ikinci sırada, 9.389 turist ile Almanya'nın üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Bu sıralama aynı zamanda yörenin ülke genelinde farklı bir turistik yapısının bir göstergesidir. Çünkü Ek (9)'da Türkiye'ye gelen turistlerin milliyetlerine bakıldığında sırası ile Almanya, BDT ve İngiltere'nin ilk üç sırayı paylaştıkları görülmektedir. Bu verilere göre, yöreyi kültürel ve inanç turizmi kapsamında seyahat eden insanların ziyaret ettiği söylenebilir. Yöreye gelen yabancı turistlerin ortalama kalış sürelerinin de yerli turistler gibi iki günü geçmediği görülmektedir. (Öztaş ve Sezgin, 1999 s.144-152)

Tablo (15) Konya Yöresinde Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Konaklayan Kişi, Geceleme ve Ortalama Kalış Sürelerinin Milliyetlere Göre Dağılımı

Milliyet	Konaklayan Kişi Sayısı	Geceleme Sayısı	Ortalama Kalış Süresi (Gün)
Japonya	24748	26665	1.1
ABD	11779	13103	1.1
Almanya	9389	10656	1.1
İtalya	4174	5809	1.4
Diğer	3803	5553	1.8
Benelüks Ülkeleri *	3469	3725	1.1
Fransa	3222	3731	1.2
İspanya	1893	2149	1.1
Kanada	1659	1878	1.1
İngiltere	1260	1361	1.1
Avustralya	639	662	1.0
İskandinav Ülkeleri **	565	801	1.4
Avusturya	289	365	1.3
İsviçre	164	222	1.4
Yunanistan	53	59	1.1
Toplam	67107	76741	1.1

Kaynak: Turizm Bakanlığı, **Konaklama İstatistikleri Bülteni 1997**

* Benelüks Ülkeleri : Belçika, Hollanda, Lüksembourg.

** İskandinav Ülkeleri : İsveç, Norveç, Danimarka, Finlandiya.

3.1.2. Belediye Belgeli Tesisler:

Konya yöresinde belediye belgeli tesis ve yatak sayılarının dağılımı Tablo (16)'da görülmektedir. Bu verilere göre Konya yöresinde nitelikli ve niteliksiz olmak üzere 167 tesis ve 6411 yatak bulunmaktadır. Tesis bazında bu sayı İç Anadolu bölgesinin yaklaşık %25'ini, yatak bazında %20'sini oluşturmaktadır.

Tablo (16) Konya Yöresi Belediye Belgeli Tesis ve Yatak Sayısı Dağılımı
(1994)

Yöre	Nitelikli Tesis Sayısı	Nitelikli Yatak Sayısı	Niteliksiz Tesis Sayısı	Niteliksiz Yatak Sayısı	Toplam Tesis Sayısı	Toplam Yatak Sayısı
Konya	74	3 591	93	2 820	167	6 411
İAB	328	19 054	357	12 656	685	31 710
Türkiye	5 142	250 899	3 261	104 026	8 403	354 925
Konya/ İAB	% 22.56	% 18.85	% 26.05	% 22.28	% 24.38	% 20.22

Kaynak: Turizm Bakanlığı, **Belediye Belgeli Konaklama İstatistikleri Bülteni 1997**

Tablo (17) Konya'nın İlçelerinde Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri ve
Yatak Sayıları Dağılımı (Nitelikli +Niteliksiz)*

İlçeler	Otel		Motel		Pansiyon		Toplam	
	T.S	Y.S	T.S	Y.S	T.S	Y.S	T.S	Y.S
Konya Merkez	86	2.978	-	-	6	284	92	3.262
Akşehir	11	526	-	-	-	-	11	526
Altınekin	1	40	-	-	-	-	1	40
Beyşehir	5	267	6	256	-	-	11	523
Bozkır	2	50	-	-	-	-	2	50
Cihanbeyli	2	74	-	-	-	-	2	74
Çumra	1	25	-	-	-	-	1	25
Ereğli	3	136	-	-	-	-	3	136
Hadım	4	114	-	-	-	-	4	114
Hüyük	-	-	-	-	-	-	1	20
Ilgın	7	490	-	-	1	50	11	756
Kadınhanı	3	114	-	-	-	-	3	114
Karapınar	5	124	-	-	-	-	5	124
Kulu	6	126	-	-	-	-	6	126
Seydişehir	7	309	-	-	-	-	7	309
Taşkent	2	79	-	-	-	-	2	79
Yunak	3	133	-	-	-	-	5	133
TOPLAM	150	5.885	6	626	7	334	167	6411

Kaynak : Turizm Bakanlığı, **Belediye Belgeli Tesisler Envanteri 1994**

*T.S :Tesis Sayısı, Y.S :Yatak Sayısı, Bu tablo içinde 4 kaplıca tesisi ve 216 yatak sayısı dahil edilmiştir.

Tablo (17)'de Konya yöresinin ilçelerine göre belediye belgeli tesislerin dağılımına bakıldığında; merkez ilçeler dışında en çok tesisin sırası ile Beyşehir, Akşehir, Ilgın, Seydişehir, Kulu, ve Karapınar'da yer aldığı

görülmektedir. Bu tabloda dikkati çeken en önemli husus, sadece Beyşehir ilçesinde Belediye belgeli, 6 adet motel ve 256 yatak , merkezde 6 ve Ilgın'da 1 adet pansiyon bulunmasıdır.

Tablo (18) Konya Yöresinde Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayan Kişi, Geceleme Sayılarının Tesis Türlerine Göre Dağılımı

Tesis Türü	Konaklayan Kişi Sayısı			Geceleme Sayısı		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Otel	23.240	463.049	486.289	33.868	676.218	710.086
Motel	1.375	22.923	24.298	2.392	22.923	25.315
Pansiyon	813	18.119	18.932	1 1.995	48.922	50.117
Kaplıca	-	8.756	8756	-	100.700	100.700
Toplam	25.428	512.847	538.275	37 455	848.764	886.218
İAB	118.328	2.240.620	2.538.948	228.871	3.349.186	3.578.057
TÜRKİYE	3.182.629	12.601.258	15.785.789	10.606.716	18.598.610	29.205.328

Kaynak: Turizm Bakanlığı, **Belediye Belgeli Konaklama İstatistikleri Bülteni 1997.**

Tablo (18)'de Belediye belgeli tesislerde konaklayanların tesis türlerine göre dağılımına bakıldığında ilk sırada otellerin tercih edildiği, bunu sırası ile, motel, pansiyon ve kaplıca tesislerinin izlediği, 25.428 yabancı turistin konaklama yaparak belediye belgeli otelleri fazla tercih etmedikleri, 512.847 yerli turistin ise konaklama yaparak tercihlerin bu tesislerde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo (19)'da ise belediye belgeli tesislerin doluluk oranları ve ortalama kalış süreleri görülmektedir. Ortalama doluluk oranlarının %27-43 arasında değiştiği, İç Anadolu Bölgesinde olduğu gibi yabancı turistlerin belediye belgeli tesisleri tercih etmedikleri görülürken, ortalama kalış sürelerinin kaplıca tesisleri hariç 1-2 gün civarında olduğu görülmektedir. Kaplıca tesisleri hem doluluk oranı en yüksek tesisler olurken hem de yerli konaklamalarda ortalama kalış süresi 11,5 gün gibi yüksek bir rakam ile ilk sırada yer almaktadır.

Tablo (19) Konya Yöresinde Belediye Belgeli Tesislerde Doluluk Oranlarının ve Ortalama Kalış Süresinin Tesis Türlerine Göre Dağılımı

Tesis Türü	Doluluk Oranı(%)			Ortalama Kalış Süresi (Gün)		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Otel	1.66	33.17	34.83	1,4	1,4	1,4
Motel	2.56	24.53	27.09	1,7	1,0	1,0
Pansiyon	0.98	40.13	41.11	1,4	2,7	2,6
Kaplıca	0.00	43.11	43.11	0,0	11,5	11,5
Toplam	1.51	34.12	35.63	1,4	1,6	1,6
İAB	2,0	28,8	30,8	2	1	1
TÜRKİYE	10,7	18,7	29,4	3	1	2

Kaynak: Turizm Bakanlığı, **Belediye Belgeli Konaklama İstatistikleri Bülteni 1997**

Tablo (20) İç Anadolu Bölgesi Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayan Turistlerin İllere Göre Dağılımı

İller	Konaklayan Kişi Sayısı		
	Yabancı	Yerli	Toplam
Ankara	27.843	916.043	943.886
Nevşehir	48.545	55.638	104.183
Konya	25.428	512.847	538.275
Sivas	5.018	230.748	208.766
Aksaray	3.819	61.643	65.462
Kayseri	3.162	146.811	149.973
Kırşehir	1.428	28.103	29.531
Niğde	952	44.271	45.169
Eskişehir	756	261.627	262.383
Yozgat	648	106.751	107.399
Karaman	553	28.193	28.746
Çankırı	102	32.001	32.103
Kırıkkale	74	22.998	23.072
TOPLAM	1.18.328	2.420.620	2.538.948
Türkiye	3.812.629	12.601.258	15.785.789
Konya/İAB	% 21.00	% 21.00	% 21.00

Kaynak: Turizm Bakanlığı, **Belediye Belgeli Konaklama İstatistikleri Bülteni 1997**

İç Anadolu Bölgesine göre değerlendirilme yapıldığında Konya yöresi; belediye belgeli tesislerde konaklayan yabancı sayısına göre üçüncü, yerli

sayısına göre ikinci sırada yer alırken, yerli ve yabancı konaklamaların %21'inin Konya'da gerçekleştiği görülmektedir. (Tablo 20)

Konya yöresinde belediye belgeli tesislerde yabancı turistlerin sayı, geceleme ve ortalama kalış sürelerinin milliyetlere göre dağılımına bakıldığında (Tablo 21) sıra ile Fransa, Benelüks ülkeleri (Hollanda, Belçika, Lüksembourg), Almanya, İtalya'nın yer aldığı ortalama kalış sürelerinin 2 günü geçmediği görülmektedir.

Tablo (21) Konya Yöresi Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayan Yabancı Turistlerin, Sayı, Geceleme ve Ortalama Kalış Süresinin Milliyetlerine Göre Dağılımı

Milliyet	Konaklayan Kişi Sayısı	Geceleme Sayısı	Ort.Kalış Süresi (Gün)
Fransa	3 414	5 834	2
Benelüks	2 644	3 967	2
Almanya	1 997	2 783	1
İtalya	1 838	2 681	1
ABD	1 249	1 947	2
İngiltere	1 002	2 005	2
Japonya	879	1 125	1
Avustralya	705	1 112	2
İskandinav	523	872	2
İspanya	436	589	1
Avusturya	363	598	2
İran	363	654	2
Kanada	334	509	2
Yunanistan	305	632	2
İsviçre	247	363	1
Polonya	153	487	3
Romanya	102	109	1
Diğer	8 876	11 066	2
Yabancı Toplam	25 428	37 455	2
Türkiye	512 847	848 764	2

Kaynak: Turizm Bakanlığı, **Belediye Belgeli Konaklama İstatistikleri Bülteni 1997**

Konya yöresinin turizm işletme ve belediye belgeli tesislerinin sayısının toplam 185, toplam yatak sayısının 8.171 olduğu görülmektedir.

Ayrıca Turizm Bakanlığı'nın yapmış olduğu "Yabancı ziyaretçiler talep profili araştırması" sonuçlarına göre Konya yöresine gelen yabancı turistlerin turizm ve belediye işletme belgeli tesisler içerisinde en fazla gecilemeyi otel ve motelde yaptıkları, aynı araştırmada seyahat amacına göre geceleme sürelerine göre ilk sırayı tatil alırken sırası ile; kültürel, akraba-arkadaş ziyareti ve iş nedenleri ziyaret amaçlarını oluşturmaktadır. (Tablo 22-23)

Tablo (22) Konya Yöresine Gelen Yabancı Turistlerin Tesis Türlerine Göre Geceleme Süresi

Otel Motel	Arkadaş Evi	Kamp karavan	Pansiyon	Diğer	Toplam
133.562	31.689	31.106	9.915	11.664	217.936

Kaynak : Turizm Bakanlığı, **Yabancı Ziyaretçiler Talep Profili Araştırması 1993**

Tablo (23) Konya Yöresine Gelen Yabancı Turistlerin Seyahat Amaçlarına Göre Geceleme Süresi

Tatil	Kültürel	Akraba Arkadaş Ziyareti	İş	Görev	Alış-veriş	Dini	Aktif Spor	Diğer	Toplam
143.088	35.772	17.497	15.942	1.555	1.361	1.166	583	972	217.936

Kaynak : Turizm Bakanlığı, **Yabancı Ziyaretçiler Talep Profili Araştırması 1993**

Ek (10)'da Konya ili ve ilçelerinde konaklayanlara Turizm Bakanlığının uygulamış olduğu anket sonuçlarına göre (17 tesiste) merkez ilçeler dışında, Beyşehir ve Seydişehir'de de yerli ve yabancı konaklama ve gecilemelerin olduğu görülmektedir.

3.2. Seyahat Acentaları:

Tablo (24)'de Türkiye'de ki seyahat acentalarının "Bölgesel yürütme kurullarına" göre dağılımı görülmektedir. Bu rakamlara göre Türkiye'de 4162, Konya'da 92 seyahat acentası görülmektedir. Bu veriler Eylül 1998 verileri

olup, daha sonra Konya'da açılan seyahat acentaları ile bu sayı 96'ya ulaşmıştır.

Tablo (24) Acentaların BYK'lara Göre Dağılımı

BYK Adı	Acenta Sayısı
Boğaziçi	720
Ankara	536
Antalya	501
Avrupa	427
Asya	319
İzmir	295
Kuşadası	202
Adana	189
Fethiye	183
Marmaris	179
Alanya	168
G. Marmara	153
Bodrum	146
Konya	92
Karadeniz	51
Toplam	4162
Konya/Türkiye	%2,21

Kaynak: TÜRSAB Turizm Dergisi, Sa.176, Eylül 1998.

TÜRSAB'ın 15 adet bölgesel yürütme kurullarından birisi de Konya BYK'dır. Tablo (25)'de Konya yöresindeki seyahat acentalarının gruplara göre dağılımı görülmektedir. 1998 yılı sonu itibari ile, yörede 40 adet A grubu, 47 adet AG (A Geçici) grubu, 4 adet B grubu, 5 adet C grubu olmak üzere toplam 96 seyahat acentası bulunmaktadır.

Tablo (25) Konya Yöresinde Seyahat Acentalarının Gruplara Göre Dağılımı

	A Grubu	AG Grubu	B Grubu	C Grubu	Toplam
Merkez	38	46	4	5	93
Şube	2	1	-	-	3
Toplam	40	47	4	5	96

Kaynak : TÜRSAB Konya BYK, Aralık 1998.

Konya'nın ilçelerinde bulunan seyahat acentalarının dağılımına bakıldığında Kulu'da 4, Akşehir'de 2, Cihanbeyli, Çumra, Ilgın, Seydişehir ve Yeniceoba'da 1'er seyahat acentası olduğu görülmektedir. Tablo (26)

Tablo (26) Konya Yöresinde Bulunan Seyahat Acentalarının İlçelere Göre Dağılımı

	A Grubu	AG Grubu	B Grubu	C Grubu	Toplam
Akşehir	1	1	-	-	2
Cihanbeyli	-	1	-	-	1
Çumra	-	1	-	-	1
Ilgın	1	-	-	-	1
Kulu	1	1	2	-	4
Seydişehir	1	-	-	-	1
Yeniceoba	-	-	-	1	1
Toplam	4	4	2	1	11

Kaynak : TÜRSAB Konya BYK, Aralık 1998.

Tablo (27)'de Konya BYK'nın verilerine göre, seyahat acentalarının çalışma alanları görülmektedir. Bazı seyahat acentaları bir kaç faaliyeti birlikte yürütmektedirler. Bu verilere göre seyahat acentaları en çok inanç turizmi kapsamında (Hac ve Umre) ve uçak bileti ile hizmet verirken 4 seyahat acentası araba kiralama, 1 yöre turu, 1 av turizmi, 1 kaplıca turizmi hizmeti veren 3 seyahat acentası bulunmaktadır.

Tablo (27) Konya Yöresinde Seyahat Acentalarının Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı

Faaliyet Alanı	İnanç Turizmi	Uçak Bileti	Rent a Car	Yöre Turu	Av Turizmi	Kaplıca Turizmi
Sayısı	80	17	4	1	1	1

Kaynak : TÜRSAB Konya BYK, Aralık 1998.

3.3. Turistik Restoranlar:

Konya merkezde bulunan turistik restoranların sayı ve kapasiteleri Tablo (28)'de verilmiştir. Konya'da Turizm Bakanlığından belgeli, 18 adet 2.sınıf, 2 adet özel belgeli, 2 adet kafeterya olmak üzere, toplam 2.285 kişilik kapasite ile 22 adet restoran bulunmamaktadır.

Tablo (28) Konya’da Bulunan Turistik Restoranların Sayı ve Kapasiteleri
(1998)

İşletme Dağılımı		Kapasitesi (Kişi)	
Sınıfı	Sayısı	Açık	Kapalı
2. Sınıf	18	350	2.245
Özel Belgeli	2	-	480
Kafeterya	2	-	100
Toplam	22	350	2.285

Kaynak : **Konya İl Turizm Müdürlüğü**

3.4. Diğer İşletme ve Hizmetler:

3.4.1. Müzeler:

Konya yöresinde bulunan müzelerin isimleri ve kısaca özellikleri şöyledir:

Mevlâna Müzesi: Büyük Türk mutasaffı Hz. Mevlâna’nın türbesinin bulunduğu müze ilk 1926 yılında ziyarete açılmış, 1954 yılında Mevlâna Müzesi adını almıştır. 1274 yılında yaptırılan türbe ve külliyesi çekirdek yapısı olup, müzede “Mevlevilik” ile ilgili eserlerde sergilenmektedir.

Karatay Müzesi: 1251 yılında medrese olarak yaptırılan eser, 1955 yılında “Çini Eserler Müzesi” adını almıştır. Anadolu Selçuklu döneminin çini işçiliğinde önemli yeri olan müzede; duvar çinileri, cam, çini ve seramik tabaklar, kandiller ve alçı buluntuları sergilenmektedir.

İnce Minare Müzesi (Taş ve Ahşap Eserler Müzesi): 1254 yılında medrese olarak yaptırılmış, 1901 yılında yıldırım düşmesi sonucu minaresi birinci şerefeye kadar yıkılmıştır. 1956 yılında müze olarak ziyarete açılmış olup Beylikler, Selçuklu, Osmanlı dönemlerine ait taş ve ahşap eserler sergilenmektedir. Taç kapısında mükemmel şekilde Selçuklu sülüsü ile yazılmış Yasin ve Fetih sureleri vardır.

Sırçalı Medrese(Mezar Anıtları Müzesi): 1242 yılında medrese olarak yaptırılan eser,1960 yılında müze haline getirilmiş olup, özellikle değerli mezar taşları sergilenmektedir.

Arkeoloji Müzesi: 1901 yılında açılan müze, 1962 yılında bugünkü binasında hizmete girmiştir. Müzede Neolitik, Eski Tunç, Frig, Urartu, Hellenistik, Roma, Bizans devri eserleri sergilenmektedir.

Atatürk Müzesi: 1964 yılında açılmıştır. Atatürk'ün kullandığı elbise ve eşyaların yanı sıra, Kurtuluş Savaşında Konya'nın yerini anlatan belge fotoğraf ve gazete kupürleri sergilenmektedir.

Etnografya Müzesi: 1975 yılında açılmıştır. Konya ve çevresine ait geleneksel Türk el sanatı ürünleri sergilenmektedir.(Konya Müzeleri, 1997)

Koyunoğlu Müzesi: İzzet Koyunoğlu'nun şahsi çabaları ile yaptırılan özel bir müzedir. Konya Büyükşehir Belediyesi'ne bağışlanmış olan müzede, arkeolojik ve etnoğrafik eserler sergilenmektedir.(Işıl ve Dğr, 1985 s.122)

Akşehir Müzesi:Taş Medrese bölümünde Hitit, Frig, Lidya, Roma ve Bizans dönemlerine ait eserler sergilenmektedir. Ayrıca Kurtuluş Savaşında "Garp Cephesi Komutanlığı Karargahı" olan bina Atatürk Müzesi olarak kullanılmaktadır.

Ereğli Müzesi: 1968 yılında kurulan müzede, Neolitik dönemden Osmanlı dönemine kadar on bin civarında taşınır kültür varlığı sergilenmektedir. (İl Turizm envanteri 1997, s.27-28)

Tablo (29) Yıllar İtibari İle Konya Müzeleri Yerli Turist Ziyaretçi İstatistikleri

MÜZELER	YILLAR				
	1994	1995	1996	1997	1998
Mevlâna Müzesi	980.720	1.046.900	1.068.600	916.950	754.100
Karatay Müzesi	22.250	22.450	25.105	11.450	5.770
İnce Minare Müzesi	21.050	26.150	17.000	25.760	20.660
Arkeoloji Müzesi	11.100	10.000	10.050	12.740	27.915
Atatürk Müzesi	3.400	800	24.967	43.380	9.985
Etnografya Müzesi	8.380	12.050	4.380	1.743	0
Sırçalı Medrese Müzesi	1.300	900	1.150	2.937	1.950
Toplam	1.048.200	1.126.450	1.151.252	1.019.050	820.380
Ereğli Müzesi	2.290	2.606	3.097	10.892	3.720
Akşehir (Batı Cephesi Karargahı Müzesi)	5.314	8.349	11.005	4.392	0
TOPLAM	1.055.804	1.137.405	1.165.354	1.034.334	824.100

Kaynak : Konya Müzeler Müdürlüğü İstatistikleri, 1998.

Ereğli Müze Müdürlüğü 1999, Akşehir Müze Müdürlüğü 1999

Yıllar itibari ile, Konya müzeleri yerli ziyaretçileri istatistikleri incelendiğinde (Tablo 29) son 5 yılda yerli ziyaretçilerde önemli bir artış dikkat çekmemekte, özellikle 1996, 1997 ve 1998 yıllarında düşüş görülmektedir.

Tablo (30)'da yıllar itibari ile Konya müzeleri yabancı ziyaretçileri istatistikleri yer almaktadır. 1994'de 183.815, 1998'de ise 432.562 yabancı turist Konya ve ilçe müzelerini ziyaret etmişlerdir.

Tablo (29) ve (30)'da dikkati çeken en önemli husus şudur; Konya içerisinde Mevlana müzesini ziyaret edenlerin sayısının toplam ziyaretçilerin yaklaşık %90'nı olduğu görülmektedir. Bu durum, Mevlana müzesini ziyaret edenlerin büyük çoğunluğunun diğer müzeleri ziyaret etmediklerinin ve yöreye gelen turistlerin günübirlik veya 1-2 geceleme yaptıklarının bir sonucudur.

Tablo (30) Yıllar İtibari İle Konya Müzeleri Yabancı Turist Ziyaretçi İstatistikleri

MÜZELER	YILLAR				
	1994	1995	1996	1997	1998
Mevlâna Müzesi	170.000	216.100	273.550	321.450	370.000
Karatay Müzesi	8.750	42.550	54.965	57.820	41.930
İnce Minare Müzesi	3.840	10.150	12.290	19.540	17.770
Arkeoloji Müzesi	950	1.200	2.010	2.440	210
Atatürk Müzesi	55	100	43	120	2.075
Etnografya Müzesi	125	250	240	102	0
Sırçalı Medrese Müzesi	80	200	300	98	560
Toplam	183.800	270.550	343.398	401.570	432.545
Ereğli Müzesi	15	20	25	13	17
Akşehir (Batı Cephesi Karargahı Müzesi)	0	-	-	269	0
TOPLAM	183.815	270.570	343.423	401.852	432.562

Kaynak : Konya Müzeler Müdürlüğü İstatistikleri, 1998.

Ereğli Müze Müdürlüğü 1999, Akşehir Müze Müdürlüğü 1999

Tablo (31)'de görüldüğü gibi Konya müzelerinden, 1994 ve 1995 yıllarında 8-9 milyar TL civarında bir gelir elde edilirken, 1996'da 38.106.675.000 TL, 1997 yılında 102.187.150.000 TL, 1998 yılında ise 389.620.950.000 TL, gelir elde edilmiştir.

Tablo (31) Yıllar İtibariyle Konya Müzelerinden Elde Edilen Gelirler (TL)

Yıllar	Konya Müzeleri	Ereğli	Akşehir	Toplam
1994	9.073.136.000	2.940.000	1.900.000	9.077.976.000
1995	8.819.665.000	6.275.000	7.500.000	8.833.440.000
1996	38.106.675.000	10.185.000	8.350.000	38.125.210.000
1997	102.187.150.000	24.915.000	32.500.000	102.212.065.000
1998	389.620.950.000	58.600.000	63.400.000	389.742.950.000

Kaynak : Konya Müzeler Müdürlüğü İstatistikleri, 1998.

Yıllar itibari ile müze ziyaretçilerinden elde edilen gelirlerde gözle görülür bir artış söz konusudur. Yıllar itibari ile ziyaretçilerde sayısal olarak fazla bir artış görülmezken; müzelerin ziyaretçi gelirlerinin artması, "Müze

giriş ücretlerinin" yüksek olduğunun bir göstergesidir. Bu durum müzelere olan talebi de etkilemektedir.

3.4.2. Ulaştırma İşletmeleri:

Otobüs işletmeleri: Özkaymak, Set, Kontur, Kontaş, Gültür, Erzurum Esadaş, Vangölü, Elazığ Murat, Niğde, Özelbistan, Hatay Günsaş, Sivas Tur, Ermenek Seyahat, Nevtur, Dadaş, Göreme, Hatay Can, Anamur, Zafer, Konya otogarlarındaki turizm şirketleridir.

Demiryolu: Meraş ekspresi, Mavi tren, Toros ekspresi, Karma yolcu treni, Yolcu treni, Konya'dan bağlantısı olan Eskişehir, İstanbul ve Gaziantep yönüne işlerken, ray otobüsü; Konya-Karaman-Ulukışla, banliyö treni; Horuzluhan, Pınarbaşı, Kaşınhanı yönlerinde seferler yapmaktadır.

Havayolu: Konya'dan Pazartesi, Salı, Çarşamba, Cuma günleri saat 07.00'de İstanbul'dan Pazartesi, Salı, Perşembe, Pazar günleri 21.30'da karşılıklı olarak uçak seferleri düzenlenmektedir.

3.4.3. Enformasyon Hizmetleri:

Tablo (32) Konya İl Turizm Müdürlüğü'nce Verilen Enformasyon Hizmetleri İstatistikleri

	1994	1995	1996	1997	1998
Yerli	670	2.660	4.122	12.988	14.236
Yabancı	2.090	3.612	6.027	7.240	11.152
Toplam	2.760	6.272	10.149	20.228	25.388

Kaynak : **Konya İl Turizm Müdürlüğü**

Konya'da İl Turizm Müdürlüğü'nce yerli ve yabancı turistlere enformasyon hizmetleri verilmektedir. Tablo (32) yıllar itibari ile verilen enformasyon hizmetinden yararlanan yerli ve yabancı turist sayısını göstermektedir. Yıllar itibari ile bu hizmetlerden yararlanan ziyaretçi sayısı

artmaktadır. 1998 yılında toplam 25.388 kişi İl Turizm Müdürlüğüne bilgi için danışmıştır.

3.4.4. Turizm Dernekleri:

Konya çevresindeki turizm dernekleri şunlardır; Konya turizm derneği ve vakfı, Beyşehir turizm ve tanıtma derneği, Akşehir Nasreddin Hoca turizm derneği, Beyşehir Köşk köyü turizm ve tanıtma derneği, Bozkır turizm derneği, Ereğli turizm derneği, Hadim turizm derneği, Ilgın turizm derneği, Çumra turizm derneği, Konya turistik işletmeciler derneği (KONTİD)

3.5. Konya Yöresinin Turistik Arzı İle Talebinin Karşılaştırılması, Değerlendirilmesi:

Konya yöresinde turizm işletme ve belediye belgeli toplam 185 tesis ve bu tesislerde toplam 8.171 yatak vardır.

Turizm işletme belgeli tesislerde 1997 yılı sonu itibari ile, 115.868 yerli ve 67.107 yabancı turist; Belediye belgeli işletmelerde 512.847 yerli, 25.428 yabancı turist konaklamıştır.

Turizm işletme belgeli tesislerde toplam 230.687 geceleme ve ortalama %45 doluluk, Belediye belgeli işletmelerde ise, 886.218 geceleme ve ortalama %35 doluluk oranına ulaşılmıştır.

Konya yöresinde 185 tesisin, 8.171 yatak kapasitesi ile bir yıl boyunca tam kapasite ile çalışması 2.982.415 geceleme imkanı vermektedir. 2.282.415 geceleminin turizm ve belediye belgeli işletmelerde ortalama %40 doluluk oranı düşünüldüğünde, 1.192.966 geceleme sayısına ulaşılması gereklidir. Bu tesislerde geceleme yapanların sayısı 1.116.905'dir. Bu ulaşılması gereken orana yaklaşık bir sonuçtur.

Aynı zamanda Konya'da 2.982.415 yapılabilmesi, bunun yanı sıra %40 doluluk oranının olması, %60 oranında kullanılmayan yatak kapasitesini de ifade etmektedir. Fakat bu oranın sadece turizm ve belediye belgeli tesislerde konaklayanlara göre düşünüldüğü, özellikle Belediye belgeli tesislerde konaklayanların oranının daha az olduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca Konya yöresine gelen ziyaretçilerin gününbirlik konaklamaları söz konusudur. Örneğin müze ziyaretçileri istatistikleri incelendiğinde aynı yıl içerisinde 1.436.186 turistin müzeleri ziyaret ettiği görülmektedir. Her ne kadar geceleme yapanların bir kısmının müze ziyaretçileri olduğu düşünülse de; müze ziyaretçileri ve konaklama tesislerinde geceleme yapanların sayısı 2.533.091'i bulmaktadır.

IV.BÖLÜM

KONYA YÖRESİNİN TURİSTİK KAYNAKLARININ VE TALEBİNİN ANALİZİ

4.1. Konya Yöresi Turistik Kaynaklarının Analizi:

4.1.1. Tarihi Eserler:

Tüm batılı kitaplar Anadolu tarih ve kültürüne yer vermektedir. Türkiye'ye gelen her turist bölgenin tarihi değerini çok iyi bilmektedir. Tarih zenginliği turistlerin Türkiye'ye gelmesini sağlamaktadır. O halde ev sahibi halkın bu tarihsel zenginlikleri en iyi şekilde yerli ve yabancı turistlere sunması ulusal çıkarlarımızın bir gereğidir. (Halıcı, 1984 s.151)

Fakat Konya'nın tarihi bakımından çok iyi korunmadığı meşhur Fransız romancısı Andre Gide'nin 1914'de Konya'ya yaptığı bir geziden anlaşılmaktadır. Yazar Konya'ya gelmeden önce, Konya ile ilgili resim ve kartpostlara bakarak iyi bir izlenime sahipti. Fakat Konya'yı gelip görünce hayal kırıklığına uğramış ve şöyle demiştir: "Konya'nın kendine özgü gerçek cazibesini yeniden bulması için zannederim 20 ya da 50 yıl geriye değil birkaç yüzyıl öncesine gitmek gerekecek". (Boyacıoğlu, 1998 s.4)

1900'lü yıllarda bile tarihi eserlerin iyi korunmadığı düşünülürse; günümüzde bu konuya çok daha fazla önem verilmesi gerekliliği vardır. Aşağıda gruplandırılarak sıralanan tarihi eserlerin bazıları günümüzde harap olmuş ve turistik yönden çekiciliği kalmamıştır. Bu bölüm, araştırmacı tarafından bir çok kaynaktan derlenmiştir:

4.1.1.1. Camiler ve Mescitler:

Selçuklu Dönemi Eserleri:

Alaaddin Camii :Abanoz ağacından birbirine geçmeli minberi ve çinili mihrabı.

İplikçi Cami :Çapraz tonuzlu kemerleri, gök mermerli mihrabı.

Sadreddin Konevi Cami :Çinili Mihrabı.

Hacı Ferruh Mescidi :Kare planlı tek kubbeli yapı, kesme taş işçiliği.

Hoca Hasan Mescidi :Minaresindeki şerefe altında çiniler.

Sırçalı Mescit :Çini mihrab nişini geometrik ve firuze beş bordür kuşatır.

Ferhuniye Mescidi : Selçuklu çini, tuğla ve alçı işlemeciliği.

Beyhekim Mescidi :İtinalı taş işçiliği.

Bulgur Dede Mescidi :Mihrabın sağ ve solunda muntazam taş söveli iki kapı.

İç Karaaslan Mescidi:Mavi,siyah altı köşeli zambak çinileri.

Terceman Mescidi :Tek kubbeli yapı, kesme ve taş tuğla işçiliği.

Karatay Mescidi :Muntazam kesme taş işçiliği.

Zelve Sultan Mescidi :Kapısı mavi damalı kıymetli taşlarla sövelenmiştir.

Şeker Furuş Mescidi : Kapısının yanında iki Bizans sütunu vardır.

Osmanlı Dönemi Eserleri :

Kapu Cami:Üç çeşit mavi çinili süsleme, on mermer sütunlu son cemaat yeri.

Aziziye Cami: Barok usulü taş ve mermer işçiliği.

Şerafeddin Camii: Altı mermer söveli mukarnaslı cümle kapısı.

Nakipoğlu Cami: Kare planlı, ahşap çatılı yapı.

Sultan Selim Cami: 16 m çapında merkezi kubbe, yanlarında üçer kubbe ile örtülü harime sahip yapı.

Karamanoğulları Dönemi Eserleri :

Dursunoğlu (Tahir Paşa) Camii: Tuğla kasnak ile örülmüş kubbesi.

Hasbeyoğlu Mescidi (Meram Cami) :Kare planlı kesme ve yontma taş işçiliği.

Diğer Eserler :Zenburi Mescidi, Piri Mehmet Paşa Cami, Hacı Fettah Cami, Ovalıoğlu (Çelik Paşa) Cami, Saray (Kışla) Cami, Köprüpaşa Cami,

Namık Paşa Cami, Amber Reis (Feridiye) Cami, Meydani Mescidi, Cevizaltı Mescidi, Akıncı Mescidi, Abdülmümin Mescidi, Abdülaziz Mescidi, Alevi Mescidi, Sırçalı Mescit, Eflatun Mescidi, Erdemşah Mescidi, Gazialemşah Mescidi, Hacı Hasan Cami, Halka Beguş Mescidi, İç Karaaslan Mescidi.

4.1.1.2. Türbeler :

Selçuklu Dönemi Eserleri:

Mevlâna Celâleddin Rumi Türbesi :Türbenin içi birçok kıymetli örtü, şamdan, avize ve kandillerle süslüdür.

Kılıç Arslan Türbesi: Kıymetli Selçuklu çinileri ile kaplanmış sandukaları.

Şemsi Tebrizi Türbesi: Kurşun kaplı çatısı.

Cemal Ali Dede Türbesi: Tuğla işçiliği ve bakiyesi.

Hoca Ahmet Fakih Türbe ve Camisi: Tuğla ile örülü kubbesi.

Gömeç Hatun Türbesi (Kız Kulesi) :Taş ve tuğla işçiliği, süslemeli duvarları.

Seyfettin Karasungur Türbesi: Sekiz köşeli tuğla ve kesme taş işçiliği.

Ateş Bazı Veli Türbesi: Kırmızı renkli kesme taşları.

Mursaman (Hoca Cihan) Mescidi :Tamamı tuğlalı yapı.

Karaaslan Türbesi: Sekiz köşeli, iki ayrı renk kesme taş.

Ulaş Baba Türbesi: Renkli taş ve tuğlalarla zarif taş işçiliği.

Kesikbaş Türbesi: Kırmızı ve beyazımsı taşlarla örülmüş sekiz köşeli yapı.

Tacül Vezir Türbesi: Piramit külahlı sekizgen yapı.

Şeyh Sücaaddin Türbesi: Kırmızı kesme taş, 16 dilimli tuğla kubbe.

Siyavuş Türbesi: Çinili duvarları

Osmanlı Dönemi Eserleri :

Hürrem Paşa Türbesi: Sekizgen kesme taş işçiliği, iki sütunlu revak,

Mehmet Bey Türbesi: Dört mermer sütun üzerine oturtulmuş tuğla bir kubbe.

İshak Bey Türbesi: Kubbesi çıkıntılı tuğlalarla yapılmıştır.

Şeyh Halil-i Türbesi: Muntazam kesme taşla sekizgen tuğlalı kubbesi.

Sinan Paşa Türbesi: Beyaz renkli mermer taşlı kemerleri.

Karamanoğulları Dönemi Eserleri :

Dede Fakih Türbesi: Kare plan, kubbesinde ilginç bir alem.

Diğer Eserler : Akıncı Türbesi, Evhaheddin Kirmani Türbesi, Ferhuniye Türbesi, Mahmud Dedeler Türbesi, Kalendar Baba Türbesi, Murad Paşa Kızı Türbesi, Pirebi Türbesi, Piresad Türbesi, Sinan Paşa Türbesi, Turgutoğlu Türbesi, Şeyh Osman-ı Rumi Türbesi.

4.1.1.3. Medreseler ve Darül Hadisler (Hadis Okutulan Okullar) :

Selçuklu Dönemi Eserleri:

İnce Minareli Medrese: Tek eyvanlı simetrik planlı taç kapı, Selçuklu taş süslemeciliği şaheseridir.

Karatay Medresesi: Duvarları süsleyen mozaik çinileri, taç kapısı.

Sırçalı Medrese: İçi firuze, kahverengi, mor ve siyah çinilerle süslü.

Kemaliye (Küçük Medrese): Eyvandaki çinileri.

Ali Gav Medresesi :Sütunları antik, alt tarafı taş örülü duvarlar.

Diğer Eserler: Ağazade Medresesi, Bekir Sami Paşa Medresesi, Gühertaş Medresesi, Kadı Hürremşah Darül Hadisi, Nizamiye(Nalıncı) Medresesi.

4.1.1.4. Kilise ve Manastırlar:

Büyük Kilise (Ayia Eleni): Bizans dönemi, kesme taş ve molozlarla inşa edilen Anadolu'da ilk Hristiyan mabetlerinden biri.

Ak Manastır(Eflatun): Roma dönemi, Sille'de kaya kilisesi.

Hızır İlyaslık: Sille'de ilk Hristiyan dönemine ait kayalara oyulmuş kilise.

Panaya Kilisesi: İlk Hristiyan dönemine ait. Duvarlarında renkli resimler.

4.1.1.5. Çeşme ve Şadırvanlar:

Yavuz Selim Çeşmesi, Süt Tekkesi Çeşmesi, Akçeşme, Hacı Cemil Çeşmesi (Osmanlı Dönemi), Balıklı Çeşme (Bizans dönemi), Dergah Şadırvanı, Kapu Cami Şadırvanı, Şerafeddin Cami Şadırvanı, Nakiboğlu Çeşmesi, Ferid Paşa Çeşmesi, Kavaklı Çeşmesi, Dokuzlar Çeşmesi, Akıncı Çeşmesi, Ahmed Dede Çeşmesi, Ferhuniye Çeşmesi, Harmancık Çeşmesi, Suluhan Çeşmesi, Kovanağzı Çeşmesi.

4.1.1.6. Hamamlar:

Meram Hamamı(Hasbeyoğlu):Karamanoğulları dönemi.

Mahkeme Hamamı: Karamanoğulları dönemi. Soyunmalık, soğukluk, sıcaklık kısımları, haçvari dört eyvanlı ve köşe hücreli tipi var.

Ahmed Efendi Hamamı ve Sultan Hamamı.

4.1.1.7. Diğer Eserler:

Sarnıçlar: Şerafeddin Sarnıcı:Selçuklu dönemi. Tuğla ve taşla yapılmış, iki göbek taşı ile sanatlı bir firüz kullanılmıştır. Ve Malas Sarnıcı.

Köprüler: Gömse Köprüsü, Dokuz gözlü köprünün yapımında eski dönemlere ait taşlar kullanılmıştır. Meram Köprüsü: Kesme taş malzemeden yapılmış dört gözlü, düz köprü.

Değirmenler: Konya'da çoğu Selçuklular zamanından kalma 33 su değirmeni vardır. (Yel değirmeni Konya içinde yoktur.) Bu değirmenlerin birçoğu günümüzde mülk, birkaçı ise vakıf olmuştur. Bazıları ise harap veya yok olmuştur.

Kütüphane: Yusuf Ağa Kütüphanesi:, Konya'da kütüphane olarak yapılan ve günümüze kadar gelen tek yapıdır. Osmanlı dönemi yapı kesme taşlardan yapılmış üzeri kubbe ile örtülmüştür.

Saray: Alâaddin Köşkü Selçuklu dönemi yapısıdır. Harabe halindedir. İnce kerpiçten örülmüş duvarları ile dikkati çeker. Günümüzde bir şemsiye ile kalan kısmı korunmaktadır.

Tekke, Zaviye ve Hangâhlar(Misafirhaneler): Ebu İshak Tekkesi, Aya Bakan Tekke ve Türbesi, Miskinler (Sırçalı Sultan) Tekkesi, Söylemez Tekkesi, Ali Gav Zaviyesi, Şems-i Tebrizi Zaviyesi, Toruncan Çelebi Zaviyesi, Lalaruzbe Hangâhı, Sahip Ata Hangâhı.

Hanlar: Kandemir (Yazıönü) Hanı, Horozluhan, Obruk Han, Altun Aba Hanı, Kızılören Kuruçeşme Hanı, Dokuzun Hanı, Hacı Hafız Hanı.

Kale;Konya'da I. Alaaddin Keykubat zamanında 12 kapılı bir kale bulunmakta idi. 1221 yılında şehri içine alan kalenin Silles kapısında, bir elinde şahin tutan öbür eliyle bir çocuğu okşayan kabartmalar ve kalenin kalıntıları günümüzde yok olmuştur.(Önder, 1950 s.44)

Konya Kalesinin son kalıntılarının yanı sıra, 1921-1955 yılları arasında, Konya'da birçok medrese, türbe, hamam, mescit de yıktırılmıştır. Prof Dr. R.M Riefstahl; "Ne yazık ki Türkler kendi mevcudiyetlerini güzel sanat eserlerini kendileri yıkıyorlar" diyerek bu durumun önemini açıklamıştır. (Önder, 1993 s.170-171)

Vakıflar: Vakıf; kişilerin taşınır veya taşınmaz mallarını hiçbir tesir altında kalmaksızın, sırf kendi isteği ile hayır gayesi olarak, kendi tarafından belirtilen hizmetlerin yerine getirilmesi için, ebedi olarak tahsis edilmesidir.(Ateş ve Dğr, 1990 s.5)

Konya'da birçok vakıf eseri bulunmaktadır. Özellikle turizm açısından da önemli olan, 1998-1999 döneminde onarımı ve bakımı devam eserler şunlardır: Konya merkez; Bulgurdede, İç Karaarslan, Cemal Ali Dede Cami ve Türbesi, Seyfiye Karasungun Türbesi, Arap Tekkesi, Nakipoğlu Cami, Hanı ve evleri, Zelve Sultan, Alaaddin Cami, Zenburi ve Mursaman Türbesi, Hasbey Darül Huffazı, Tavusbaba. Akşehir; Tahtakale, Küçük Ayasofya, İmaret Cami. Doğanhisar; Ulu cami, Koçan köyü Yunus Emre Cami. Beyşehir; Eşrefoğlu Cami, Tolca köyü Çavuş Kasabası camileri. Seydişehir; Seyyid Harun Veli Külliyesi. (Vakıflar Konya Bölge Müdürlüğü, İnşaat ve Abide Şubesi,1999)

4.1.1.8. Konya'nın İlçelerinde Bulunan Tarihi Eserler:

Akören: Selçuklu döneminden kalma sarnıç ve Osmanlı döneminden kalma köprü.

Akşehir: Selçuklu dönemi; İplikçi Cami, Seyyid Mahmud Hayrani Türbesi, Taş Medrese, Ulu Cami, Orta Hamam. Osmanlı dönemi; Hasan Paşa Cami, Kileci Mescidi, Nasreddin Hoca Türbesi, İbre Çeşmesi.

Altınekin: Osmanlı dönemi; Altınekin Eski cami, Zıvarak Hanı.

Beyşehir: Hitit dönemi; Eflatun Pınar, Fasıllar Anıtı, Mithia Antik kenti. Beylikler dönemi; Eşrefoğlu Cami ve Hamamı. Selçuklu dönemi; Kubâdâbad Sarayı, Beyşehir Kalesi ve Köprüsü, Kılören Hanı, Kız kulesi, İsimsiz Türbe. Osmanlı dönemi; Köşk köyü Mescidi, Bayındır Köyü Mescidi.

Bozkır: Geç Roma ve Bizans dönemi; Zengibar Kalesi. Selçuklu dönemi; Üç gözlü kemer. Osmanlı dönemi; Eski taş köprü, Bozkır Cami.

Çumra: Neolitik dönem: Çatalhöyük, Sırçalı Höyük. Karamanoğulları dönemi: Karaman Köprüsü, İçeri Çumra Karamanoğlu Vakıf Cami.

Doğanhisar: Selçuklu dönemi; Doğan Kalesi, Osmanlı dönemi; Ulu Cami, Hüsnü Dede Türbesi, Pazar Cami. Ayrıca Yunus Emre ve Taptuk Emre mezarları.

Ereğli: Rüstem Paşa Kervansarayı, Ulu Cami, Ağalar Mescidi, Aydınkent Cami, Kayasaray Cami, Şeyh Şahabettin Zaviyesi, Bedesten.

Halkapınar: İvriz kaya kabartması.

Hüyük: Şeyh İdris ve Şeyh Bahri Türbeleri.

Ilgın: Osmanlı dönemi; Lala Mustafa Paşa Külliyesi, İmaret, Kuru Çeşme, Ilıca Çeşmesi, Handevi-Gündevi Türbesi ve Argıthanı.

Kadınhanı: Selçuklu dönemi; Raziye Sultan Hanı, İbrahim Paşa Cami.

Karapınar: Osmanlı dönemi; Sultan Selim Cami, Külliyesi, Kervansarayı, İmaret ve Medresesi, Hacı Akif Hanı, Valide Sultan Çeşmesi, Koca Çeşme, Ağa Çeşmesi, Apak Çeşmesi, Hacı İsa Çeşmesi, Selimiye şadırvanı. Ayrıca; Mennek, Keçi, Kurşuncu, Se, Gıcan Kaleleri(Günümüzde harap durumdadır.)

Sarayönü: Osmanlı dönemi; Pir Hüseyin Cami, Küçük Ali Oğlu Cami, Hatıp Cami, Hatıpzade Çeşmesi, Çatal Çeşme, Küçük Ali Çeşmesi, Pir Hüseyin Çeşmesi, Ladik'te Pancarcı Cami, Yeni Cami, Büyük Cami.

Seydişehir: Beylikler dönemi; Seyyid Harun Külliyesi, Cami ve Hamamı. Diğerleri; Aşağı Mahalle Cami, Türbe Cami, Şeyh Mehmed Emin Türbesi, Kızılcılar Cami, Küçük Mescid.

Taşkent: Hitit dönemi; Çıban Kaya, Bizans dönemi; Örencik ve Karıcık antik kentleri.

Yunak: Roma devri çeşme, erken Hristiyanlık ve Bizans dönemi Safran, Politsa, Piziya kalıntıları.

4.1.2. Arkeolojik Değerler:

Çatalhöyük: Konya'nın Çumra sınırları içerisinde bulunan Çatalhöyük, dünya çapında öneme sahip Anadolu'nun günümüzdeki ilk yerleşim iskan örneğidir. 1960'larda yerleşim sahasının ancak %4'ü kazılarak araştırmalara başlanmıştır. Günümüzde ise bilimsel teknikler uygulanarak araştırmalara tekrar başlanmıştır. (Hadder, 1996 s.10)

Çatalhöyük'de 9000 yıl önce evlerin duvarlarına resim ve semboller çizen insanlar, yabani hayvan avlayarak, meyve ve kök toplayarak ve

tarihteki ilk kasabaları oluşturmak üzere beş-on bin kişilik topluluklar halinde yaşıyorlardı. (Hadder, 1997 s.23)

Çatalhöyük kazısı, uygarlığın birçok ilkinin bu topraklarda yaşadığını göstermektedir. İlk dokuma, ilk kap örnekleri, ilk ev içi duvar resimleri gibi. (Doğru, 1997 s.42)

Karahöyük: Konya il merkezinin 15 km güneydoğusunda Harmancık mahallesindedir. Yapılan araştırmalarda höyüğün, M.Ö 3000-2000'de iskan edildiği anlaşılmış olup, 27 yerleşik kat tespit edilmiştir. Kazı sırasında çıkartılan gaga ağızlı testiler, fincanlar, rhytonar, üzüm salkımı biçimli kandiller, ocaklar Konya arkeoloji müzesinde sergilenmektedir.

Sille: Konya il merkezinin 8 km kuzeybatısındadır. Erken Hristiyanlık döneminde önemli bir merkezdir. Başta Ak Manastır (St. Chariton) olmak üzere birçok manastır yumuşak kayalara oyularak yapılmıştır. Bu eserler dünyada kurulan ilk manastırlardandır.

Hatunsaray (Lystra):Konya'nın güneybatısında bulunan Hatunsaray kasabasına 1 km kala yaklaşık 400 m içeridedir.

Gökyurt(Glistra):Konya'ya 55 km uzaklıkta Hatunsaray kasabası civarındadır. Hristiyanlık'ta önemli yeri bir yeri vardır. İsa peygamberin havarileri olan S.T. Paul ve Barnabis, Hristiyanlığı yaymak amacı ile bir süre burada yaşamışlar ve bölgede vaazlar vermişlerdir. Lystra ve Glistra Hristiyanlarca Hac maksadı ile ziyaret edilmektedir. (İl Turizm envanteri 1997, s.28-33)

4.1.3. Doğal Güzellikler:

Konya, doğal güzellikler bakımından oldukça zengin bir ildir. Bu zenginlikte çok geniş olan il topraklarında farklı alt iklim bölgeleri ve çeşitli bitki örtüsü bulunması etkilidir. Ayrıca kapalı bir havza içerisinde bulunması,

yoğun karstik oluşumlar ortaya çıkması nedeni ile, yörede çok sayıda sıcak ve soğuk su kaynağı, büyüklü küçüklü bir çok göl vardır.(Yurt Ansiklopedisi, Cilt7 s.5108)

Bu doğal güzellikler belirli başlıklar altında aşağıda sıralanmıştır:

4.1.3.1. Göller:

Tuz Gölü: Türkiye'nin ikinci büyük gölüdür. Denizden yüksekliği 940 m, yüzölçümü 1.620 km²'dir. Göl kenarında yazın sıcaklardan dolayı, suyun buharlaşması ile 10 cm-2 m arasında değişen bir tuz tabakası meydana gelir. Yılda ortalama, 120-150 bin ton tuz çıkartılmaktadır.(İlimiz Konya, 1985 s.20)

Otomobil sporlarının yapılabileceği, akşam güneşinin ayrı bir güzellik sergilediği Tuz gölü, peri bacaları oluşu ile de dikkat çeker.(Dinçer, 1995 s.106)

Beyşehir Gölü: Göller yöresinde Beyşehir ilçesinde yer alan göl Türkiye'nin üçüncü büyük doğal ve tatlı su gölüdür. Konya ovası bu su ile sulanır. Yüzölçümü 656 km², denizden yüksekliği 1121 m olan gölün derinliği 10 m'yi geçmez.(Evliyaoğlu, 1994 s.43)

Beyşehir gölü, bir polye çanağı içinde oluşmuş karstik kökenli bir göldür. Gölün hem kuzeyinde hem de batı kıyılarında düdenler vardır, gölü yeraltı ve yerüstü suları beslemektedir. Bu güzelliklerden ziyaretçilerin faydalanılabilmesi için gölün batı kıyılarındaki küçük koylar önüne yol yapıldığı takdirde, ülke turizmi doğal bir değer kazanacaktır.(Aygün, 1985 s.15)

Göl, güneşin gün batısındaki görünümü, renk ve batış süresi yönünden dünyada birinci derece gruptan sayılmaktadır. Ayrıca göl, 1 km

kumsalı olan Üstünler- Yarbaşı plajına sahipken, yılda ortalama 137 günün rüzgarlı geçmesi nedeni ile sörf sporu yapmaya da elverişlidir.

Peyzaj güzellikleri ve göçmen kuşlar için iyi bir barınak yeri olması, göl sularına dayalı su sporları aktivitelerinin sağlanması, sazan, kılganat, gökçe, çamurca, levrek, turna, küçük boy yılan balıkları ile de balıkçılık olanakları sunması gölün değerini artırmaktadır. (Beyşehir Sanayi ve Ticaret Rehberi, 1997 s.48-49)

Acıgöl ve Meke Tuzlası Gölleri: Karapınar-Ereğli yolu boyunca bu yolun güneyinde yer alan Meke tuzlası gölü ve Acıgöl ilginç bir krater gölüdür. Meke Tuzlası gölü iç içe girmiş iki gölden oluşur. Bu göl dünyanın en önemli tabiat harikalarından biridir. Yazın suları çekilen gölden çıkarılan tuzlar, Tekel tarafından işletilmektedir. Karacadağ volkanik kütlesi üzerinde bulunan Acıgöl, suları acı olan derin bir göldür. (Güngördü, 1997 s.20)

Akşehir Gölü: Denizden yüksekliği 958 m yüzölçümü 353 km²'dir. Dışarıya akıntısı olmayıp suları az tuzludur. Araştırmalar göl çevresindeki ovanın eski bir göl tabanı olduğunu ortaya koymuştur. Gölde az sayıdaki balık çevre halkı tarafından tüketilir. (Demirmencioğlu ve Ahıpaşaoğlu, 1997 s.29-30)

Suğla-Karaviran Gölü: Seydişehir'in 10 km güneyindedir. Denizden yüksekliği 1040 m ve alanı 136 km²'dir. Beyşehir gölünün fazla suları 68 km'lik bir kanalla bu göle boşalır. Bu yörede 6-7 tane düden bulunduğu için, gölün suları devamlı olarak yer altına gitmekte ve bu yüzden bazı yıllar göl kurumaktadır. (İl Turizm Envanteri, 1997 s.23)

Ilgın Çavuşçu Gölü: Ilgın ilçesinin 3 km kuzeyindedir. Doğanhisar çayı ile beslenen gölün alanı 51 km²'dir. İçinde bol miktarda turna balığı vardır. (Konya İl Yıllığı, 1990 s.48)

Diğer Göller:Yunak Akgöl, Deveci Pınar(Murat Gölü), Ereğli Akgöl, Hotamış Gölü, Tevzihan Gölü, içinde 186 çeşit kuş yaşayan Düden Gölü.

4.1.3.2. Obruklar:

Obruklar, karst arazi denilen, genelde suyun kolayca eritebildiği buharlaşma ürünleri ve karbonatlar içeren düzlüklerde oluşan derin çukur şeklinde göllerdir. İç Anadolu, Tuz Gölü havzası güneyindeki Konya ovasını ayıran topraklar bu mucizevi oluşumları barındırır. Obruklar, görenleri şaşkınlığa ve heyecana sürükleyen, hele üzerinde durulan toprağın çökebilecek olması ile insana korku veren oluşumlardır. (Güvenç, 1998 s.146)

Obrukların en önemli özelliği, dünyada Konya kapalı havzasından başka bir yerde rastlanmayan çok özel coğrafi oluşumlar olmalarıdır. Bu obruklar; sulu, kuru,yayvan, dik, küçük, büyük olarak çeşitlenmekte ve yörede 20'yi aşkın sayıda bulunmaktadır. Obrukların diğer bir özelliği de yazın ilk aylarında koyu lacivert ve yeşil olan renginin yaz ilerledikçe çivit mavisi, berrak bir renk almasıdır.(Eken, 1998 s.135-136)

Meyil, Çıralı, Obruk, Gölhöyük obruk gölleri en çok tanınanı ve en çok ilgi çekenleridir. Bu göller, çevresinin kurak alanları içerisinde gününbirlik bir dinlenme yerleridir. Fakat bu potansiyel yeterince değerlendirilmemiştir. (Güngördü, 1997 s.20)

4.1.3.3. Milli Parklar:

Beyşehir Gölü Milli Parkı:Beyşehir Gölü 11.01.1993 tarihinde Türkiye'nin 22. Milli Parkı olmuştur. Göl içine Hacı Akif adasına, geyik ve sülün yerleştirme çalışmaları yapılmış, gölün sığ olan sazlık ve bataklık kesimlerinde kuluçkaya yatan kuş türleri böylelikle koruma altına alınmıştır. Göl çanağının dışındaki labyalar, dolinler, düdenlerin yanı sıra dünya

literatürüne girmiş mağaralarda vardır. Milli parkın orman dokusunu; köknar, sedir, meşe, ardıç, karaçam gibi ağaçlar oluşturmaktadır. Gölün körfezleri ve koyları görsel açıdan mükemmel manzara güzelliklerine sahiptir.

4.1.3.4. Tabiat Parkları, Anıtları ve Koruma Alanları:

Tablo (33) Konya Yöresindeki Tabiat Parkları, Anıtları ve Koruma Alanları

	İlçe	Adı ve Özelliği
Tabiat Parkı	Seydişehir	Kocakoru Ormanı
Tabiat Anıtı	Çumra	Fosil Ardıç:500 yaşında 4,5 m. çevre genişliği var.
Tabiat Anıtı	Beyşehir	Titrek Kavak:100 yaşında 25 m. boyu, 2,5 m. çapı 8 m. genişliği var.
Tabiat Koruma Alanı	Ereğli	Akgöl:Sazlıklarda yaşayan 200'den fazla kuş türünün korunması (Eğitim amaçlı araştırma laboratuvarı var).

Kaynak:Orman Bakanlığı, **Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü**, 1998, Değirmencioğlu ve Ahipaşaoğlu, **Anadolu'da Turizm Rehberliği**, 1997.

Türkiye'de 14 adet bulunan tabiat parkının biri olan Seydişehir "Kocakoru Ormanı", yine 35 adet bulunan tabiat koruma alanlarından biri olan "Ereğli-Akgöl" Konya yöresinde bulunmaktadır. Tabiat anıtları ise Çumra ve Beyşehir'de bulunan anıtsal ağaçlardır. Bu park, anıt ve alanlar Tablo (33)'de özellikleri ile verilmiştir.(Geniş Bilgi İçin Bkz:21 Ağustos 1998 Tarihli 23440 Sayılı Resmi Gazete)

4.1.3.5. Mağaralar:

Konya yöresinde turizm potansiyeline sahip mağaralar şunlardır:Suluin, Balatini, Bıçakçı, Felengi, Hışlayak, Ferzene, Akpınar, Karasınır, Güvercinlik I ve II, Susuz, Mastıaltı, Körükini, Asmacı ini, Gerikini, Çocuk attıkları, Soldere, Gürlevik, Tınaztepe, Fasih, Handos, Şişmanın, Arıştaşı, Şeycağızı, Işıkini, Yerköprü, Karatepe, Mezartaşı, Güzelsu, Çırakini, Asar, İt Çukuru, Kara ini, Kırıklar, Mart Çukur Deliği, I.II. ve III, Güven Eşiği, Sakaltutan, Küçük İn. (İpek Yolu, 1993 Sa.3)

4.1.3.6. Mesire ve Dinlenme Yerleri:

Meram: Şehir merkezinden 8 km uzaklıkta şehrin doğusundadır. Meram Konya'nın kurak, katı iklim coğrafyasında yemyeşil bitki örtüsü, dereleri, bağ ve bahçeleri, köşk, konakları ve piknik imkanları ile muhteşem güzellikte bir yerdir.(Özönder, 1997 s.22-24)

Dede Bahçesi: Alâaddin Tepesi'nin kuzeybatısında tarihsel bir bahçedir. Son yıllarda ise bahçe kültür park haline getirilmiştir.

Alâaddin Tepesi: Kent merkezindedir. Binlerce yıllık tarihi olan tepe, yerli ve yabancı turistlerin başlıca gezinti alanlarından birisidir.(Yurt Ansiklopedisi, Cilt:7 s.5108)

Çayırbağı:Konya'ya 20 km uzaklıkta olup, şehrin su ihtiyacını karşılayan tarihi bir mesire yeridir.

Akyokuş ve Kızılören: Konya'ya bağlı orman içi dinlenme yerleridir.

Hatıp:Kente 17 km uzaklıkta, üzümleri ve suyu ile meşhur bir piknik yeridir.

Dutlu Kırı: Manzarası ve yeşilliği ile ünlüdür.(İl Turizm Envanteri, 1997 s.43)

Hıdırlık (Akşehir):Çamları, piknik imkanı ve belediye dağ oteli olan güzel bir dinlenme yeridir.

Yaka Manastır (Beyşehir): Beyşehir'e 6 km. uzaklıkta zengin bitki örtüsü ve su kaynaklarına sahip dinlenme yeridir.

Ayrıca;Akşehir'de Kozağaç, Çamlıköy ve Huğulu, Ereğli'de İvriz, Bozkır'da Akçapınar, Hadim'de Yerköprü şelalesi mesire yerlerinin

yanında;Konya ilinin çevresinde Sille, May, Apa, Altınapa, Ayrancı gibi küçük baraj gölleri de piknik ve dinlenme yerleri arasındadır.(Köksal, 1994 s.83)

4.1.4. Mahalli Özellikler:

4.1.4.1. Festival, Kutlama ve Fuarlar:

Konya'da birçok önemli belirli gün, kutlama, tören ve fuar yapılmaktadır. Bu etkinlikler ve yapıldığı tarihler şöylece sıralanabilir:

- Eylül Ayı, Türkiye Cirit Oyunları (Konya)
- 25-28 Ekim, Türkiye Aşıklar Bayramı (Konya)
- 10-17 Aralık, Mevlana'yı Anma Törenleri (Konya)
- 5-6 Haziran, Gül Bayramı (Konya)
- 22 Eylül, Konya Yemekleri Yarışması (Konya)
- 10 Aralık, Sanayi ve İhraç Ürünleri Fuarı (Konya)
- 5 Ağustos-5 Eylül, Konya Fuarı (Konya)
- 5-10 Temmuz, Nasreddin Hoca Şenlikleri (Akşehir)
- 24 Ağustos, Akşehir Şeref Günü Kutlamaları (Akşehir)
- 13 Haziran, Huğlu Tüfek Bayram (Beyşehir)
- 5-7 Eylül, Çatalhöyük Turizm ve Kavun Festivali (Çumra)
- 30 Eylül, Yağlı Güreş Festivali (Doğanhisar)
- 17-18 Ağustos, Elma ve Tuvana Şenlikleri (Ereğli)
- 4-12 Eylül, Hadimi Anma Günü (Hadim)
- 5-7 Ağustos, Ekonomi ve Kalkınma Bayramı (Seydişehir) (Konya İl Yıllığı 1990 s.66, Dinçer, 1995 s.117)

1998 yılında 20 Temmuz' da açılan ve bu yıl 28. yapılan "Konya Milli Fuarı" 45 bin m²lik bir alan üzerine kurulmuş, ve bir çok etkinliğin yapıldığı fuarı ilk açılışta 747.000 kişi ziyaret etmiştir.(Yeni İpek Yolu Dergisi, 1998 s.10)

4.1.4.2. El Sanatları:

Keçecilik: Konya tarih boyunca Anadolu'nun önemli bir keçe yapım merkezi olmuştur. Konya merkez ve Akşehir' de halen keçe yapımı sürmektedir. Keçe yurtdışında büyük ilgi gören el sanatlarından birisidir. (Karpuz, 1998 s.78-79)

Konya'da aktif olarak dört adet keçe atölyesi bulunmaktadır. Akdeniz ve Batı Anadolu bölgelerinden yün getiren insanlar Konya'da keçe yaptırıp götürmektedir. Yapılan sergi keçeleri ve kepenekleri ise köylerde kullanılmaktadır. (Bahar, 1997 s.49-50)

Halıcılık: El ipi ve kök boyanın kullanıldığı Konya imalatı halı ve kilimler Türkiye piyasasında bulunan en kaliteli mallar arasında yer almaktadır. El halıları, Almanya, İsveç, İtalya, İngiltere, Danimarka ve ABD ağırlıklı olmak üzere birçok ülkeye ihraç edilmektedir. Konya'da "Türk El Halıcılığı" adı ile yürütülen bir proje ile, Ladik, Sille, Taşkale, Akören gibi yerlerde üretilen el halıları ile, kültür ve gelenek zenginliğinin canlandırılması, geleneksel halı türlerinin ve özelliklerinin araştırılması amaçlanmaktadır. (Yasa, 1998 s.41)

Ayrıca Konya'da Karatay Belediyesi tarafından Sedirler mahallesinde "Halıcılık Merkezi" kurulmuştur. 2400 m²'lik alana kurulu üç katlı tesiste üç bin çeşit halının dokuma teşhiri yapılmaktadır. Yerli ve yabancı pek çok turistin ilgisini çeken tesislere yoğun olarak turist kafilelerinin geldiği günlerde tesis bünyesinde yün eğirme, kök boya kaynatma, ip boyama gibi çeşitli nostaljik etkinlikler yanında sema gösterisi de yapılmaktadır.(Karatay Belediyesi, Basın Bülteni 07.10.1998)

Kaşıkcılık:Konya kaşıkları Türk kaşıkcılık sanatı üzerinde önemli bir yer tutmaktadır. Daha çok ağız ve sap kısımlarında bulunan zengin süslemeleri ile dikkati çeken Konya kaşıkları turistik eşyalar arasında yerini almıştır. Konya kaşıklarında bitkisel süsleme yanında, yazılı süslemelerde yapılmaktadır. (Kunduracı, 1998 s.104)

Tüfekçilik: Konya'nın Huğlu ve Üzümlü kasabaları adını dünyaya duyurmuş, el yapımı av tüfekleri ile ünlenmişlerdir. Üzerlerine yapılan pirinç ve kaplama motifleri ile dikkati çeken av tüfekleri yurt içi ve yurtdışı piyasalarına sunulmaktadır.(İl Turizm Envanteri, 1997 s.78-79)

Diğer El Sanatları: Oya ve nakış işleri, testicilik, naht (Ağaç oyma ve yontma) sanatı, çinicilik, mestçilik, hat(yazı) sanatı Konya el sanatlarındanıdır.

4.1.4.3. Folklorik Değerler:

Konya giysi çeşitleri, türküleri, oyunları, deyimleri, efsaneleri, tekerlemeleri, atasözleri ve özellikle evlenme gelenek ve görenekleri ile de çok çeşitli ve renkli bir görünüm arz eder. Örneğin; evlenme adetleri arasında; görücü usulü ile kız isteme, dua ile söz kesme, nişan töreni ile şerbet içme, düğün öncesi hazırlıklar, nikah kıyılması, kına, kız çıkartma ile düğün yapılması gibi adetler ilgi çekicidir.(Oğuz, 1997 s.39-42)

4.1.4.4. Konya Mutfağı:

Asya bozkırlarından Selçukîler ile birlikte Konya'ya gelen Türk mutfağı çok zengindir. Konya fırın kebabı ve etliekmek ülkemizde en iyi bilinen Konya'ya özgü yiyeceklerin başında gelir. Bunun yanı sıra ekmek salması, ağız bulaması, ekmek umması, tandır gevreği, düşme, bütümet (Bütün kuzu) gibi belli başlı yöresel yemeklerde sayılabilir.(Küçükbezirci, 1998 s.120)

4.2. Konya Yöresinde Alternatif Turizm Çeşitleri

4.2.1. Kültür Turizmi:

Konya yöresinin gerek tarihi eserleri gerekse arkeolojik değerleri kültür turizmi bakımından oldukça zengin bir potansiyele sahip olduğunun

göstergesidir. Türkiye'ye gelen yabancı turistlerin profiline bakıldığında (Ek 17) ilk üç sırayı Almanya, BDT, İngiltere alırken, Konya yöresinde ilk üç sırayı, Japonya, ABD ve Almanya'nın alması dikkat çekicidir. Özellikle seyahate çıkan Japonların yöreyi ziyaret etme eğilimleri kültür turizmi çerçevesinde değerlendirilebilir.

Çatalhöyük, Glistra, İnce Minare Müzesi, Karatay Müzesi, Mevlâna Müzesi , Nasreddin Hoca Türbesi, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden kalma birçok cami, medrese, kervansaray kültür turizmi içinde ele alınmalıdır.

Turizm Bakanlığı tarafından kültürel mirasımızın en önemli unsurlarından sayılan, çoğu doğaya, çevresel etkenlere yenik düşmüş han ve kervansarayların bir koruma kullanma dengesi içerisinde yaşatılması için "Tarihi İpek Yolunun" tanıtılarak turizme kazandırılması amaçlanmaktadır.

1995 yılında ikincisi düzenlenen turda İpek yolu projesi ile İstanbul'dan başlayıp Diyarbakır'a uzanan güzergahta Konya ve Beyşehir'de yer almaktadır. (TÜRSAB, 1998 Sa:177 s.60)

Kültür turizmi çerçevesinde değerlendirilebilir bir başka potansiyel ise Akşehir'de bulunan Nasreddin Hoca'dır.1208 tarihinde Sivrihisar'ın Hortu köyünde doğduğu Akşehir'de yaşadığı burada vefat ettiği sanılan ve Akşehir'de türbesi bulunan Nasreddin Hoca bir halk filozofu ve gülmece ustasıdır. (Efe, 1998 s.4)

Akşehir'de her yıl yerli ve yabancı turistlerin katılımı ile Nasreddin Hoca şenlikleri düzenlenmektedir. Ayrıca UNESCO 1996 yılını "Nasreddin Hoca Yılı" ilân etmiştir. Nasreddin Hoca çok yönlü ve ilginç kişiliği ile birçok millet arasında hoşgörü ile karşılanmaktadır. (Nasrattınoğlu 1996.s.17)

Konya'da ve Akşehir'de tarihi evlerden kültürel turizm kapsamında yararlanabilir. Akşehir'de sit alanındaki kentsel dokuya zenginlik katan klasik

Anadolu evleri olan 1-2 katlı düz toprak damlı evler, kerpiç yapılı erken dönem bahçeli evler, Osmanlı dönemi yapı geleneğinin tipik örneği olan 2-3 katlı evler bulunmaktadır. (Karaman 1998, 24)

Konya'da Konyalı Türk ailelerinin asırlardır deneyerek yaptığı en güzel ve rasyonel çizgilerine getirdiği ev tipi kaybolmaya yüz tutmuştur. Konya için oluşturulacak "Özel Koruma" politikası ile birlikte şehrin tüm tarihi dokusu da canlandırılabilir. (Uğurlu, 1998 s.93)

4.2.2. İnanç Turizmi:

Türkiye coğrafi durumu ve tarihi dolayısıyla dünyanın eski medeniyetlerinin, inançlarının beşiği olmuştur. Konya'da 13. asırda yaşamış olan, eserleri ile dünya tarihinin en büyük sevgi mirasını bırakan büyük Türk mütefekkeri, mutasavvufu, din adamı, insanlık şairi Mevlâna Celâleddin-i Rûmî'ye sahiplik eden bir ildir.

Hiz. Mevlânânın ekolünden 16. Asırda Rönesans hümanistleri, 17.yy da büyük ressam Rembrandt, 18.yy.da müzik bestecisi Ludwig Von Beethoven, 19.yy.da yazar Joseph Von Hammer, Goethe, Ruckert, 20.yy.da Cambridge üniversitesinden Prof. R. Nicholson, Prof. Arbey, gibi daha birçok kişi etkilenmiştir. (Çelebi, 1997 s.53-54)

Bütün zamanların en büyük mistik dehalarından biri olan Mevlâna'nın (Batı dünyasında Rûmi olarak bilinir.) eseri olan "Mesnevi", tartışmasız evrensel edebiyatın zirvelerinden ve tabir yerindeyse "İnsanlığın kutsal kabul ettiği kitaplardan" birisidir. (Meyerovitch Çev:Aydın, 1996 s.11)

Yalnız Türkiye'nin değil tüm dünyanın ilgi gösterdiği Mevlâna aynı adı taşıyan türbesi ve müzesiyle Konya'da binlerce kişinin ziyaret ettiği inanç turizmi açısından bir mekan olmuştur.

Turizm Bakanlığı 1994 yılından bu yana düzenlediği turlarda İstanbul, Kayseri, Konya, Isparta ve Antalya'daki inanç merkezlerini göz önüne tutmaktadır. (TÜRSAB, 1998 s.60)

İnanç turizmi çerçevesinde üç büyük din olan Müslümanlık, Hristiyanlık ve Musevilik Anadolu topraklarındaki kutsal yerler açısından önemli bir potansiyel arz etmektedir. Turizm Bakanlığı bu üç dine ait kutsal yerler için bir proje hazırlamıştır. Konya bu proje kapsamı içerisinde Müslümanlıkta gelenekselleşmiş ziyaret noktalarından biri ve yoğunluklu ana tur güzergâhın da bulunan ildir. (Özel Projeler, 1993 s.8-9)

1997 yılında yine Turizm Bakanlığının düzenlediği İnanç turlarının üçüncüsü Karatay Medresesi, İnce Minareli Medrese ve Mevlâna müzesinin de bulunduğu gezi programıyla Konya'dan da geçerken, bu tura 16 ülkeden 37 din adamı gazeteci ve yazar katılmıştır. (TÜRSAB, 1997 s.50-51)

Ayrıca 10-17 Aralık tarihleri arasında her yıl düzenlenen "Mevlâna'yı Anma Törenleri" ile birçok yerli ve yabancı turist Konya'ya gelmektedir. Hz. Mevlâna'yı tüm eserleri ve her yönünü tanımak amacı ile sema alanı, misafirhane, sergi salonu, kütüphane, sanat merkezi, toplantı salonları, ticari ve sosyal birimleri bulunan "Mevlâna Tanıtım Merkezi"nin yapımı bitmiş ve 1998 yılı sonunda açılmıştır. (Karatay Belediyesi Basın Bülteni, 17.10.1998)

4.2.3. Sağlık ve Termal Turizm:

Konya yöresi termal turizm açısından önemli kaynaklara sahiptir. Türkiye'de birinci dereceden önemli ve öncelikli kaplıcalar içerisinde Ilgın kaplıcası, ikinci derecede Köşk kaplıcası, üçüncü derecede Sevindik kaplıcası yer almaktadır. Ilgın kaplıcası "Kaplıca şehri" olarak geliştirilmeye elverişli bir merkezdir. (Ülker 1988, s.59-79) Konya'nın Ilgın ve Köşk kaplıcaları tedavi amaçlı kullanılan belli başlı jeotermal kaynakların içerisinde yer almaktadır. (Avcıkurt ve Çeken 1998, s.32)

Tablo (34)'de termal yatak arzının dağılımı görülmektedir. Bu rakamlara göre Türkiye'de 19.412, İç Anadolu Bölgesinde 5298, Konya'da 604 termal yatak bulunmaktadır.

Tablo (34) Termal Yatak Arzının Dağılımı

	Belgeli	Belgesiz	Toplam
Konya	-	604	604
İAB	1.592	3.706	5.298
Türkiye	7.896	11.511	19.412

Kaynak :Turizm Bakanlığı, **Sağlık Turizmi ve Turizm Sağlığı 1993.**

Tablo (35) Konya Yöresinde Konaklama Tesisine Sahip Termal Kaynaklar

	Tesisin ve Kaynağın Adı	Kaynağın Debisi(lt/sn)	Kaynak Suyu Sıcaklığı (°C)	Kaynağın Fiziko-kimya Raporu
Ilgın	Ilgın Kaplıcası	110	42	Var
Hüyük	Çavuş Kaplıcası	8	30	Yok
Hüyük	Köşk Kaplıcası	17	37	Var

Kaynak :Turizm Bakanlığı, **Sağlık Turizmi ve Turizm Sağlığı 1993.**

Tablo (35) ve (36)'da Konya yöresinde konaklama tesisine sahip termal kaynaklar bu kaynakların özellikleri, tesis, oda, yatak sayıları görülmektedir. Tam yıl açık olan Ilgın kaplıcası belediye, Köşk kaplıcası özel idare tarafından işletilmektedir.

Tablo (36) Konya Yöresinde Termal Kaynaklı Konaklama Tesislerinin Belge

Tür ve Sınıflara Göre Listesi

	Yerel Yönetim Belge Türü	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı	Personel Sayısı	Tesisin Faaliyet Ömrü	Açık Olduğu Dönem
Ilgın	Belediye	1	174	600	37	99	Tüm yıl
Hüyük(Çavuş)	Belediye	-	-	-	-	-	-
Hüyük (Köşk)	Özel İdare	2	8	4	1	70	Tüm yıl

Kaynak :Turizm Bakanlığı, **Sağlık Turizmi ve Turizm Sağlığı 1993.**

Konya yöresinde termal kaynaklı tesislerin genel niteliklerine bakıldığında, Ilgın kaplıcasının birçok hastalığa iyi geldiği görülürken çevresinde çekim alanlarının ve imar plânının olması dikkat çekmektedir.

Hüyük'te bulunan diğer iki kaplıcada ise iki yeni yatırım projesi görülmektedir. (Tablo 37)

Tablo (37) Konya Yöresinde Termal Kaynaklı Konaklama Tesislerinin Genel Nitelikleri

	Ilgın	Hüyük(Çavuş)	Hüyük (Köşk)
Gelen Yabancı Sayısı	67.200	300	5.000
Gelen Yeri Sayısı	500	-	3.000
Hizmet Üniteleri	Kahvaltı Salonu	Havuz	Havuz
Tedavi Üniteleri (Tesis İçinde)	Özel banyo küvet,Türk hamamı,Basınçlı duş	Özel banyo,küvet	Kapalı ve açık(tesis dışında) termal havuz,
İyi Gelen Rahatsızlıklar	Romatizma,Deri,Böbrek, İdrar yolları,göz, sinir sistemi, kas hastalıkları	-	Romatizma, kemik ve kireçlenme
Tesis Dışında Çekim Yerleri	Göl,dağ,millî park, alışveriş merkezi	-	-
İmar Planı	Var	Yok	Var
Tesis ile İlgili Yeni Yatırım Projeleri	-	Vakıflar Genel Müdürlüğünce onarım yapılmakta	1 adet kaplıca hamamı yapılmakta.

Kaynak :Turizm Bakanlığı, **Sağlık Turizmi ve Turizm Sağlığı 1993.**

Konya'nın Ilgın ve Köşk kaplıcaları, tedavi amaçlı kullanılan belli başlı jeotermal kaynaklar içerisinde yer almaktadır.(Avcıkurt ve Çeken, 1998 s.32)

Ilgın'da jeotermal kaynaklar, kaplıca ve tesisinin ayrıca yakın yerleşim bölgelerinin ısıtılmasında kullanılmaktadır. Ilgın Çavuşçugöl'de de sıcak su kaynağı bulunmaktadır. (Türkiye'nin Doğal Kaynaklar Rehberi 1997, s.205)

Ayrıca, Beyşehir Doğanbey'de kükürtlü hamam, Kuşaklı'da kaplıca, Görünmez köyünde maden suyu, Cihanbeyli Ilıcapınar'da içmece, Seydişehir'de içmece, Kadınhanı'nın'da Kestel ormanlarında içme suyu, Ereğli'de Akhüyük kükürtlü suyu sağlık turizmi bakımından yararlanılabilecek diğer kaynaklardır. (Dinçer, 1995 s.107-108)

4.2.4. Mağara Turizmi:

Konya mağaralar açısından çok zengin bir ildir. İç Anadolu bölgesinde en fazla mağaraya sahip olan yörede turizm potansiyeli bulunan mağaralar

doğal güzellikler kısmında verilmiştir. Bu mağaralardan, turizme açılıp gerekli standartlara kavuşturulması gerekmektedir.

Yerköprü Mağarası Hadim'de ağzında çağılayan olan bir mağaradır. Tümüyle traverten içerisinde bulunan mağara turistik ve doğal güzellikler açısından önemli bir değerdir. Ayrıca Beyşehir'de Çamlık mağaralarının turizme açılmasıyla Konya yeni bir turistik değer kazanacaktır. Bu mağarada yeraltı gölü üzerinde sandalla gezi yapılabilir. Beyşehir'de Hacı Akif Adası mağarasında sarkıt ve dikitler ilgi çekicidir. (Dinçer 1995 s.111-112)

4.2.5. Av Turizmi :

Av turizmi açısından en zengin yöre Altınekin, Ereğli ve Bolkar Dağıdır. Hotamış Gölü kıyıları , Akşehir Gölü, sazlık ve bataklıklarındaki yaban hayatı av turizmi için önemli alanlardır. Konya, Doğanhisar, Ereğli, Karapınar, Seydişehir ve bu ilçenin çevreleri belli sınırlarla Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığınca koruma-üretim sahaları ile av yerleştirme sahaları olarak belirlenmiştir. Akşehir ve Beyşehir gölleri ise balıkçılığın en yoğun olduğu bölgelerdir. (Dinçer, 1995 s.112-113)

Ayrıca Konya'da Orman Bakanlığınca yaban hayatı koruma ve yerleştirme sahası olarak Bozdağ yaban hayatı koruma sahası bulunmaktadır. Ormanlar, Karakaya , Göçügene, Akasaklar, İpekler, Tatlıkuyu, Eğribayat köylerinin çevrelediği Nusaş ve Balık dağları koruma sahası içindedir. (Milli Parklar ve Av Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü 1998, s.49)

4.2.6. Gençlik Turizmi:

Genel olarak gelir düzeyleri turizme katılmalarına imkan vermeyecek daha çok öğretim teşekküllerinin öğretmen ve öğrencilerini kapsayan ve genelde toplu olarak yapılan turistik faaliyetler olarak tanımlanan (Türksoy

ve Özkan, 1992 s.140) gençlik turizminden; Selçuk Üniversitesinin Konya ve ilçelerindeki okullarıyla birlikte öğrenci sayısının 25-30 bin civarında olması, değerlendirilebilecek bir potansiyeli ifade etmektedir.

Ayrıca Akşehir'de gençlik turizmi açısından en önemli potansiyel, THK'nin sahip olduğu "Planör ve Paraşüt Eğitim Merkezi"dir. Türkiye'de THK'ye ait Ankara-Etimesgut, Eskişehir-İnönü, İzmir-Efes, Antalya- Merkez ve Konya-Akşehir olmak üzere 5 adet eğitim tesisi bulunmaktadır. Genellikle yaz aylarında düzenlenen kurslara yalnız Türkiye'den değil bazen de dünyanın değişik ülkelerinden gençler katılmakta ve kurs süresince THK'ye ait yurt binasında konaklamakta ve yöreyi de gezmektedirler. (İnternet THK web sayfası)

4.2.7. Diğer Alternatif Turizm Türleri:

Konya'da mevcut bulunan yaylalardan yayla turizmi için, bir potansiyel oluştururken, Kulu'da 186 kuş çeşidinin bulunduğu Düden gölü, Beyşehir gölü Milli parkı, Obruk gölleri için doğal hayatı gözlemleme, foto safari gibi turizm türleri için bir potansiyeli ifade etmektedir. Özellikle Beyşehir gölü ve etrafı için kamp ve karavan turizmi için elverişlidir.

4.3. Konya Yöresinin Turizm Talebinin Analizi:

4.3.1. Doğrusal Trend Analizi İle Konya Yöresi Turist Sayısı Tahmini:

Konya'ya yıllar itibari ile gelen turist sayısında dalgalanmalar görülmektedir. Bu dalgalanmalar yıllık artış ve azalış şeklinde Tablo (38)'de zincirleme endekste görülmektedir. Ayrıca bu rakamlar basit endeks şeklinde dizilirse ortalama yıllık artış 2,34 olmaktadır.

Tablo (38) Konya Yöresi İçin Doğrusal Trend Analizi Hesaplamaları

Yıllar	Yabancı Turist Sayısı (y)	(x)	(x.y)	(x ²)	Zincirleme Endeks	Yıllık Artış Yüzdesi
1990	56.504	-3,5	-197.764	12,25	100	-
1991	32.142	-2,5	-80.355	6,25	56,8	-43,2
1992	59.383	-1,5	-89.074,5	2,25	184,7	+84,7
1993	52.200	-0,5	-26.100	0,25	87,9	-12,1
1994	25.858	+0,5	12.929	0,25	49,5	-50,5
1995	23.655	+1,5	35.482,5	2,25	91,4	-8,6
1996	59.766	+2,5	149.415	6,25	252,6	+152,6
1997	67.107	+3,5	234.874,5	12,25	112,2	+12,2
Toplam	376.615	0	39.407,5	42	-	-

$$a = \frac{\sum y}{n} = \frac{376.615}{8} = 47.076,87 \quad b = \frac{\sum xy}{\sum x^2} = \frac{39.407,5}{42} = 938,27$$

Kısa regresyon formülü ile a ve b parametreleri bulunduğundan sonra trend denklemi $Y=47.076,87+938,27x$ şeklinde oluşur. Tabloya paralel şekilde x parametresinin değeri verilerek istenilen yıllar için tahminlenen turist sayısı bulunabilir:

1998 yılı tahmini turist sayısı: $47.076,87+(938,27 \cdot 4,5)= 51.301$

1999 yılı: 52.237

2000 yılı: 53.175

2001 yılı: 54.113 turist tahminlenmektedir.

Gelecekteki yıllar için küçük miktarda artışlar söz konusudur. 1991,1995 ve 1996 yıllarındaki ani düşüşler trendin eğiliminin az olmasına sebep olmaktadır. Bunun içinde doğrusal trend yerine "Eğrisel Trend" uygulaması yapmak gerekmektedir.

4.3.2. Eğrisel Trend Analizi İle Konya Yöresi Turist Sayısı Tahmini:

Doğrusal trendin zaman serilerini tam temsil etmediği hallerde seri birkaç kısma bölünerek her parça için bir doğrusal trend denklemi bulunması düşünülebilir. Eğrisel trend için denklem şöyledir:

$$\sum Y_i = na + b \sum X_i + c \sum X_i^2$$

$$\sum X_i Y_i = a \sum X_i + b \sum X_i^2 + c \sum X_i^3$$

$$\sum X_i^2 Y_i = a \sum X_i^2 + b \sum X_i^3 + c \sum X_i^4$$

$Y_c = a + b X_i + c X_i^2$ eğrisel trend denklemidir. (Çil, 1994 s.323-326)

Tablo (39) Konya Yöresi İçin Eğrisel Trend Analizi Hesaplamaları

Yıllar	X_i	Y_i	$X_i \cdot Y_i$	X_i^2	$X_i^2 \cdot Y_i$	X_i^3	X_i^4
1990	1	56.504	56.504	1	56.504	1	1
1991	2	32.142	64.284	4	128.568	8	16
1992	3	59.383	178.149	9	534.447	27	81
1993	4	52.200	208.800	16	835.200	64	256
1994	5	25.858	129.290	25	646.450	125	625
1995	6	23.655	141.930	36	851.580	216	1.296
1996	7	59.766	418.362	49	2.928.534	343	2.401
1997	8	67.107	536.836	64	4.294.848	512	4.096
Toplam	36	376.615	1.734.175	204	10.276.131	1296	8.772

Tablo (39)'da Konya yöresi için eğrisel trend analizi hesaplamaları görülmektedir. Bu verilere göre;

I. Denklem: $376.615 = 8a + 36b + 204c$

II. Denklem: $1.734.175 = 36a + 204b + 1296c$

III. Denklem: $10276.131 = 204a + 1296b + 8772c$ olmaktadır. Bu denklemlere göre;

$a = 71227,86$ $b = -16085,67$ $c = 1891,55$ değerleri bulunmaktadır.

$Y_c = 71227,86 - 16085,67X_1 + 1891,55X_1^2$ eğrisel trend denklemi oluşur. Bu denkleme tahmini istenilen yıl için (X_1) o yılın değeri konularak hesaplama yapılabilir.

1998 yılı için; $Y_c = 71227,86 - 16085,67.(9) + 1891,55.(9)^2 = 79.672$

1999 yılı: 99.526

2000 yılı: 123.163

2001 yılı: 150.583 turist tahminlenmektedir.

Doğrusal trend yöntemi ile, gelecekteki turist sayısında küçük bir artış söz konusu iken; eğrisel trend analizi ile gittikçe artan bir turist tahmini söz konusudur.

4.3.3. Konya Yöresi Turist Talep Tahminlemesinde Regresyon Analizinin Kullanılması:

Tablo (40)'da yıllar itibari ile Konya'daki turistik tesis ve yatak sayısı ile Konya'da bu tesislerde konaklayan yabancı turist sayısı görülmektedir.

Tablo (40) Yıllar İtibari İle Konya'daki Turistik Tesis ve Yatak Sayısı Bu Tesislerde Konaklayan Yabancı Turist Sayısı

Yıllar	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı(x)	Yabancı Turist Sayısı (y)
1990	14	1310	56.504
1991	14	1310	32.142
1992	14	1310	59.383
1993	14	1310	52.200
1994	15	1322	25.858
1995	15	1322	23.655
1996	16	1472	59.766
1997	17	1544	67.107
Toplam	-	-	489.195

Trend analizleri ile turizm hareketlerini belli bir zaman dizisi içerisinde eğilimi inceleniyor ve gelecek zamanlar için tahminler yapıyordu. Fakat

sadece zamana bağılı olmayan turist sayısı; yatak sayısı, fert başına düşen milli gelir, gidilecek yerin cari fiyat düzeyi gibi faktörlere de bağılı olabilmektedir. Konya yöresi için yapılacak değerlendirmede en çok tercih edilen “Yatak sayısı” parametresi kullanılacaktır.

Konya’da belediye belgeli tesislerdeki yatak sayısı yıllar itibari ile tam sayının belirsiz oluşu, buna paralel yıllar itibari ile belediye belgeli tesislerde konaklayan turist sayısının sadece Turizm Bakanlığının örneklem şeklinde yapmış olduğu anket uygulaması ile tespit edilmesi sağlıklı sonuçlar vereceğinden değerlendirmede kullanılmamıştır.

Formül $Y=a+bx+e$ şeklindedir yapılan hesaplamalar Ek (11)’de gösterilmiştir.

Regresyon katsayısının kısa yolla hesaplanması:

$$b = \frac{\sum (x - \bar{x})(y - \bar{y})}{\sum (x - \bar{x})^2} = \frac{6.930.306}{59.238} \approx 117$$

$$a = \bar{Y} - b\bar{x} \quad a = 48.184,5 - 117.1362,5 = -111.228 \text{ çıkmaktadır.}$$

Yorum: b katsayısı ; yatak sayısındaki 1 birimlik artışın turist sayısında 117 kat artışa sebep olacağını ifade etmektedir. Fakat bu sonucun kontrolü gerekmektedir.

- Standart Hata İle Kontrol:

$$S_e = \sqrt{\frac{\sum (Y - \hat{Y})^2}{n-2}} \quad S_e = \sqrt{\frac{1.444.000.528}{8}} = 13.435,03 \text{ sonucu elde edilir.}$$

Yorum: 13.435,03 sonucu çok yüksek bir rakamdır. Yapılan işlemimde hata payı çok yüksektir. Yatak sayısındaki 1 birimlik artışın turist sayısında 117 kat artışa sebep olabileceği bizi yanıltacaktır.

- Belirlilik Katsayısı İle Kontrol:

Belirlilik katsayısı birkaç yolla hesaplanabilir. Belirlilik katsayısı aynı zamanda korelasyon katsayısına eşittir.

$$R^2 = \frac{\sum (\hat{Y} - Y)^2}{\sum (Y - \bar{Y})^2} = \frac{810.908.982}{2.286.423.150} = 0,35$$

Yorum: turist sayısındaki değişikliğin %35 dolayındaki bölümü ancak yatak sayısındaki değişiklikle açıklanabilir. Bu oranın küçük çıkması; iki değişken arasındaki ilişkinin zayıf olduğunu göstermektedir.

- "t testi" ile kontrol:

Buradaki hipotez; $H_0 =$ "Yatak sayısı ile gelen turist sayısı arasında ilişki yoktur" şeklindedir.

$S = \sqrt{\frac{\sum (\hat{Y} - Y)^2}{n-2}}$ ($\hat{Y} - \bar{Y}$) = Hata kareleri toplamını ifade etmekte, x ve y değişkenleri olduğu için n-2 olarak alınmıştır.

$$S = \sqrt{\frac{810.908.982}{6}} = 11.625,46 \quad S^2 = 135.151.497$$

$$S_b = \frac{S^2}{\sum x^2 - \frac{(\sum x)^2}{n}} = \frac{135.151.497}{14.910.488 - 14.851.250} = 2281,5$$

$$t = \frac{b}{S_b} = \frac{117}{2281,45} = 0,051 \text{ Hesaplanan t değeridir. } t_h = 0,051$$

Yorum: 0,051 hesaplanan t değerini "t tablosundan" 6 serbestlik derecesi ve %5 olasılıkla bulunan t değeri ile $t_t = 1,943$ karşılaştırılırsa $1,943 > 0,051$, $t_t > t_h$ olduğu görülmektedir. H_0 hipotezi kabul demektir ve yatak sayısı ile gelen turist sayısı arasında ilişki yoktur.

- "F testi" ile kontrol:

Regresyon analizinde F testi yapılacak ise t testi yapıldıktan sonra F testine gerek yoktur. Zira $F = t^2$ dir. (Hatipoğlu, 1994 s.215) Bizim örneğimizde; $t = 0,051$ idi. Böylelikle $F = 0,0026$ olmaktadır. 6 serbestlik derecesinde ve %5 olasılıkla (%95 güvenirlilik) sınırları içerisinde F tablo değeri 5,99'dur. $F_t > F_h$ olduğu için bu sonuç %95 güvenilir değildir.

Sonuç olarak regresyon katsayısının dört şekilde kontrolü de aynı sonucu vermektedir. Konya'daki turistik yatak sayısı ile gelen turist sayısı arasında ilişki yoktur.

4.3.4. Konya Yöresi Turist Talep Tahminlemesinde Korelasyon İle Analiz:

Korelasyon katsayısı ile yatak sayısı ve gelen turist sayısı arasındaki ilişkinin derecesi hesaplanabilir.

$$r = \frac{\sum (x - \bar{x})(y - \bar{y})}{\sqrt{\sum (x - \bar{x})^2 \sum (y - \bar{y})^2}} = \frac{6.930.306}{\sqrt{(59.238)(2.286.423.150)}} = 0,59$$

Yorum: 0,59 sayısı 0,40-0,70 arasında ve pozitif çıktığı için; yatak sayısı ile gelen turist sayısı arasında aynı yönlü artan orta dereceli bir ilişki var demektir. Fakat bu sonucun kontrolü gerekmektedir. Bu katsayının t değerine göre önem kontrolü yapılırsa:

$$t_h = \frac{r \cdot \sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r^2}} = \frac{0,59 \cdot \sqrt{8-2}}{\sqrt{1-(0,59)^2}} = 1,78$$

Yorum: t tablosundan 6 serbestlik derecesinde %5 olasılık sınırında bulunan değer 5,959'dur. (t_t) $5,959 > 1,78$, $t_t > t_h$ 'dir. Bu sonuç, korelesyan katsayısının rasgele ortaya çıkma olasılığının yüksek olduğunu ve yatak sayısı ile gelen turist sayısı arasında ilişkinin olmadığını göstermektedir.

Sonuç olarak; Konya'daki yatak sayısı ile gelen turist sayısı arasında bir bağlantı olmadığını, regresyon ve korelasyon testleri kanıtlarken, turistik talebi etkileyen başka faktörlerinde olabileceği söylenebilir.

Bir bölgede kalım süresini ve yabancı turizm talebini gösteren açıklayıcı özellikler doldurulan yatak sayısı ile açıklanabilir.(Armistead ve Dęr., 1995 s.4) Fakat; 1998 yılında Türkiye bazında da yatak sayısı ile gelen turist sayısı arasında ilişki ele alınıp incelendiğinde Konya yöresi için yapılan bu tahminle aynı özellikler çıkmıştır.(Kandemir ve Besler, 1998 s.47)

(Bu bölümde Yaman 1994, Arıkan 1995, Arıcı 1991, Hatipoğlu 1994, Kabukçu 1994'den istatistiksel formüllerden yararlanılmıştır.)

V. BÖLÜM

TURİSTİK YATIRIMLAR AÇISINDAN KONYA YÖRESİNİN TURİZM POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5.1. Konya Yöresinde Turistik Yatırım Hedefleri, Stratejileri ve Önerileri:

Konya yöresi doğal güzellikleri, tarihi ve arkeolojik özellikleri ile İç Anadolu Bölgesinin ortasında önemli bir konuma sahip bir kültür kentidir. Turizm açısından zengin ve önemli olan bu yörenin arzını potansiyel turistlere sunmasında, turizm işletmelerinin önemli rolü olacaktır. Özellikle konaklama ve yiyecek-içecek işletmelerinin yerli ve yabancı turistlerin ihtiyacına uygun biçimde düzenlenmesi gerekmektedir.

Yıllar itibari ile yöreye gelen turist sayısının arttığı görülmektedir. Gelecek yıllarda da artış beklenmektedir. Yöreye gelen yabancı turistlerin daha çok dört yıldızlı turizm işletme belgeli tesisleri, yerli turistlerin ise iki yıldızlı turizm işletme belgeli tesisleri, belediye belgeli oteller ve kaplıca tesislerini tercih ettiklerini görülmektedir.

Konya yöresini yerli turistler tatil, inanç turizmi, iş ve toplantı için tercih ederken, yabancı turistler kültürel, müze ziyareti ve tatil amaçlı ziyaret etmektedirler.

Konya yöresinde turizm potansiyelinin değerlendirilmesinde bir amaçta, gelecek yıllarda turizmden pazar payının artırılması ve ihtiyaca cevap verecek yeni yatırımların yapılmasıdır. Yapılacak turistik yatırımlarla Konya içerisinde turizm işletme belgeli tesislerden, iki ve beş yıldızlı oteller, Belediye belgeli tesislerde nitelikli oteller, ilçelerde ise özellikle Beyşehir'de motel, Ilgın'da kaplıca oteli yapmak öncelikli turistik yatırım hedefleri olmalıdır.

Bu çerçevede yiyecek-içecek tesisleri de önem taşımaktadır. Özellikle Konya merkezde mesire ve dinlenme yerlerinde Konya yöresel yemekleri gibi spesifik sunumlar yanı sıra fast-food ve 1. sınıf restoranlar gerekmektedir. Yapılan anketlerdeki bulgular bu sonucu desteklemektedir.

Turistik yatırım amaç ve hedeflerin gerçekleşmesinde izlenecek stratejiler önemlidir. Konya merkezde yapılması gereken beş yıldızlı turizm belgeli bir tesisin birden fazla restoranı, turistik olanaklara yakın olması, odaların geniş ve iyi dekore edilmiş olması, sağlık ünite ve aktivitelerinin olması, yerli ve yabancı turistler tarafından önem taşımaktadır.

Konya'ya gelen yabancı turist kaliteli ve imkanları fazla turizm işletmelerini tercih etmektedir. Kalış süresinin kısa olması bu tercihte etkili olabilir. Bu tesislerde yapılacak aktiviteler ile örneğin; sema gösterisi, Türk hamamı vb. konaklama süresi uzatılabilir. Yerli turistlerde ise konaklama tesislerinin imkanlarından çok, konaklama ücreti önemli olduğu ve daha çok Mevlana müzesi civarında iki yıldızlı tesislerde konaklamaların yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle şehir merkezinde sayılabilecek Mevlana müzesi civarında, özellikle yerli turistlerin ihtiyacına cevap verebilecek iki-üç yıldızlı tesisler ile belediye belgeli işletmeler yapılabilir.

Konya yöresinde yapılabilir ve geliştirilebilir bir konaklama tipi de ev pansiyonculuğudur. Daha ziyade Mevlâna ve Selçuklu eserleri sebebi ile önemli bir potansiyele sahip olan Konya'da turistik tesisler yetersiz olduğundan, yabancı turistler ancak bir gecelik kalmak için gelmektedirler. Konyalı turizmciler ve resmi kuruluşlar, kapasitelerinin yetmediğini, bunun içinde yeni yatırımların yapılması ve pansiyoncuğun geliştirilmesini önermektedirler. (Orta Anadolu Bölgesi Ekonomik Raporu, 1988 s.83) Ev pansiyonculuğunun geliştirebilmesi için, Konya'da halen bulunan eski Konya evlerinden yararlanılabilir.

Konya ili İç Anadolu Bölgesinde kapladığı alan bakımından, Türkiye'nin en büyük yerleşim yeri olma özelliğini taşımaktadır. Konya ilinin merkezde bulunan ilçeler ve diğer ilçeler arasındaki mevcut ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyleri arasındaki farklılıkları giderebilmek ve il ekonomisinin bir bütün olarak gelişimi hızlandırabilmek için iktisadi faaliyet kollarının -özellikle ilçelerde- çeşitlilik kazanması önem taşımaktadır. Bu itibarla yörenin potansiyel kaynaklarının ve bu kaynakların işlenebilme imkanlarının değerlendirilebilmesi, sonucunda yapılabilirliği ekonomik yönden anlamlı görülen ve yeni istihdam imkanları yaratacak yatırım konularının belirlenmesi potansiyel girişimcileri yönlendirmek bakımından yararlı görülmektedir. (Atik ve Ertuğrul, 1997 s.39)

Özellikle Beyşehir ilçesinde göl ve milli parktan yararlanılabilir. Milli parkın manzara güzellikleri ve kaynak değerlerinden yararlanmak için "Genel gelişme planları" teklifinde 3 kategoride kullanım alanları düzenlenmiştir: Birinci grup; üç noktada motel ve pansiyon gibi konaklama tesisleri, ikinci grup; bungalow tesisleri ile desteklenen çadırli kamp kullanımları, üçüncü grup; günübirlik kullanım alanları düzenlenmesi. Bu kullanımlarla yaklaşık günde 3000 kişilik günübirlik, 1875 kişilik kamping, 674 kişilik sabit tesislerle konaklama imkanı potansiyeli yaratılmış olacaktır. (Amfora Haber, 1993 s.14-15)

Türkiye Kalkınma Bankası "Araştırma Müdürlüğü" tarafından yapılan Konya ili uygun yatırım alanları araştırmasına göre; Karatay ilçesine bağlı İsmil kasabası sınırları içerisinde sıcaklığı 45-50 °C'ye varan sıcak su sahası mevcuttur. Özel sektör tarafından çalışmaları yapılan bu sahada detay, etüd ve sondajlarla elde edebilecek yüksek sıcaklıktaki jeotermal akıştan, başta "Kaplıca yatırımları" için kullanılabileceği ifade edilmektedir. (Atik ve Ertuğrul, 1999 s.43)

Turizm master plânları merkezdeki turizm potansiyeli dışındaki yerlerdeki potansiyeli ortaya çıkarıp yatırım yapma imkanı sağlayan rehber bir plandır. Bir master planı merkez dışında yatırım yapılarak bir çok alanı ortaya çıkarır. (Ed: Cockerell, 1998 s.87) Konya ilinin coğrafi alanı çok geniş olduğundan yatırım alanları dar kapsamlı düşünülmemeli, yapılacak master planlarıyla ilçelerdeki potansiyellerde değerlendirilmelidir.

Özellikle Ilgın, Akşehir, Beyşehir ilçeleri yatırımlar için uygun olabilecektir. Konya'da hiç bozulmamış doğal güzelliği ile dikkati çeken, özellikle;dağ ve av turizmi potansiyelleri olan, Hadim ve Taşkent turistik yatırımlar açısından cazip yerlerdir. Konya ve çevresinde;Konya merkez (Mevlâna civarı), Beyşehir gölü ve Milli Parkı, Karapınar Meke tuzlası, Ilgın (kaplıca), turizm değerleri taşıyan ve özellikle yatırımlar açısından önemli alanlardır.

Konya yöresine yapılacak yatırımlar açısından, yöresel tanıtımda önem taşımaktadır. Değerlendirilmeyen birçok doğal ve turistik kaynakların tanıtımı yapılarak, buralara turist akımı sağlanmalıdır. Örneğin; Hadim Yerköprü şelalesi, Beyşehir mağaraları, Obruk gölleri son derece çekici merkezlerdir.

5.2. Turistik Yatırım Kararlarını Etkileyen Çeşitli Faktörlerin Konya Yöresinin Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi:

Konya yöresinin ikinci, üçüncü ve dördüncü bölümlerde incelenen genel yapısı, arz ve talep analizleri ile turizm potansiyeli geniş şekilde ortaya koyulmuştur. Yapılan turistik yatırımların sebepleri ne olursa olsun yatırımcı ve işletmeciler maksimum kârı göz önünde tutmaktadırlar. Bu yatırımların gerçekleştirilebilmesi kolay olmamakla birlikte birçok faktörün varlığı da yatırım kararlarını ve stratejileri etkileyebilmektedir. Örneğin bir resort otelin kuruluş yerinin seçilmesinde; denize yakınlığı, su olanakları, ulaşım kolaylıkları gibi öncelikli faktörler ele alınabilir.

Konya yöresinde de, yapılacak turistik yatırımların hangi açılardan avantajlı; daha doğrusu Konya yöresinde yapılacak turistik yatırımlarda hangi kriterleri "Turizm potansiyelini"de göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerektiği incelenmelidir.

Aşağıda, yörenin incelenen durumu ve turizm potansiyeli de düşünülerek ve yatırım kararını etkileyebilecek bu faktörler incelenip, bazı başlıklar altında toplanıp değerlendirilecektir.

5.2.1. Arz ve Talep Açısından Değerlendirme:

Turizm yatırımları için gerekli olan ve bir yörede öncelikle bulunması gereken turizm arz kaynakları ve bu kaynaklara yönelen talep, Konya yöresinin turizm potansiyeli ve turistik yatırımlar açısından genel yapı ve özellikler değerlendirilmiştir.

Talep tahminlemesinde ele alınan ve yatak sayısı ile gelen turistler arasında bağlantı olmayışı Konya yöresinde turistik yatırımlar açısından engel teşkil etmeyebilir. Çünkü; 1998 yılında yapılan benzer analizde de aynı sonuçlar elde edilmiştir.

Türkiye için yapılan turizm talep tahmininde en önemli bulgulardan biri şudur: Türkiye'deki yatak kapasitelerindeki değişmelerin Türkiye dış turizm talebi üzerinde etkisi önemsizdir. Bunun nedenlerden biri Türkiye'ye farklı dönemlerde farklı ülkelerden yabancılar gelmekte ve ülkedeki yatak kapasitesinin sadece belirli bir kısmını kullanmaktadırlar. İkinci neden; verilen dönemde Türkiye'de turizm talebindeki değişimin dikkatle gözden geçirilmesi yerine, hükümet tarafından finansal ve yatırımları harekete geçirici teşviklerin bir sonucu turizm talebinden bağımsız olarak, turizm yatırımlarının artmasıdır. (Kandemir ve Besler, 1998 s.47)

Turizm, arzin büyük ölçüde kendi talebini yarattığı bir sektör olması nedeni ile, arz kapasitesinin artırılması yeterli değildir. Bunun yanı sıra turizm sanayinin çağdaş işletmecilik ve diğer faktörlerle yatak kapasitesinin artırılması önem arz etmektedir. (Yaman, 1983 s.155)

Ayrıca Konya yöresinde mevcut turizm işletme belgeli tesislerinden başka ilave proje ve yapım aşamasında olan işletmelerde mevcuttur. 1999 yılının Şubat ayında "Özkaymak" isimli yatırım ve işletme belgeli, dört yıldızlı bir otelin açılışı yapılmıştır. Konya yöresinde devam eden projeler hem yörenin turizm açısından yararlanabilecek bir potansiyelini, hem de konaklama ihtiyacının karşılanması bakımından turistik yatırımlara ihtiyacı olduğunu göstermektedir. Tablo (41)'e bakıldığında Konya yöresinde yapımı devam eden tesisler görülmektedir. Bu tesislere ilaveten Sayha ve Koç grubu da beş yıldızlı otel projesi hazırlama safhasındadırlar.

Tablo (41)'da en dikkat çekici husus Konya merkez dışında, dört büyük ilçede tesis yapılıyor olmasıdır. Ilgın'da yapılan tesiste ise yüzme havuzu ve kür merkezi bulunmaktadır.

Tablo (41) Konya Yöresinde Yapımı Devam Eden Turizm Yatırımları

Yeri	Adı	Sınıfı	Oda Sayısı	Yatak sayısı	Restoran Kapasitesi
Konya	Grand Dünder Otel	5 Yıldız	244	500	200-240-410
Beyşehir	Ada Oteli	3 Yıldız	56	116	120
Ilgın	Belediye Oteli	3 Yıldız	83	166	250
Kulu	Ayrancı Tesisleri	2 Yıldız	22	40	230
Seydişehir	Bel-Pet Tur	2 Yıldız	25	53	100

Kaynak: Konya İl Turizm Müdürlüğü 1999.

5.2.2. Turistik Fonksiyon Oranı İle Değerlendirme:

Turistik fonksiyon oranı, herhangi bir yörenin (T) zamanında turistlerin emrine sunabileceği, toplam konaklama potansiyeli ile yörenin nüfusu

arasındaki ilişkiyi ifade etmektedir. Turistik fonksiyon oranı, konaklama potansiyeline katkıda bulunacak yatırım kararının önemli kriterlerinden birisidir. Çünkü bu kriter turizm ile demografik koşullar arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bir yörenin nüfusunun az veya çok olması gelen turistleri etkiler.

Turistik fonksiyon oranının alabileceği değerler şunlardır:

- $T_f(t)=0$:Hiçbir konaklama potansiyelinin olmadığı yer,
- $T_f(t)=1$ 'den az :Turistik fonksiyonun rüşeyn durumunu ve turistlerin ekonomik hayata hemen hemen hiç etki göstermediğini,
- $T_f(t)=10$ 'dan az: Zayıf bir turistik fonksiyonu,
- $T_f(t)=35$: Bir turistik istasyonun sınıflamaya girebilmesi için, kampingler hariç taşınması gereken koşulu,
- $T_f(t)=40$: Otellerde bulunması gereken yer sayısından oluşan turistik fonksiyon oranını,
- $T_f(t)=100$: Canlı bir turistik istasyonu,
- $T_f(t)=100$ 'den büyük:Eski bir turistik istasyon veya büyük av, kış, termal turizmi istasyonlarını,
- $T_f(t)=\infty$:Hiçbir konaklama potansiyelinin olmadığı yeri,ifade etmektedir.(Olalı, 1990 s.185-186)

$T_f(t) = \frac{L \cdot 100}{P}$ $T_f(t)$:Turistik fonksiyon oranını, L : Toplam konaklama potansiyelini (yatak sayısı), P: Sürekli nüfusu ifade etmektedir.

Bu formüle göre, Konya yöresinin turistik fonksiyonu hesaplanırsa;

$T_f(t) = \frac{8171 \cdot 100}{611329} = 1,33$ çıkmaktadır. Bu sonuç yörenin, zayıf bir turistik istasyon olduğunu ifade etmektedir. Yalnız turistik fonksiyon yanında otelcilik fonksiyonu ile de değerlendirme yapmak gerekmektedir.

5.2.3. Otelcilik Fonksiyonu İle Değerlendirme:

Turistik fonksiyon oranı, sadece turistik oteller açısından hesaplandığında otelcilik fonksiyon oranı bulunur ve $T_f(H)$ ile ifade edilir.

$$T_f(H) = \frac{NL \cdot 100}{P} \quad \text{NL: Turistik otellerdeki yatak sayısını ifade etmektedir.}$$

Metropol bölgelerde bu oran, 1,78 kabul edilir. (Olalı, 1990 s.189)

Konya'nın otelcilik fonksiyon oranı;

$T_f(H) = \frac{1760 \cdot 100}{611329} = 0,28$ çıkmaktadır. Bu oran 1,78 oranına göre çok aşağıdadır. Eğer bir bölgede bu oran az ise, böyle bir durumda mevcut otellerin verimliliği yüksek olursa da bu çekici durum yanıltıcı olur. (Olalı, 1990 s.189) Bu yüzden yörenin otel odası ihtiyacı hesaplanmalıdır.

Konya yöresi için; Yatak sayısı / Oda sayısı rasyosu; $8171 / 3725 = 2,19$ 'dur.

$$\frac{L \cdot 100}{611329} = 1,78 \quad L = 10881 \text{ yatak} \quad \frac{10881}{2,19} = 4968 \text{ oda olması gerekmektedir.}$$

1998 yılında Konya için; 4938 otel odası gerekmektedir. 4938 odanın 1015'i şu anda mevcut olduğu için, Konya yöresinde halen, 3953 otel odasına ihtiyaç olduğu görülmektedir. Hatta Belediye belgeli tesisler bile bu hesaplama katılsa bile, 1243 otel odasına ihtiyaç olduğu sonucu çıkmaktadır.

5.2.4. Yatırımcılar Açısından Etkili Olan Etmenler:

İşletmeciler yatırım kararı verirken kâr amacıyla hareket ederler ve yatırımın kâr sağlayacağına inanılırsa yatırım kararı verirler. Aynı durum yatırımın yapılacağı bölge açısından da geçerlidir. Eğer yatırım yapılması

düşünülen bölge veya saha yatırımın karlılığını etkileyebilecek avantajlara sahipse, o bölgelere yatırım yapılması güç kazanır. (Duran 1998 s.19)

Bir yörenin yatırım olanakları için, yapılan bir araştırmada yatırım kararını etkileyen etmenler, Tablo (42)'de görülmektedir. Kuşkusuz bu dönemde yatırımcı açısından karar verme sürecini en önemli gösterge, siyasi karar mercilerinin turizmi "Kalkınmada özel önlem taşıyan sektör" ilan etmiş olmasıdır. (TYD, 1992 s.80)

Tablo (42) Yatırım Kararlarını Etkileyen Etmenler

Yatırım Etkenleri	Adet	Pay(%)
Turizme Yönelen Talep	37	74
Teşvik Sistemi	29	58
Arazi Tahsisi	21	42
Arazinin Olması	20	40
Turizm Öncelikli Bölge	18	36
Türkiye Ekonomisinin Durumu	5	10
Diğer	8	12

Kaynak: TYD Dergisi, Nisan 1992 s.80

Tablo (42)'de görüldüğü gibi, yatırımcılar öncelikle bir bölgede turizme yönelik talebi, ikinci olarak teşvik sistemi, üçüncü olarak arazi ile ilgilenmektedirler.

Konya yöresi mülki ve mahalli idarelerinde yaptığı çalışmalarla turizme yönelik talep açısından yatırımcılar için bir her konuda altyapı oluşturma çabası içerisindeyler.

Konya Valiliğince, "Geliştirilecek projeler" kapsamında, turizm hareketlerini iyileştirmek, yoğun turist trafiği ihtiyacını karşılayabilmek amacı ile, il merkezi ve ilçelerde turistik tesislerin artırılması, doğal değerlerin

korunması, kampinglerin yaygınlaştırılması, ildeki tüm tarihi ve turistik yerlerin tanıtımının sağlanması amaçlanmaktadır. (Rakamlarla Konya, 1992 s.141)

Tablo (43) Turizm Yatırım Teşvik Belgelerinin Yıllara Göre Dağılımı

	1995	1996	1997
Belge Sayısı	58	186	284
Toplam Yatırım (Milyar)	6.733	40.621	155.084
İstihdam (Kişi)	5.055	13.739	26.166

Kaynak:İTO, **Ekonomik Rapor**, 1998 / 48

Yatırımcılar açısından önemli bir hususta; teşvik sistemidir. Teşvikler yalnız Konya yöresi bazında değil Türkiye'nin koşullarında da değerlendirilmelidir. Türkiye'de yatırım teşvik belgelerinin sektörel dağılımına bakıldığında turizm için bu oranın sürekli arttığı, aynı zamanda toplam yatırımların ve istihdam edilen kişi sayısının arttığı görülmektedir. (Tablo 43)

Tablo (44) Konya'da Yatırım ve İşletme Belgeli Tesislerin Dağılımı

Türü	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Yatırım Belgeli	4	292	592
İşletme Belgeli	13	615	1160

Kaynak:Turizm Bakanlığı, **Belgeli Turizm İşletmeleri İstatistik Yıllığı**, 1993.

Konya yöresindeki yatırım ve işletme belgeli tesislerin sayısı Tablo (44)'de görülmektedir. Yeni açılan Özkaymak otel bu dağılımda yoktur.

Son yıllarda kendi tesislerini kendisi işleten yatırımcılar arasında Emekli Sandığı altı otel ile ilk sırada yer alırken, Emekli Sandığını beş tesis ile Konya Özkaymak A.Ş. izlemektedir. (Koçer, 1996 s. 33)

Konya'da yeni açılan turizm işletme belgeli Özkaymak otelle yapılan görüşmede, bu turistik yatırım için Konya yöresini tercih etmelerinin sebepleri sorulmuştur. Bu sebepler üç ana başlıkta toplanabilir:

- Özellikle Mevlâna müzesi ve tarihi eserlerden dolayı Konya'ya gelen yerli ve yabancı turistlerin olması, birçok iş ve toplantı organizasyonunun artması.
- Konya'da turizm sezonunun hiç kapanmıyor ve mevsimlik dalgalanma göstermiyor oluşu.
- Şehrin gittikçe kalabalıklaşması ve çehresinin değişmesi ile konaklama tesislerinin yetersiz kalışı, standartlarının düşük oluşu. (İffet Bıyıklı, otel müdürü)

Yatırım yapılacak turistik istasyon ya da kompleksin düzenlemesi için gerekli olan tüm alternatifler ayrıntılarıyla göz önüne alınır ve sürekli bir değerlendirme ve kontrol süreci içinde tutulursa, rasyonel bir şekilde uygun kararlar alınabilir. (Turistik Düzenleme, 1983 s. 30) Proje hazırlanmasında bir düşüncenin işlemsel bir proje haline dönüştürülmesini hedef alan safhalar belirleme, ön seçim ve hazırlama safhalarıdır. (Endüstri Projelerini Değerlendirme El kitabı, 1978 s.9) Konya yöresinde turistik yatırımlar açısından değerlendirilebilmesinde, rasyonel ve yapılabilir projelerin gerekliliği vardır.

5.2.5. Turizm Bakanlığının Bölge İçin Yatırımlara Konu Olabilecek İlgili Projeleri:

İnanç Turizmi Projesi: Konya yöresi, Turizm Bakanlığının üç büyük dine ait kutsal yerler ile ilgili yaptığı proje kapsamındadır. Bu dinlere ait kutsal yerlerin envanterlerinin çıkarılması, bu yerlerin ulaşım, alt yapı ve çevre düzenlemesinin diğer yatırımcı kurumlarla koordine edilerek gerçekleştirilmesi, ve özellikle bu yerlerde gerek duyulan üst yapı hizmetlerinin gerçekleştirilmesi için, yatırım olanaklarının teşvik edilmesi ve yatırımcıların teknik yönlendirme ile desteklenmesi çalışmaları sürmektedir. (Özel Projeler, 1993 s.9)

Mola Noktaları Projesi: Türkiye’de yabancı ziyaretçiler tarafından oluşturulan turizm hareketlerinin önemli bir boyutunu organize turlar teşkil etmektedir. Tur güzergâhları üzerinde seyahat edenlerin belirli mesafelerde konaklayabilecekleri veya dinlenebilecekleri düzenli, uluslararası standartlara uygun, temiz ve bakımlı mola noktaları ve tesislerine ihtiyaçları vardır.

Bu projeye göre Konya; Antalya-Manavgat Beyşehir’den Aksaray ve Nevşehir’e uzanan yoğunluklu ana tur güzergâhlarındadır. Bu tur güzergâhları üzerinde ihtiyacı duyulan turizm amaçlı hizmetleri sunabilecek mola noktaları ve tesis türlerinin belirlenmesine ilişkin çalışmalar devam etmektedir. (Özel Projeler, 1993 s.16)

Diğer Projeler: Konya tarihi “İpek yolu” üzerinde önemli bir noktadır. 1993 yılında plânlama çalışmaları tamamlanan kervansaraylara turizm amaçlı fonksiyon verilmesi ile yöreye canlılık gelecektir.

Ayrıca 1993 yılında gerçekleştirilen öncü örnek aktivitelerden biri; Beyşehir Balantini mağarası “Kültür ve nostalji yaşatma” turudur. (Yatırımlar 1993, s.8)

5.3. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi

5.3.1. Araştırmanın Amacı:

Bu çalışmanın amacı, Konya yöresine gelen yerli ve yabancı turistlerin Konya yöresinden beklentileri ve turistik konaklama açısından Konya yöresindeki tercihlerini ortaya çıkarmaktır. Aynı zamanda bu beklentilerin var oluşu turistik yatırımlara da ışık tutacaktır.

Anket uygulaması ile Konya yöresine gelen yerli ve yabancı turistlerin meslekleri, eğitim durumları, cinsiyetleri, aylık gelirleri, seyahatlerindeki kişi sayısı, Konya’yı tercih sebepleri, geliş sıklıkları, seçtikleri ulaşım türü, turistik

hizmetleri değerlendirmeleri, arzuladıkları alternatif turizm çeşitleri, konaklama ve restoran seçimleri ortaya çıkarılma hedefi amaçlanmıştır.

Ayrıca, Konya için bir konaklama tesisinin nitelikleri, Konya ve ilçelerinin ziyaret durumları araştırılması amaçlanmıştır.

Bu çerçevede, yabancı turistlerin Türkiye'ye geliş sıklığı, geliş şekilleri, kalış süreleri, Türkiye'yi tercih sebepleri de değerlendirilmiştir.

5.3.2. Araştırmanın Yöntemi:

Araştırma yerli ve yabancı turistlere yönelik olarak, Türkçe ve İngilizce anket şeklinde uygulanmıştır. 1500'ü Türkçe, 1000 tanesi İngilizce olmak üzere 2500 adet anket hazırlanmıştır. Anket, turizm bölümü üniversite öğrencileri tarafından, ayrıca otellere bırakılmak ve geri alınmak sureti ile uygulanmıştır.

Ankette yabancı turistlere 22, yerli turistlere 18 soru yöneltilmiştir. (Ek 12-13) Sorular; çoktan seçmeli, birden çok seçenekli, derecelendirilmiş ve açık uçlu olarak hazırlanmıştır.

Hazırlanan 1500 Türkçe anketin 988'i , 1000 İngilizce anketten 743'ü geri dönmüştür. Bazı soruların yanıtlanmaması, yanlış cevaplanmasından dolayı 988 Türkçe anketin 714'ü, 743 anketin 510 tanesi değerlendirilmeye alınmıştır. Geri gönen anketlerin gerçekleşme oranı, %48,96'dır.

Bölgede en son 1997 verilerine göre yerli ve yabancı turistlerin konaklama sayılarına bakıldığında yaklaşık 690.000 olduğu görülmektedir. Bu durumda bölgede konaklayan turistlerin yaklaşık binde ikisine ulaşılmaktadır.

5.3.3. Araştırmanın Kapsamı:

Araştırma Konya merkez ve ağırlıklı olmak üzere turistik hareketlerin yoğunlaştığı, Akşehir, Ilgın, Beyşehir, Ereğli ilçelerini kapsamaktadır. Anket tesadüfi örnekleme yöntemi ile alan araştırması şeklinde yapılmış olup, sonuçların frekans dağılımı incelenmiştir.

Anket Konya'da turizm ve belediye işletme belgeli otellerde, Mevlana, Karatay ve İnce Minareli medrese müzelerinde; Akşehir'de Nasreddin Hoca türbesi, Ilgında kaplıca tesisleri, Beyşehir ve Ereğli'de ise mevcut otellerde 1999 yılı Ocak-Haziran ayları arasında gerçekleştirilmiştir.

5.3.4. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi:

Ankete katılan yabancı turistlerin milliyetlerine göre dağılımına bakıldığında Tablo (45); ilk üç sırayı ABD, Japonya ve Almanya'nın aldığı görülmektedir. Bu durum Konya'da konaklayan turistlerle de genel çerçevede aynı gözükmemektedir.

Tablo (45) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Milliyetlerine Göre Dağılımı

Milliyet	Sayı	Yüzde
ABD	188	36,86
Japonya	82	16,07
Almanya	63	12,35
Fransa	60	11,76
Avusturya	35	6,86
İngiltere	25	4,90
Kazakistan	20	3,92
İtalya	17	3,33
Diğer	20	3,92
Toplam	510	100,00

Tablo (46)'da ankete katılan turistlerin meslek gruplarına göre dağılımı görülmektedir. Yerli turistlerin yaklaşık %28'i serbest meslek, %27'si memur, %21 işçi olarak ilk üç sırayı alırken; yabancı turistlerde ise, ilk sırayı memur, ikinci sırayı serbest meslek ve emekli, üçüncü sırayı işçiler almaktadır.

Tablo (46) Ankete Katılan Turistlerin Mesleklerine Göre Dağılımı

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Serbest Meslek	204	28,57	94	18,43	298	24,36
Memur	191	26,75	112	21,96	303	24,75
İşçi	152	21,28	84	16,47	236	19,28
İşAdamı-Sanayici	78	10,92	58	11,37	136	11,11
Doktor	18	2,52	59	11,56	77	6,29
Avukat	11	1,54	9	1,76	20	1,63
Emekli	60	8,40	94	18,43	154	12,58
Toplam	714	100	510	100	1224	100

Tablo (47) Ankete Katılan Turistlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
15-24	135	18,90	98	19,21	233	19,03
25-34	98	13,72	79	15,49	177	14,46
35-44	125	17,50	54	10,58	179	14,62
45-54	86	12,04	45	8,82	131	10,70
55-64	79	11,06	100	19,60	179	14,62
65 ve Üstü	191	26,75	134	26,27	325	26,55
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Tablo (47)'de ankete katılan turistlerin yaş grubuna göre dağılımı görülmektedir. Yerli turistlerin yaklaşık %27'si 65 ve üstü, %19'u 15-24,

%17'si 34-44;yabancı turistlerin %26'sı 65 yaş ve üstü, %19'u 15-24 yaş grubunu oluşturmaktadır.

Tablo (48) Ankete Katılan Turistlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Evli	388	54,34	195	38,23	583	47,63
Bekar	311	43,55	289	56,66	600	49,01
Dul	15	2,10	26	5,09	41	3,34
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Tablo (48)'de ankete katılan turistlerin medeni durumlarına göre dağılımına bakıldığında yerli turistlerin yaklaşık %54'ünün evli, %43'ünün bekâr, yabancı turistlerin %38'inin evli, %57'sinin bekâr olduğu, toplamda ise %3'ünün dul olduğu görülmektedir.

Tablo (49) ankete katılan turistlerin cinsiyetlerine göre dağılımını göstermektedir. Buna göre, ankete katılanların %55'i erkek, %45'i kadındır.

Tablo (49) Ankete Katılan Turistlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Erkek	412	57,71	263	46,27	675	55,14
Kadın	302	42,29	247	48,43	549	44,86
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Tablo (50) Ankete Katılan Turistlerin Eğitim Seviyelerine Göre Dağılımı

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
İlkokul	202	28,29	150	29,41	352	28,75
Ortaokul-Lise	287	40,19	92	18,03	379	30,96
Üniversite	190	26,61	210	41,17	400	32,67
Lisansüstü	35	4,90	58	11,37	93	7,59
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Ankete katılan yerli turistlerin yaklaşık %28'i ilkokul, %40'ı ortaokul lise, %26'sı üniversite mezunu iken; yabancı turistlerin, %41'i üniversite, %11'i lisansüstü eğitim gördüklerini ifade etmişlerdir. Tablo (50)

Tablo (51)'de ankete katılan yerli turistlerin aylık gelirlerine göre dağılımına bakıldığında, %32'sinin geliri 100 milyondan az, %35'inin 100-200 milyon arası, %21'inin 200-300 milyon arasında olduğu görülmektedir. Bu tabloya göre yerli turistlerin gelir seviyelerinin düşük olduğu söylenebilir. Yerli turistlerin konaklama tercihleri de bu duruma paralel gözükmemektedir. (Tablo 77). Tablo (52)'de ise, yabancı turistlerin aylık gelirlerinin 1000-3000 dolar arasında yığıldığı görülmektedir.

Tablo (51) Ankete katılan Yerli Turistlerin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde
100 Milyondan Az	231	32,35
101-200 Milyon Arası	254	35,57
201-300 Milyon Arası	151	21,14
300 Milyondan Fazla	78	10,92
Toplam	714	100,0

Tablo (52) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde
1000 Dolardan Az	95	18,62
1001-2000 Dolar Arası	136	26,66
2001-3000 Dolar Arası	151	29,60
3000 Dolardan Fazla	102	20,00
Cevaplamayan	26	5,09
Toplam	510	100,0

Tablo (53) Ankete Katılan Turistlerin Seyahatlerinde Bulunan Kişi Sayılarına Göre Dağılımı

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Yalnız	188	26,33	259	50,78	447	36,51
Bir	242	33,89	94	18,43	336	27,45
İki	145	20,30	73	14,31	218	17,81
Üç	88	12,32	59	8,26	147	12,00
Üçten Fazla	51	7,14	25	4,90	76	6,20
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Ankete katılan turistlerin seyahatlerinde bulunan kişi sayılarına göre dağılımında Tablo (53), yerli turistlerin yaklaşık %26'sı yalnız, %34'ü yanında bir kişi ile, yabancı turistler ise yaklaşık %50 yalnız, %18 bir kişi, %14 iki kişi ile seyahate çıktıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo (54) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Türkiye'ye Geliş Sayısına Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Birinci	123	24,11
İkinci	87	17,05
Üçüncü	132	25,88
Dördüncü	19	3,72
Dörtten Fazla	149	29,21
Toplam	510	100,0

Tablo (54) ankete katılan yabancı turistlerin Türkiye'ye geliş sayısına göre dağılımına bakıldığında yaklaşık %29'unun dörtten fazla, %24'ünün ise ilk kez Türkiye'ye geldiği dikkati çekmektedir. Türkiye'ye geliş şekli ise yaklaşık %81 seyahat acentası ile, %17 bireysel şekilde olmuştur. Özel gruplarla veya resmi gibi sebeplerle gelenler ise, yaklaşık %2 olup diğer seçenindedir. Tablo (55)

Tablo (55) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Türkiye'ye Geliş Şekline Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Bireysel	88	17,25
Seyahat Acentası	412	80,78
Diğer	10	1,96
Toplam	510	100,0

Tablo (56) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Türkiye'de Ortalama Kalış Süresine Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Birkaç Gün	18	3,52
Bir Hafta	238	46,66
On beş Gün	224	43,92
Bir Ay	11	2,15
Bir Aydan Fazla	19	3,72
Toplam	510	100,0

Anket sonuçlarına göre yabancı turistlerin Türkiye'de ortalama kalış sürelerine göre dağılımlarında dikkati çeken husus; yaklaşık %46'sı bir haftalık, %44'ü on beş günlük konaklama yapmayı planladıklarıdır. Tablo (56)

Tablo (57) Ankete Katılan Yabancı Turistlerin Türkiye'yi Tercih Sebeplerine Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Deniz-Kum-Güneş	294	22,47
Doğal Güzellikler	108	8,25
Fiyatın Uygunluğu	355	27,14
Tarihi Eserler	291	22,24
Türk Halkını Tanıma İsteği	54	4,12
Türk Mutfağı	75	5,73
Temiz Bir Çevre	83	6,34
Diğer	48	3,66

Tablo (57)'de, ankete katılan yabancı turistlerin Türkiye'yi tercih sebeplerine göre dağılımı görülmektedir. Birden çok seçenekli bu soruda, yabancı turistlerin ilk sırada fiyatın uygunluğunu, ikinci neden olarak ise deniz kum güneşi tercih ettikleri görülmektedir. Tarihi eserler ise üçüncü sırada tercih sebebi görülmektedir.

Tablo (58) Ankete Katılan Turistlerin Konya'ya Geliş Sıklıklarına Göre Dağılımı

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
İlk	344	48,17	214	41,96	558	45,58
İkinci	170	23,80	145	28,43	315	25,73
Üçüncü	58	8,12	85	16,66	143	11,68
Dördüncü	46	6,44	38	9,01	84	6,86
Dörtten Fazla	96	13,44	28	3,92	124	10,13
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Tablo (59) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresinde Ortalama Kalış Sürelerine Göre Dağılımı

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Günübirlik	484	67,78	287	56,27	771	62,99
1-2 Gün	166	23,24	201	39,41	367	29,98
3-4 Gün	36	5,04	14	2,74	50	4,08
4 Günden Fazla	28	3,92	8	1,56	36	2,94
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Ankete katılan turistlerin Konya'ya geliş sıklıklarına göre dağılımında, yerli ve yabancı turistlerin yaklaşık %46'sının ilk kez, %26'sının ikinci kez geldiği dikkati çekmektedir. (Tablo 58). Tablo (59)'da ise, ankete katılan turistlerin Konya yöresinde ortalama kalış sürelerine göre dağılımı görülmektedir. Buna göre Konya yöresinde yaklaşık %63 günübirlik, %30 bir-

iki günlük konaklama yapacağı gözükmemektedir. Konaklama istatistikleri de bu durumu ortaya koymaktadır.

Tablo (60)'da ankete katılan turistlerin Konya'yı tercih sebeplerine göre dağılımı belli gruplar altında verilmiştir. Yerli turistlerin daha çok akraba, arkadaş ziyaretlerinden dolayı tatil ilk sırada, inanç turizmi ikinci sırada, iş kongre toplantı için ise, üçüncü sırada ziyaret sebepleridir. Yabancı turistler ise, kültür turizmi ilk sırada, müzeleri gezmek ikinci sırada, tatil amacı ise üçüncü sırada görülmektedir.

Tablo (60) Ankete Katılan Turistlerin Konya'yı Tercih Sebeplerine Göre Dağılımı

	YERLİ					YABANCI				
	Önem Derecesi			Yatay Ağırlık Toplamı	Önem Sırası	Önem Derecesi			Yatay Ağırlık Toplamı	Önem Sırası
	1	2	3			1	2	3		
Tatil	245	141	115	501	1	58	136	84	278	3
Inanç Turizmi	252	124	101	477	2	95	79	81	255	4
Kültürel	114	110	56	280	4	132	128	87	347	1
İş-Kongre-Toplantı	122	96	65	283	3	3	7	3	13	7
Doğal Güzellikler	45	58	41	144	6	15	41	10	66	6
Müzeler	120	56	45	221	5	123	85	104	312	2
Sergi-Fuar	45	12	56	113	7	15	35	10	60	8
Yörenin İlçelerini Gezmek	84	8	6	98	8	21	56	95	172	5
Diğer	15	2	8	25	9	15	8	4	27	9

Ankete katılan turistlerin Konya yöresini ziyaret etmelerinde etkili olan etmenlere göre dağılımında, birincil etmen arkadaş, eş, dost ikinci etmen ise seyahat acentaları olarak görülmektedir. Diğerleri arasında, özel istek üzerine, grupla birlikte hareket gibi ziyaret etmenleri görülmektedir. Tablo (61)

Tablo (61) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresini Ziyaret Etmelerinde Etkili Olan Etmenlere Göre Dağılımı

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Seyahat Acentası	113	15,82	358	70,19	471	38,48
Arkadaş-Eş-Dost	548	76,75	90	17,64	638	52,12
Broşür Kitap vs.	40	5,60	60	11,76	100	8,16
Diğer	13	1,82	2	0,39	15	1,22
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Tablo (62) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresi İle İlgili Genel Görüşler İle İlgili Dağılımı

	YERLİ								YABANCI							
	İyi		Orta		Kötü		Fikri Yok		İyi		Orta		Kötü		Fikri Yok	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%	n	%
Konaklama	245	34	320	44	98	13	51	7	140	27	252	49	85	16	33	6
Yeme-içme	250	35	343	48	21	2	100	14	155	30	178	35	96	19	81	16
Ulaşım	402	56	140	19	36	5	136	19	104	20	259	51	56	11	91	18
Temizlik	492	68	142	19	35	4	45	6	178	35	154	30	63	12	115	22
Eğlence	132	18	15	2	328	45	239	33	98	19	56	11	252	49	104	20
Hizmet	456	63	148	20	55	7	53	7	320	62	104	20	55	11	31	6
Altyapı	273	38	42	5	49	6	350	49	123	24	98	19	35	7	254	50
Yöre Halkı	358	50	201	28	101	14	54	7	125	24	202	39	89	17	94	18

Tablo (62)'ye göre; yerli turistlerin Konya yöresinde konaklamayı ve yeme içmeyi orta; ulaşım, hizmet, yöre halkını ve temizliği iyi; eğlenceyi kötü buldukları, altyapı hakkında bir fikirleri olmadığı söylenebilir. Yabancı turistlerin ise hizmeti iyi; konaklamayı ve ulaşımı orta; eğlenceyi kötü buldukları, yeme içmenin ise %30 iyi, %35 orta temizliğin ise %35 iyi, %30 orta, yöre halkının %24 iyi , %39 orta bulunduğu söylenebilir. Yabancı turistlerinde altyapı hakkında fikirleri yoktur görüşü hakimdir.

Ankete katılan turistlerin Konya yöresinde arzuladıkları turizm türlerinde ise; yerli ve yabancı turistlerde ilk sırada inanç turizmi, ikinci sırada termal turizm, üçüncü sırada av turizminin arzulandığı ortaya çıkmaktadır.

Tablo (63) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresinde Arzuladıkları Turizm Türlerine Göre Dağılımları

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Av Turizmi	312	17,96	152	12,66	464	15,79
Dağ Sporları	80	4,60	102	8,5	182	6,19
Foto-Safari	110	6,33	109	9,08	219	7,45
Mağara Turizmi	152	8,75	162	13,5	314	10,69
Kırsal Turizm	25	1,43	44	3,66	69	2,34
Doğa Yürüyüşü	84	4,83	83	6,91	167	5,68
Kırsal Turizm	20	1,15	98	8,16	118	4,01
Termal Turizm	452	26,02	47	3,91	499	16,99
İnanç Turizmi	502	28,90	403	33,58	905	30,81
Toplam	1737	100,0	1200	100,0	2937	100,0

Daha çok yerli turistlerce bilinen Ilgın kaplıcalarının daha fazla kapasite ile çalışması beklenmekte ve konaklama standartlarının yükseltilmesi istenmektedir. Tablo (63)

Tablo (64) Ankete Katılan Turistlerin Konya'da Tercih Ettikleri Konaklama Tiplerine Göre Dağılımı

	YERLİ					YABANCI				
	Önem Derecesi			Yatay Ağırlık Toplamı	Önem Sırası	Önem Derecesi			Yatay Ağırlık Toplamı	Önem Sırası
	1	2	3			1	2	3		
1Yıldızlı O.	252	150	26	428	2	55	46	63	164	4
2 Yıldızlı O.	302	168	45	515	1	25	90	84	199	3
3 Yıldızlı O.	120	41	63	224	6	29	42	93	164	4
4 Yıldızlı O.	108	65	64	237	5	102	128	63	293	2
5 Yıldızlı O.	98	58	90	246	4	230	141	59	430	1
Motel	55	25	77	157	7	45	12	29	86	5
Tatil Köyü	2	5	1	8	9	10	12	-	22	9
Oberj	1	-	-	1	10	14	56	5	75	6
Pansiyon	145	52	65	262	3	42	20	11	73	7
Kamping	42	12	10	64	8	17	22	3	42	8
Diğer	-	-	-	-	-	2	-	-	2	10

Konya yöresinde yerli turistler tarafından öncelikle bir ve iki yıldızlı oteller, bunun yanı sıra üçüncü tercih olarak pansiyonlar tercih edilmektedir. Yabancı turistlerin ilk tercihinde ise, beş yıldızlı oteller ilk sırada, dört yıldızlı oteller ikinci sırada, iki yıldızlı oteller üçüncü sıradadır. (Tablo 64)

Tablo (65) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresinde Tercih Ettikleri Restoran Türlerine Göre Dağılımları

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Lüks	96	13,44	220	43,13	316	25,81
1.Sınıf	167	23,38	102	20,00	269	21,97
2.Sınıf	145	20,30	45	8,82	190	15,52
3.Sınıf	85	11,90	12	2,35	97	7,92
Fast-Food	221	30,95	131	25,68	352	28,75
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Tablo (65)'de ise tercih edilen restoran türlerinde yerli ve yabancı turistlerin, sırası ile fast-food, lüks, birinci, ikinci ve üçüncü sınıf restoranları tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo (66) Ankete Katılan Turistlerin Konya Yöresini Tercih Ederken Seçtikleri Ulaşım Türlerine Göre Dağılımları

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Havayolu	69	9,66	71	13,92	140	11,43
Demiryolu	40	5,60	2	0,39	42	3,43
Özel Otomobil	289	40,47	12	2,35	301	24,59
Otobüs	312	43,69	411	80,58	723	59,06
Diğer	4	0,56	14	2,74	18	1,47
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Tablo (66)'da ankete katılan turistlerin Konya yöresini tercih ederken seçtikleri ulaşım türüne göre dağılımlarına bakıldığında, yerli turistlerde ilk sırayı otobüsün, ikinci sırayı otomobilin aldığı görülmektedir. Yabancı turistlerde ise ilk sırada otobüs, ikinci sırada ise havayolu ulaşımı tercih edilmektedir. Demiryolu ile seyahatin ise, %3 gibi küçük bir rakam olduğu, diğer taraftan karavan, motosiklet vb. araçlarında kullanıldığı görülmektedir.

Tablo (67) Ankete Katılan Turistlerin Bir Konaklama Tesisinde Aradığı Niteliklere Göre Dağılımları

	YERLİ						YABANCI					
	Çok Önemli		Önemli		Önemsiz		Çok Önemli		Önemli		Önemsiz	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%
Turistik Olanaklara Yakın Olması	420	58,8	152	21,2	142	19,8	351	68,8	103	20,1	56	10,9
Odaların Geniş ve İyi Dekore Edilmiş Olması	349	48,8	207	28,9	158	22,1	280	54,8	178	34,9	52	10,3
Fiziksel Konumunun Cazip Olması	110	15,4	185	25,9	419	58,6	152	29,8	124	24,3	234	45,8
Otogara Yakın Olması	282	39,4	395	55,3	37	5,1	48	9,4	284	55,6	178	34,9
Restoranı Olması	457	64,0	147	20,5	110	15,4	315	61,7	185	36,2	10	1,96
Manzarası	125	17,5	185	25,9	404	56,5	145	28,4	201	39,4	164	32,1
Şehir Merkezine Yakın Olması	365	51,1	225	31,5	124	17,3	151	29,6	245	48,0	114	22,3
Sağlık Üniteleri Olması	415	58,1	142	19,8	157	21,9	230	45,0	96	18,8	184	36,0
Otoparkı Olması	156	21,8	253	35,4	305	42,7	45	8,8	107	20,9	358	70,1
Yan Tesislerinin Olması	327	45,7	224	31,3	163	22,8	254	49,8	245	48,0	11	2,15

Tablo (67)'de ankete katılan turistlerin bir konaklama tesisinde aradığı niteliklere göre dağılımları görülmektedir. Bu sonuçların ağırlıklı yüzdelerine göre; yerli turistler için turistik olanaklara yakınlık, odaların geniş ve iyi dekore edilmiş olması, restoranı olması, sağlık üniteleri olması, şehir merkezine yakın olması, yan tesislerinin olması çok önemli; otoparkı olması, fiziksel konumunun cazip olması ve manzarası önemsiz; otogara yakın olması önemli iken; yabancı turistlere göre; turistik olanaklara yakınlık, restoranı olması, sağlık üniteleri olması ve yan tesislerinin olması çok önemli; otoparkı olması, fiziksel konumunun cazip olması, manzarası, önemsiz;

odaların geniş ve iyi dekore edilmiş olması otogara yakın olması, şehir merkezine yakın olması, önemli cevapları alınmıştır.

Tablo (68) Ankete Katılan Turistlerin Konya'nın İlçelerini Ziyaret Durumlarına Göre Dağılımları

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Hiçbiri	317	44,39	205	40,19	522	42,64
Akşehir	55	7,70	19	3,72	74	6,04
Beyşehir	86	12,04	47	9,21	133	10,86
Ereğli	40	5,60	95	18,62	135	11,02
Ilgın	87	12,18	12	2,35	99	8,08
Seydişehir	30	4,20	-	-	30	2,45
Diğer	99	13,86	132	25,88	231	18,87
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Ankete katılan turistlerin yaklaşık %42'sinin Konya'nın ilçelerini gezmediklerini sonucu ortaya çıkmaktadır. Yabancı turistler ise çoğunlukla Ereğli ve Çumra'yı (Çatalhöyük) gördükleri ifade etmişlerdir. Tablo (68)

Tablo (69) Ankete Katılan Turistlerin Konya'nın İlçelerini Gezme İsteklerine Göre Dağılımı

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Evet	110	15,40	128	25,09	238	19,44
Hayır	551	77,17	254	49,80	805	65,76
Belki	49	6,86	128	25,09	177	14,46
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Ankete katılan turistlerin, Konya'nın ilçelerini gezme eğilimi araştırılmıştır. Tablo (69) Bu verilere göre yerli turistlerin yaklaşık %15'i yabancı turistlerin ise yaklaşık %25'i Konya'nın ilçelerini gezmeyi düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Tablo (70) Ankete Katılan Turistlerin Konya'ya Tekrar Gelme Eğilimlerine
Göre Dağılımı

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Evet	554	77,59	251	49,21	805	65,76
Hayır	21	2,94	45	8,82	66	5,39
Belki	135	18,90	214	41,96	349	28,51
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Tablo (70) ankete katılan turistlerin Konya'ya tekrar gelme eğilimlerine göre dağılımını göstermektedir. Buna göre ziyaretçilerin yaklaşık %66 tekrar geleceklerini, %5'i gelmeyeceklerini, %29 belki gelebileceklerini ifade etmişlerdir.

Tablo (71)'de ankete katılan turistlerin Konya'nın tanıtımı ile ilgili görüşlerine bakıldığında özellikle yabancı turistler Konya'nın tanıtımının yeterince yapılmadığını ifade etmektedirler.

Tablo (71) Ankete Katılan Turistlerin Konya'nın Tanıtımı İle İlgili Görüşlerine
Göre Dağılımı

	YERLİ		YABANCI		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Evet	145	20,38	52	10,19	197	16,09
Hayır	325	45,51	384	75,29	709	57,92
Fikri Yok	244	34,17	74	14,50	318	25,98
Toplam	714	100,0	510	100,0	1224	100,0

Yapılan anket çalışmasının sonucunda yöreyi ilk dört sırada ABD, Japonya, Almanya ve Fransa'dan turistler ziyaret etmişlerdir. Bu aynı zamanda yörenin kültür turizmi ağırlıklı ziyaret edildiğinin bir sonucu olarak görülebilir.

Ankete katılanların serbest meslek, memur işçi yoğunluklu olduğu görülürken, yerli ve yabancı turistlerde üçüncü yaş turizminin varlığı dikkat çekmektedir. Bunu 15-24 yaş arası grup izlemektedir.

Ankete katılanların %55,14'ü erkek, %48,86'sı kadın olup, %47,63'ü evli, %49,01'i bekardır.

Ankete katılanların %32,67'si üniversite, 530,96'sı ortaokul lise, %28,75'i ilkokul, %7,59'u lisansüstü eğitimi yapmışlardır.

Aylık gelirlerine göre yerli turistler 101-200 milyon ve 100 milyondan az olan dilimlerde, yabancı turistler ise 1001-2000 ve 2001-3000 dolar gelir diliminde yoğunlaştıkları görülmektedir. Bu durum yöreyi ziyaret eden yerli turistlerin ekonomik yönden zayıf, yabancı turistlerin ise daha iyi durumda olduklarını gösterirken, konaklamalarında da bu durum etkili olmaktadır.

Ankete katılanlar %36,51 yalnız, %27,45 yanlarında bir kişi ile, %17,81'i yanlarında iki kişi %18,20'si yanlarında üç ve üçten fazla kişi olduğunu belirtmişlerdir. Bu soruda bir grupta gelen turistler grup içerisinde arkadaşları olsa bile, "yalnızım" cevabını seçtikleri görülmektedir.

Ankete katılan yabancı turistlerin %24,11'i Türkiye'ye ilk kez %29,21'i dörtten fazla ve %80,78'inin seyahat acentası ile %17,25'inin bireysel gelmişlerdir. Türkiye'ye gelen turistlerin kalış süreleri uzun olduğu halde Konya yöresinde kalış sürelerinin 1-2 günü geçmediği dikkati çekmektedir.

Türkiye'ye gelen yabancı turistlerin öncelikle fiyatın uygunluğu, deniz-kum güneş ve tarihi eserler tercih sebepleridir.

Ankete katılan turistlerin %45,58'inin Konya'ya ilk kez, %25,73'ünün ikinci kez %28,69'unun üçüncü, dördüncü ve dörtten daha fazla geldiği görülürken; %62,99'unun günübirlik, %29,98'inin 1-2 gün konaklama yapmak istediği dikkati çekmektedir.

Konya'ya tatil, inanç ve kültür turizmi, iş kongre toplantı gibi sebeplerle ziyaretler yapılmaktadır.

Konya'yı ziyaret etmede etkili olan etmenlere bakıldığında, ankete katılanların %52,12'si arkadaş-eş-dost, %38,48'i seyahat acentası %8,16'sı ise broşür kitap vs. sayesinde ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir.

Ankete katılan turistlerin Konya yöresi ile ilgili görüşlerinde ise; yerli turistlerin hizmeti ve temizliği iyi, eğlenceyi kötü, yabancı turistlerin ise hizmeti iyi buldukları dikkati çeken bir husustur. Ankete katılan turistler, yörede inanç, termal, av ve mağara gibi alternatif turizm türlerini arzuladıkları ortaya çıkmıştır.

Yerli turistler Belediye belgeli oteller ve pansiyonları, yabancı turistler ise beş, dört ve bir yıldızlı otelleri; yerli ve yabancı turistler sırası ile fast-food, lüks ve birinci sınıf restoranları tercih etmektedirler.

Konya'da yerli ve yabancı turistlerin bir konaklama tesisinde aradığı niteliklere bakıldığında ; turistik olanaklara yakın, restoran, odaların geniş ve iyi dekore edilmiş, şehir merkezine yakın olmaları çok önemli özellikler olarak görülmektedir.

Konya'ya ulaşımında ise, sırası ile otobüs, özel otomobil, uçak ve tren tercih edilirken; Konya'nın ilçelerinin %42,64 oranla gezilmediği dikkati

çekmektedir. Gezilen ilçeler, Ereğli, Beyşehir, Ilgın ve Akşehir'dir. Ankete katılanların %65,76'sı ilçeleri gezmeyeceklerinin belirtmektedirler.

Ankete katılan turistlerin Konya'ya tekrar gelme eğilimleri söz konusudur. Turistlerin %65,76'sının tekrar, %28,51'i belki gelebileceklerinin ifade etmişlerdir. Ankete katılanların %57,92'si Konya'nın tanıtımını yetersiz bulmaktadırlar.

Ankete katılan turistlerin Konya yöresinin turizm faaliyetleri hakkında görüşlerinden bazıları şöyledir: Tanıtıma ağırlık verilmeli, özellikle 2000 senesi inanç turizmi ile ilgili Glistra-Derbe gündeme getirilmeli, civarda İhlara-Peristrama-Göreme ile aynı paralelde tanıtım ve geziler düzenlenmeli, termal kaplıcalar yüksek standartlara kavuşturulmalı, İnce minareli medrese çoğu zaman kapalı daha fazla açılmalı, Akşehir'in mesire yerleri aile ortamına uygun şekilde düzenlenmeli, Mevlâna müzesi'nin etkileyici atmosferini "Sema gösterisi" ile görmek istediklerini, Etlietmek'i ve fırın kebabının lezzetinin güzel olduğu ve bir daha yemek istedikleri.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Giderek globalleşen dünyamızda turizm önemli sektörlerden birisi haline gelmiştir. Her ülkenin iç turizm hareketlerine katılan insanların yanı sıra, dış turizm hareketlerine dünya nüfusunun %10'unun katıldığı gözlenmektedir. Turizm gelirlerindeki artışlar ülke ekonomileri açısından önem kazanırken, turizm gibi sosyal bir olgunun insanlar arasında hoşgörü ve sevgi ortamı da oluşturması önem taşımaktadır.

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri açısından turizm sektörü önemli bir fırsattır. Turizmin var oluş sebepleri; tarihsel, kültürel, doğal vb. bir çok turistik çekicilik ve kaynakları elinde bulunduran Türkiye için bu fırsatın değerlendirilmesi söz konusudur.

Özellikle 1983'lü yıllarda önemli bir hamle yapan Türkiye'de turizm sektörüne bu yıllardan sonra önem verilmeye başlanmıştır. Türkiye turizm açısından yaptığı yatırımlarla da bu özelliğini destekleyerek, son yıllarda turizminin geliştirilmesi ve alternatif turizm hareketleri yönünden olumlu gelişmelerde bulunmuştur.

Son yıllarda hem dünyada hem de ülkemizde, birçok alternatif turizm türünün ortaya çıktığı görülmektedir. Turistik ürünün çeşitlendirilmesi kapsamında önem kazanan bu turizm türleri, günümüz turistinin gürültü ve beton yığınlarından uzaklaşması, doğal çevreyi ve kaliteli hizmeti araması, turizm bilincinin ve eğitim düzeyinin önemi, turizmde yenilikler arayışında etkili olmuştur. Bu alternatif turizm türlerinden; mağara, av, kongre, termal, inanç, kültür vb. birçok turizm türlerinin geliştirilebilmesi için yöresel bazı öncelik ve standartların yakalanması gerekmektedir.

Türkiye'de turizm sektörünün gelişmesi ile birlikte, turistik potansiyeli olan yörelerin bu gelişmelerden pay alması beklenmektedir. Konya'da bu yönden önem kazanan merkezlerden birisidir. Konya yöresinde genel yapı

itibari ile, tarım, hayvancılık ve tarıma dayalı sanayinin geliştiği görülmektedir. Konumu itibari ile önemli olan yörede, eğitim, sağlık, altyapı gibi göstergeleri yönünden de bir çok sorununu aştığı görülmektedir.

Konya yöresi öncelikli tarihsel ve kültürel dokunun yanı sıra; doğal güzellikler, mağara, kaplıca, av gibi alternatif turizm türleri ile bir potansiyele sahiptir. Konya, İç Anadolu bölgesinin transit geçiş yollarının merkezi durumundadır. Özellikle Konya-Seydişehir üzerinden açılan yeni bir karayolu ile Antalya ulaşımı sağlanırken bu yol, kuzeyden güneye önemli bir güzergah olmuştur. Ayrıca batı ve güney bölgelerinden Kapadokya'ya geçişte Konya üzerinden sağlanmaktadır.

Konya, arkeolojik ve tarihsel eserler yönü ile çok zengin bir yöredir. Özellikle Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinin önemli eserlerinin bazıları Konya'dadır. Mevlâna Türbe ve Müzesi, İnce Minareli Medrese, Karatay Müzesi, Aziziye Cami gibi eserler Konya merkezde; Akşehir'de Nasreddin Hoca Türbesi, Taş Medrese, Beyşehir'de ise Eşrefoğlu Cami belli başlı eserlerdir. Ayrıca Çumra'da Çatalhöyük ve Ereğli'de İvriz kabartmaları arkeolojik yönden önem taşımaktadır.

Bu kapsamda Hz. Mevlâna Müzesinin önemi büyüktür. Yalnız ülke insanlarının değil bütün dünyanın tanıdığı büyük düşünür ve mutasavvıf Hz. Mevlâna'ya olan ilgi ve sevginin onun manevi havası ile birlikte ziyaret etmeye gelenlerle dolup taşması, iç ve dış turizm açısından önem taşımaktadır. Özellikle Mevlâna müzesini ziyaretçi sayılarına bakıldığında son beş yılda yaklaşık 5.000.000 yerli turist, 1.364.000 yabancı turist, bu müzeyi ziyaret ettiği görülmektedir.

Konya büyükşehir olmasından sonra daha çok gelişmiş, birçok alışveriş merkezleri eğlence ve dinlenme alanlarının hizmete girmesi de kentte bir hareketlilik yaratmıştır. Talep yönünden Konya'da iç turizmde olduğu kadar özellikle tarih ve kültür turizmine katılanların sayılarında artışlar

gözlenmektedir. Konya'da iş, seminer, toplantı vb. turizm hareketliliği de dikkat çekmektedir.

Konya yöresinin turistik işletme belgeli tesis sayısında İç Anadolu bölgesinin %11'ine, yatak sayısı bazında %7, belediye belgeli tesis sayısında %24, yatak sayısında ise %20'sine sahip olduğu görülmektedir. Konya bu oranlar ile Ankara ve Nevşehir'den sonra üçüncü bir merkez konumundadır.

Konya turizm potansiyelini yeterince değerlendirebilecek ve ihtiyaca cevap verecek turistik yatırımlar açısından yetersiz kalmaktadır. Gelecek dönemlerde turizm talebinde artışlar tahminlenmektedir. Özellikle konaklayan yabancı turistlerde, 1991 ve 1994 ve 1995 yılları dışında diğer yıllarda sürekli bir artış eğilimi görülmektedir. Bunun sebebi olarak bu yıllarda, Körfez krizi ve ekonomik dalgalanmalar görülebilir.

Bu bağlamda, Konya yöresinde arz ve talebin dengelenmesinde ihtiyaca cevap verecek yeni tesislerin yapılması gerekmektedir. Konya'nın yeni tesislere sahip olabilmesi için, altyapı ve üstyapı çalışmalarında mevcut turist profiline uygun yatırımların yapılması önemlidir. Ayrıca, hangi tesisin, nerede, hangi kapasite ile kimleri ağırlayacağını bilmesi gerekmektedir.

Turistik ve otelcilik fonksiyon oranları ile yapılan değerlendirmede yatak ve oda ihtiyacının, anket çalışması ile de mevcut otellerde yetersizlikler olduğu bu sonucu desteklemektedir. Yapılacak turistik yatırımlarla Konya içerisinde turizm işletme belgeli tesislerden, iki ve beş yıldızlı oteller, Belediye belgeli tesislerde nitelikli oteller, ilçelerde ise özellikle Beyşehir'de motel, Ilgın'da kaplıca oteli yapmak öncelikli turistik yatırım hedefleri olmalıdır.

Turizm Bakanlığı'nın Konya ile ilgili olan projeleri çerçevesinde "İnanç turizmi ve mola noktaları projeleri", önem taşımaktadır. Üç büyük dine ait kutsal yerlerde yapılan çalışmalarda, yatırım olanaklarının teşvik edilmesi ve yatırımcılarının yönlendirilmesi çalışmaları Konya için bir fırsat olabilecektir.

Ayrıca yoğunlu ana tur güzergahı üzerinde bulunan Konya'da, turizm amaçlı mola noktaları ve tesislerinin yapılması turistik yatırımlar açısından önem taşımaktadır.

Yapılan anket çalışmaları sonucunda, yerli turistlerin Konya'yı ziyaretlerinin birincil amacının tatil, ikinci amacının inanç, üçüncü amaçlarının iş, kongre olduğu ; yabancı turistlerin ise, sırası ile kültürel, müzeleri ziyaret ve tatil amaçlı ziyaret yaptıkları ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, ankete katılan turistlerin %66'sının Konya'ya tekrar gelme eğiliminde olduğu, konaklama açısından ağırlık yüzdelerinde ise; yerli turistlerin iki, bir yıldızlı otelleri ve pansiyonları, yabancı turistlerin ise dört ve beş yıldızlı otellerde kalmaktadırlar.

Konya ve ilçelerinin turizm potansiyelini değerlendirilmesinde ve yapılacak yatırımlar için şu öneriler getirilebilir:

1. Öncelikli olarak Konya'nın sahip olduğu arz potansiyelin tam envanterinin çıkarılması,
2. Turizm yatırımları için uygun görülen alanlarda bölgesel planların yapılması, talebi karşılayabilecek nitelikte tesis yapılmasına ağırlık verilmesi,
3. Doğal dokunun bozulmadan, uygun alt ve üst yapı çalışmalarının tamamlanması,
4. Sayıları 100'ü bulan seyahat acentaları ile birlikte, yerel yönetim, il turizm ve kültür müdürlüğü, derneklerin ortaklaşa çalışmaları ile Konya'nın tanıtımının etkili bir şekilde yapılması,
5. Bir sivil havaalanının hizmete açılması,
6. Konya halkının turizm açısından daha iyi bilinçlendirebilmek için, yerel basından yararlanılması,
7. Mevlana tanıtım merkezinin işlerliğinin artırılması ve " Hz. Mevlâna'yı Anma" törenlerinin Aralık ayı dışında yaz aylarında da yapılması,
8. Mevlâna müzesinin çevre düzenlemesinin yapılıp, kafeterya, dinlenme ve okuma salonlarının yazlık ve kışlık olarak düzenlenmesi,

9. İç turizm açısından talebi canlandırmak için, Mevlana'yı ziyaret edenlerin diğer müzeler ve Meram gibi mesire yerlerine gitmelerini kolaylaştırıcı ulaşım şeklinin sağlanması,
10. Hristiyanlarca çok önemli ziyaret yerlerinden sayılan Sille ve Glistra'nın çevre düzenlemelerinin yapılması,
11. Konya'da var olan, özellikle tüfekçilik, halıcılık, keçecilik gibi el sanatlarının geliştirilmesi ve turistik açıdan ziyaretçilere sunulması için çalışmalar yapılması,
12. Yapımı devam eden kongre sarayının bir an önce tamamlanıp, kongre turizmi için altyapının oluşturulması,
13. Yapımı süren yeni şehirler arası terminalin tamamlanıp, hizmete açılması,
14. Konya-Ankara arasında projesi var olan hızlı trenin hayata geçirilmesi,
15. Konya'da mevcut turistik tesislerde kalifiye eleman çalıştırılması için, Selçuk Üniversitesi Turizm ve Otelcilik bölümlerinden yararlanılması,
16. Daha çok günübirlik konaklayan turların daha fazla konaklamaları için, mevcut tesislerde sema gösterileri vb. aktivitelerin yapılması,
17. Özellikle yerli turistlerin ortalama kalış sürelerinin 11 gün gibi uzun bir süre olduğu ilginde kaplıca tesislerinin düzenlenmesi, yapımı devam eden üç yıldızlı otelin bir an önce tamamlanması,
18. Köşk ve Hüyük'te kaplıcalar için turistik tesis yapılması,
19. Akören yakınlarındaki Hristiyanlarca çok önemli merkezlerden olan Lystra ve Glistra antik kentlerinin kazı çalışmalarının bir an önce tamamlanıp, hizmete açılmasının sağlanması,
20. Akşehir'de Nasreddin Hoca'yı anma şenliklerinin daha önceden olduğu gibi uluslararası boyutta yapılması,
21. Çumra Çatalhöyük'ün daha çok yabancı turistlerin ziyaret etmesini sağlamak için devam eden kazıların tamamlanması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar ve Makaleler:

AĞAOĞLU, Osman Kemal. "Turizm Yatırımlarında Kaynak Kullanımı ve Verimlilik Sorunları", **MPM Yay.** No:520, Ankara 1994.

AKHAN, Remzi. "Konya İlinin Ekonomik Kalkınma Yolları ve Çözüm Yolları", **Konya İlinin Ekonomik Kalkınması**, (Seminer) İktisadi Kalkınma Vakfı Yay. İstanbul 1995.

ALKAN, Ahmet. **Konya, Tarihi Kentin Planlama Sorunları**, Konya 1995.

ARICI, Hüsnü. **İstatistik, Yöntemler ve Uygulamalar**, Meteksan Yay., Ankara 1991.

ARIKAN, Rauf. **Araştırma Teknikleri ve Rapor Yazma**, Tutibay Yay. Ankara 1995.

ATEŞ, İbrahim ve BAYRAM Sadi. ÖZSÖY, Ülkü. **Son On Yılda Vakıflar**, Bora Yay. Ankara 1990.

ATIK, A. Hakan ve ERTUĞRUL, Erdal. **Konya İli Uygun Yatırım Alanları Araştırması**, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş., Araştırma Müdürlüğü, Haziran, Ankara 1997.

AVCIKURT, Cevdet ve ÇEKEN, Hüseyin. "Dünyada ve Türkiye'de Sağlık Turizmi ve Geliştirilmesi", **Turizmde Seçme Makaleler**, TUGEY Yayını No:47, İstanbul, Eylül 1998.

AYGÜN, Temuçin. "Beyşehir Gölü", **İlgi**, Yıl:19 Sa:41, Ocak 1985.

BAHAR, Hasan. "Konya Keçeciliği" **Yeni İpek Yolu**, KTO Dergisi, Yıl:11 Sa:113, Temmuz 1997.

BAHAR, Hasan. KARAĞUZ, Güngör ve KOÇAK, Özdemir. **Eskiçağ Konya Araştırmaları-1**, İstanbul 1996.

BALÇIK, Bahaettin. **Yatırım Projelerinin Hazırlanması ve Değerlendirilmesi**, Konya 1992.

BARUTÇUGİL, İsmet S. **Turizm Ekonomisi ve Turizmin Türk Ekonomisindeki Yeri**, Beta Yay. İstanbul 1986.

BAYKARA, Tuncer. **Türkiye Selçukluların Devrinde Konya**, Konya Valiliği, İl Kültür Müdürlüğü, Konya 1998.

BOYACIOĞLU, Fuat. "Andre Gide'nin Konya Gezisi ve İzlenimleri", **Çalı Dergisi**, Sa:19 Ağustos 1998.

CENİKOĞLU, G.Tarıman. **Akşehir'de Sıra Yarenleri**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, Özrenk Matbaası, İstanbul 1998.

CERAN, Ahmet Şeref. **Altınekin Dedeler Kasabası, Damla Ofset**, Konya 1997.

CERAN, Ahmet Şeref. "Konya İlgin Argıthanı'nda Damat İbrahim Paşa Vakıfları", **Yeni İpek Yolu**, KTO Dergisi, Yıl:12 Sa:130, Aralık 1998.

CERAN, Ahmet Şeref. **Konya Sarayönü Çeşmeli Sebil Yörükleri**, Konya 1996.

COCKERELL, Nancy. (Managing Editor), **Travel and Tourism Intelligence International Tourism Report**, No:3 UK, London 1998.

ÇELEBİ, Celaledin. **Hazret-i Mevlâna**, Konya Valiliği, İl Kültür Müdürlüğü, Konya 1997.

ÇİL, Burhan. **İstatistik**, Tutibay Yay., Ankara 1994.

DEĞİRMENCİOĞLU, Özdal ve AHİPAŞAOĞLU, Suavi. **Anadolu'da Turizm Rehberliği Temel Bilgileri**, (Ders Notları), Ankara 1997.

DEMİR, Ataman. "Anadolu Selçuklu Hanları: Kadınhan", **İlgi**, Yıl:21, Sa:48, Kış 1987.

DEMİRALP, Yekta. **Akşehir ve Köylerindeki Türk Anıtları**, Kültür Bakanlığı Yay. No:1698, Başbakanlık Basımevi, Ankara 1996.

DENİZER, Dünder. **Turizm Pazarlaması**, Ankara 1992.

DİNÇER, Mithat. "Konya'nın Turizm Potansiyeli ve İl Kalkınmasına Katkısı", **Konya İlinin Ekonomik Kalkınması**, (Seminer) İktisadi Kalkınma Vakfı Yay. İstanbul 1995.

DOĞRU, Barış. "İğneyle Tarih Kazımak:Çatalhöyük", **Skylife**, THY Aylık Dergisi, Yıl:15, Sa:167, İstanbul 1997.

DURAN, Mustafa Sungur. **Türkiye'de Uygulanan Yatırım Teşvik Politikaları 1968-1998**, Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar genel Müdürlüğü,, Araştırma ve İnceleme Dizisi-19, Ankara 1998.

EFE, Ahmet. **Nasreddin Hoca**, Esra Sanat Yay. Konya 1998.

EFE, Ahmet. **Kırk Büyük Eser**, Konya Büyükşehir Belediyesi Yay. No:25, Konya 1998.

EKEN, Güven. "Yaylanın Mavi Gözü Obruklar", **Atlas, Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi**, Sa:69, Aralık 1998.

ELMAS, Saim. "Anadolu'da Büyüyen Üniversitesi; Selçuk Üniversitesi", **Gönüllerin Başkenti Konya**, Konya Büyükşehir Belediyesi Yay. No:24, İstanbul 1998.

ESEN, Adem. "Karapınar", **Yeni İpek Yolu**, KTO Dergisi, Yıl:12 Sa:130 Aralık 1998.

EVLYAOĞLU, Sait. **Türkiye Turizm Coğrafyası**, Ankara 1994.

FAUVEL, Jean Jacques. ve LEVALLOIS Maria Pierre. **Turquie**, Hachette Guides Blues, Paris 1986.

GERING, Charler E., SWART, William W. ve VAR, Turgut. **Turistik Yatırımlarda Kriter Seçimi ve Uygulaması**, ODTÜ İdari Bilimler Fakültesi, Ankara 1991.

GOELDNER, Charles R. ve McINTOSH, Robet W. **Tourism Principles, Practices, Philosophies**, Sixth Edition, Printed in The USA 1990.

GUNN, Clare A. **Tourism Planning**, Basics Concepts Cases, Third Edition USA, 1994.

GÜNGÖRDÜ, Ersin. **Doğal ve Tarihi Coğrafya Açısından Türkiye'nin Turizm Coğrafyası**, Copy Star, Ankara 1997.

GÜVENÇ, Tuncer. "Çöken Topraklar", **Atlas, Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi**, Sa:69, Aralık 1998.

HACIOĞLU, Necdet "Yükseköğretimde Mesleki Turizm Eğitimi Geliştirme Perspektifleri", **Turizm Eğitimi**, Konferans-Workshop Turizm Bakanlığı. Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara 1992.

HADDER, Ian. "Anadolu Medeniyetlerinin Kökenlerini Ararken; Çatalhöyük'ün yeniden Açılışı", **İlgi**, Sa:84, Bahar 1996

HADDER, Ian. "9000 Yaşındaki Çatalhöyük Sakinlerinin İnançları", **İlgi**, Sa:91, Kış 1997.

HALICI, Feyzi. **Konya**, Güven Matbaası, Ankara 1984.

HATİBOĞLU, Zeyyat. **Temel İstatistik**, Yeni İktisat ve İşletme Dizisi, No:15, İstanbul 1994.

HUART, Clement. **Mevleviler Beldesi Konya**, Çev:Nezih UZEL, İstanbul 1978.

INTOSH, Rw. GOELDNER, Cr. RITCHIE, Jrb. "Tourism Components and Supply", **Tourism, Principles, Practices, Philophies**, Ed.7 UK 1995 (2 fig. 12 ref.)

ISSI, Yasemin. Turistik Talep Tahminlemesinde Kullanılan Yöntemler, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), **İ.Ü. SBE**, İstanbul 1988.

IŞIL, Kemal ve KILCIGİL, İsmail. KILCIGİL, Mustafa. **Konya İli Kitabı**, Sebati Ofset, Konya 1985.

İÇÖZ, Orhan. **Seyahat Acentaları ve Tur Operatörlüğü Yönetimi**, Anatolia Yay., Ankara 1996.

KABUKCU, Asım. **İstatistik**, Konya 1994.

KAHRAMAN, Nüzhet. **Turizmde Yatırım Projeleri**, Çağlayan Basımevi, İstanbul 1986.

KANDEMİR, Ahmet ve BESLER, Neslihan. **Rakamlarla Dünyada ve Türkiye'de Turizm Sektörü (Türkiye İçin Turizm Talep Tahmini)**, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Sayı:98-2-17, Eylül, Ankara 1998.

KARAMAN, Aykut. "Kentsel Bir Miras olarak Akşehir", **Sanatsal Mozaik**, Temmuz-Ağustos 1998 Yıl:3 Sa:33.

KARPUZ, Haşim. "Keçe Yapım Sanatı", **Yaşayan Konyalı Sanatçılar ve Eserleri**, Konya Selçuklu Belediyesi Kültür Yay. No:10, İzmir 1998.

KENARLI, Ahmet. **Coğrafi Özellikleri İle İlçemiz Yunak**, İHL Yaptırma ve Yaşatma Derneği Kültür Yay., Konya 1995.

KOÇER, Dilek. "İşletmeciler Yatırıma Yöneliyor", **Hotel**, Sa:2, Mart 1996.

KONYALI, İbrahim Hakkı. **Konya Tarihi**, (İlk Basım 1964), Burak Matbaası, Ankara 1997.

KOZAK, Nazmi ve AKOĞLAN, Meryem, KOZAK, Metin. **Genel Turizm, İlkeler, Kavramlar**, Anatolia Yay., Ankara 1996.

KÖKSAL, Aydoğan. **Türkiye Turizm Coğrafyası**, Gazi Büro Kitabevi, Ankara 1994.

KÖSEOĞLU, Ahmet ve KAFA M.Nafi. (Ed.) **Konya**, Konya Büyükşehir Belediyesi Yay. Şan Ofset, İstanbul 1998.

KUNDURACI, Osman. "Konya'da Kaşıkçılık", **Yaşayan Konyalı Sanatçılar ve Eserleri**, Konya Selçuklu Belediyesi Kültür Yay. No:10, İzmir 1998.

KÜÇÜKBEZİRCİ, Seyyid. "Konya Folklorü", **Gönüllerin Başkenti Konya**, Konya Büyükşehir Belediyesi Yay. No:24, İstanbul 1998.

KÜÇÜKDAĞ, Yusuf. **Karapınar Sultan Selim Külliyesi**, Karatay Belediyesi Kültür Yay. No:3, Konya 1997.

MEYEROVITCH, Eva De Vitray. **Konya Tarihi ve Hz. Mevlana**, Çev:Melek ÖZTÜRK, Selçuklu Belediyesi Kültür Yay. No:11, Konya 1998.

MEYEROVITCH, Eva de Vitray. **Mesnevi Mutlağın Aranişı**, Çev. Mehmet AYDIN, Selçuklu Belediyesi Yayınları No:8, Konya 1996.

NASRATTINOĞLU, İrfan Ünver. "Nasreddin Hoca'nın Dünyası", **Unesco 1996 Nasreddin Hoca Yılı, Türkiye İş Bankası Yay. No:348**, Ankara 1996.

OĞUZ, Zeki. **Gelenek ve Görenekleri İle Konya Dağ Köyleri**, Alagöz Yay. Konya 1997.

OLALI,Hasan. **Turizm Politikası ve Planlaması**, İ.Ü. İşletme Fakültesi Yay. No:228, İstanbul 1990.

OLALI, Hasan ve KORZAY, Meral. **Otel işletmeciliği**, Beta Yay. İstanbul 1993.

OLALI, Hasan ve NAZİLLİ S.Selçuk. KARCIOĞLU, E.Nilgün. SÜMER, Mehmet. **Dış Tanıtım ve Turizm**, İş Bankası Kültür Yay. No:253, Ankara 1983.

OLALI, Hasan ve TİMUR Alp. **Turizm Ekonomisi**, Ofis Ofset Matbaası, İzmir 1988.

ÖNDER, Mehmet. **Konya Rehberi**, Yeni Kitap Basımevi, Konya 1950.

ÖNDER, Mehmet. "Son Yüzyıl İçerisinde Konya'da Yıkılan Selçuklu Eserleri", **Prof. Dr. Yılmaz Önge Armağanı**, S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi, Konya 1993.

ÖVÜNÇ, Nazmiye. **Turizm Coğrafyası, Özellikler, Bölgeler**, Çantay Kitabevi, İstanbul 1998.

ÖZDEMİR, Mahmut. **Türkiye’de Organize Sanayi Bölgeleri**, Türkiye Ticaret Sanayi, Deniz Ticareti Odalar ve Ticari Borsalar Birliği Yay., Ankara 1990.

ÖZEN, Ö.Tuğrul ve KURU, Şafak. **Turizm Yatırımları**, Özkan Ofset, İstanbul 1998.

ÖZÖNDER, Hasan. **Evvel Zaman İçinde Meram**, Meram Belediyesi Kültür Yay. Konya 1997.

ÖZTAŞ, Kadir. İç Anadolu Bölgesi Turistik Arz Kaynaklarının Dış Turizm Talebi Üzerine Etkileri, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), **Dokuz Eylül Üniversitesi, SBE**, İzmir 1997.

ÖZTAŞ, Kadir ve SEZGİN, Mete. “Hizmet Pazarlamasında Çekirdek Ürün Oluşturulması ve Konya Yöresinin İnanç Turizmi Açısından Analizi” **Turizm Sektöründe Rekabet Stratejileri**, Hafta Sonu Seminerleri-V 23-25 Ekim 1998, Erciyes Üniversitesi, Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Y.O. Kayseri 1999.

SARIASLAN, Halil. **Yatırım Projelerinin Hazırlanması ve Değerlendirilmesi**, Turhan Kitabevi, Ankara 1994.

SEZGİN, Orhan Mesut. **Genel Turizm**, Tutibay Yay., Ankara 1985.

SMITH, L.J. Stephen. **Tourism Analysis A Handbook**, Longman Scientific and Technical Group UK England 1989.

SOYBALI, H.H, WILKES, K. TEARE, R. ARMISTEAD C. “Spatial Patterns of Tourism Supply and Demand in Turkey”, **Services Management, (New Directions, New Perspectives)**, 4pp 7 ref, 1995.

ŞAHİN, Adem. “İktisadi Kalkınmadaki Önemi Bakımından Türkiye’de Turizm Sektöründeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi”, **TOBB Yay.** Ankara 1990.

TATAR, Tefik. **Yatırım Seçimi ve Değerlendirme Teknikleri**, Gazi Üniversitesi Yayın No:75, Ankara 1985.

TUNÇ, Ażize ve SAÇ, Firuzan. **Genel Turizm, Gelişimi, Geleceđi**, Detay Yay. Ankara 1998.

TÜRKSOY, Adnan ve ÖZKAN, Esin. “Sosyal Turizm ve Gençlik Turizmi Kavramları”, **Turizm Bakanlığı, Gençlik Turizmi Konferans Workshop**, Ankara 1992.

UĞURLU, Kamil. “Konya’nın Eski Güzel Evleri”, **Konya**, Konya Büyükşehir Belediyesi Yay. No:24, İstanbul 1998.

USTA, Öcal. "Turizm Hareketlerinde Mevsimlik Yoğunlaşma", **Turizm Yıllığı 1985**, Turizm Bankası A.Ş., Ankara 1986.

UYSAL, Muzaffer. "Turizmde Talep Projeksiyon Modelleri ve Özellikleri", **Turizm Yıllığı 1985**, Turizm Bankası A.Ş., Ankara 1986.

ÜLKER, ismet. **Türkiye'de Sağlık Turizmi ve Kaplıca Planlaması**, Kültür Eserleri Dizisi, No:129, Ankara 1988.

YAMAN, Besim. **Türkiye'nin Turizm Potansiyeli ve Değerlendirilmesi**, Turizm Bankası A.Ş., Ankara 1983.

YAMAN, Zafer. **Alanya'nın Turizm Kapasitesinin Analizi**, ALTİD Yay. No:1994/1 Alanya 1994.

YASA AKTAŞ, Azize. "Konya'da El Halıcılığının Bugünkü Durumu ve Problemleri", **Yeni ipek Yolu**, KTO Dergisi, Yıl:12 Sa:123, Yıl:12, Mayıs 1998.

YAVUZ, Cahit. Konya İlinin Turistik Arz Potansiyeli ve Konya İlindeki Turizm İşletmelerinin Pazarlama problemlerinin İncelenmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), **S.Ü. SBE**, Konya, 1996.

YÜCEL ÇELİK, Cemile. "Konya Ereğli'si", **Sanatsal Mozaik**, Temmuz-Ağustos 1998 Yıl:3 Sa:33.

Diğer Kaynaklar:

Akören Belediyesi Raporları, Konya 1996.

Akşehir Müze Müdürlüğü İstatistikleri, Akşehir 1998.

Amfora Haber, "Beyşehir Gölü Milli Park Oldu", **Amfora Dergisi**, Yıl:2, Sa:14, Temmuz 1993.

Anatolia, "Turizm Alan ve merkezlerinin İlanına ve Buralardaki Teşviklere İlişkin Esaslar", **Turizm, Çevre ve Kültür Dergisi**, Yıl:3, Sayı:33-34, Eylül-Ekim 1992.

Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı, **Endüstri Projelerini Değerlendirme El Kitabı**, Ankara 1978.

Cihanbeyli Belediyesi, **2000'e Üç Kala Cihanbeyli**, Cihanbeyli Belediyesi Yay., Konya 1997.

Çeltik Belediyesi Raporları, Konya 1998.

DİE, **Ekonomik ve Sosyal Göstergeler**, Konya Valiliği, Konya 1998.

DPT, **Ekonomik Gelişmeler**, Yıllık Program ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü, Ankara 1998.

Ereğli Müze Müdürlüğü İstatistikleri, Ereğli 1998.

İl Kültür Müdürlüğü Raporları, Konya 1998.

İl Turizm Müdürlüğü, **Konya ve İlçeleri**, Konya 1997.

İl Turizm Müdürlüğü, **İl Turizm Envanteri**, Konya 1997.

İl Turizm Müdürlüğü Verileri, Konya 1998.

İpek Yolu, "Mağaraların Turizmde Değerlendirilmesi", **Ticaret Borsası Yayın Organı**, Sa:3, Ankara 1993.

ISO, **Türkiye Ekonomisi 1997**, ISO Yay. No:1997/2, Nisan, İstanbul 1997.

ITO, **Ekonomik Rapor**, ITO Yay. No:1998/48, Ağustos, İstanbul 1998.

ITO, **Türkiye'nin Doğal Kaynakları Rehberi**, Yayın No:1997/56, İstanbul 1997.

ITO, **Ekonomik Rapor**, Yayın No:1998/48, Ağustos, İstanbul 1998.

Karatay Belediyesi, Basın Bülteni, 07/10/1998.

Konya İl Sağlık Müdürlüğü Verileri, Konya 1998.

Konya Müzeleri, Eski Eserler ve Mülhakatı Sevenler Derneği, Konya 1997.

Konya Müzeler Müdürlüğü İstatistikleri, Konya 1998.

Konya Tarım İl Müdürlüğü Verileri, Konya 1998.

Konya Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü Verileri, Konya 1998.

Konya Valiliği, **İlimiz Konya**, Özgül Yay., Konya 1985.

Konya Valiliği, **İl Envanteri**, Konya 1998.

Konya Valiliği, **Konya İl Yıllığı**, Konya 1991.

Konya Valiliği, **Konya'da Selçuklu ve Osmanlı Eserleri**, Bora Yapım, Ankara 1991.

Konya Valiliği, **Rakamlarla Konya 1992**, Konya 1992.

KTO, **Konya İlinin Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri**, Konya 1998.

KTO, **Yeni İpek Yolu**, Sa:127, Konya 1998.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, **Turistik Düzenleme**, Eğitim Dairesi Başkanlığı Yay. No:49, Ankara 1983.

Orman Bakanlığı, Milli Parklar ve Av Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü, **1998-1999 Av Dönemi Merkez Av Komisyonu Kararı**, Ankara 1998.

Turizm Bakanlığı, **Belediye Belgeli Konaklama İstatistikleri Bülteni 1997**, Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Yayın No:1998/2, Haziran, Ankara 1998.

Turizm Bakanlığı, **Belediye Belgeli Tesisler Envanteri 1994**, Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Yayın No:1995/6, Nisan, Ankara 1998.

Turizm Bakanlığı, **Belgeli Turizm İşletmeleri İstatistik Yıllığı 1993**, Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Yayın No:1993/3, Ankara 1993.

Turizm Bakanlığı, **Konaklama İstatistikleri Bülteni 1997**, Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Yayın No:1998/3, Mayıs, Ankara 1998.

Turizm Bakanlığı, **Özel Projeler Turizm 1993**, Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 1993.

Turizm Bakanlığı, **Sağlık Turizmi ve Turizm Sağlığı 1993**, Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Yayın No:1993/8, Ağustos, Ankara 1993.

Turizm Bakanlığı, **Turizm İstatistikleri Bülteni 1997**, Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Yayın No:1998/1, Ankara 1998.

Turizm Bakanlığı, **Yabancı Ziyaretçiler Talep Profili Araştırması 1993**, Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Yayın No:1994/4, Mayıs, Ankara 1994.

Turizm Bakanlığı, **Yatırımlar Turizm 1993**, Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 1993.

Turizm Bankası, **Turizm Nedir?(Kitap Özetleri)**, Ankara 1988.

Türkiye Ticaret Sanayi, Deniz Ticareti Odalar ve Ticari Borsalar Birliği, **Orta Anadolu Bölgesi Ekonomik Raporu**, Ankara 1988.

TÜRSAB, "İnanç Turizminde Yaklaşım Önemli" **TÜRSAB Aylık Yayın Organı**, Sa:166 Kasım 1997.

TÜRSAB, Konya BYK Verileri, Aralık, Konya 1998.

TÜRSAB, "Tarihi ipek Yolu Turizme Açıldı" Sa:177, Ekim 1998.

TÜRSAB, "Turizm Bakanlığı İnanç Turları Devam Ediyor" **TÜRSAB Aylık Yayın Organı**, Sa:177 Ekim 1998.

TÜRSAB, **TÜRSAB Aylık Yayın Organı**, Sa: 176, Eylül 1998.

TYD, "Turizm Yatırımlarının Ekonomiye Katkıları", **Turizm Yatırımcıları Derneği Dergisi**, Nisan, İstanbul 1992.

Yeni ipek Yolu, "28. Konya Milli Fuarı", **KTO Dergisi**, Yıl:12, Sa:126, Ağustos 1998.

Yurt Ansiklopedisi, Cilt 7 ty.

<http://www.die.gov.tr>.

<http://www.thk.org.tr/Akşehir.html>.

İffet BIYIKLI, Özkaymak Oteli Müdürü.

EKLER

Ek (1) Konya İlinin Komşu İllere Uzaklığı

Komşu İller	Uzaklık (km)
Afyon	223
Aksaray	146
Ankara	258
Antalya	413
Eskişehir	333
Isparta	266
İçel	348
Karaman	114
Niğde	255

Kaynak : DİE, **Ekonomik ve Sosyal Göstergeler Konya**, 1998, s.2.

Ek (2) Konya İli Sıcaklık ve Yağışın Aylara Göre Dağılımı

Aylar	Sıcaklık			Yağış Ortalama (mm)	Nispi Nem (%)
	Ortalama	Maksimum	Minimum		
Ocak	-0.2	16.3	-28.2	37.3	78
Şubat	1.4	23.8	-26.2	33.1	74
Mart	5.0	29.2	-16.4	30.6	64
Nisan	11.0	30.4	-6.6	28.8	57
Mayıs	15.9	34.4	-0.7	43.0	56
Haziran	19.8	34.8	1.8	26.8	50
Temmuz	23.2	37.2	6.7	5.6	41
Ağustos	23.0	40.0	5.3	3.1	39
Eylül	18.0	35.2	-3.0	11.6	46
Ekim	12.4	31.6	-8.4	26.7	58
Kasım	6.7	25.4	-19.8	29.7	71
Aralık	1.9	21.8	-26.8	39.6	80
Yıllık	11.5	40.0	-28.2	315.1	60

Kaynak : Konya Valiliği, **Konya İli Yıllığı** 1990

Ek (3) Konya Nüfus İstatistikleri (1997 Nüfus Sayımına Göre)

İlçe Adı	Şehir	Köy	Toplam	Artış Hızı (%)	Nüfus Yoğ.1997
Karatay	146251	27068	173319	02	88
Meram	203616	32915	236531	10	121
Selçuklu	261462	19794	281256	39	137
Büyükşehir Toplamı	611329	79777	691106	18	116
Ahırılı	4570	7439	12009	01	34
Akören	14468	6626	21094	44	43
Akşehir	54903	42436	97339	03	114
Altınekin	7211	13216	20427	25	19

Ek (3) Konya Nüfus İstatistikleri (1997 Nüfus Sayımına Göre) (Devam)

Beyşehir	40508	64902	105410	13	61
Bozkır	10181	38578	48759	-11	33
Cihanbeyli	15154	52665	67819	-03	16
Çeltik	3833	7658	11491	-33	18
Çumra	41645	52580	94225	27	41
Derbent	6329	7001	13330	-40	30
Derebucak	6150	12760	18910	18	39
Doğanhisar	8023	26775	34798	02	81
Emirgazi	7468	5819	13287	-13	16
Ereğli	77779	41150	118929	02	54
Güneysınır	11644	10628	22272	68	75
Hadım	16171	37012	53183	45	58
Halkapınar	2376	4612	6988	-02	14
Hüyük	6924	38347	45271	24	94
Ilgın	33040	48466	81506	07	58
Kadınhanı	17391	24598	41989	-07	108
Karapınar	28074	163229	44403	003	24
Kulu	19711	37847	57558	02	38
Sarayönü	11311	24330	35641	02	33
Seydişehir	52898	34423	87321	05	40
Taşkent	12885	34826	47711	60	102
Tuzlukçu	4430	4935	9365	-13	16
Yalıhöyük	2632	211	2843	-33	35
Yunak	12397	26376	38773	-02	13
TOPLAM	1141435	802322	1943757	11	51

Kaynak : DİE, <http://die.gov.tr>

KTO, Konya İlinin Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri, 1999

Ek (4) 1997 Yılı Ana Gruplar İtibariyle Tarımsal Üretim

Ürün Cinsi	Ekiliş (Ha)	%	Üretim (ton)	%
Tahıllar	1.354.457	87,0	3.635.781	47
Baklagiller	95.998	6,0	108.393	1,4
Endüstriyel Bitkiler	83.625	5,5	3.509.635	45,5
Yağlı Tohumlar	9.852	0,6	10.456	0,1
Yumru Bitkiler	8.866	0,5	156.317	2
Yem Bitkileri	7.275	0,4	278.091	4
Toplam	1.560.073	100	7.698.673	100

Kaynak : DİE, Ekonomik ve Sosyal Göstergeler Konya, 1998.

Ek (5) Konya İlinin Tarımsal Yapısı (1997)

Tarımsal Alanlar	Alan (Ha)	Genel Alan İçindeki Payı (%)	Kültür Alanı İçindeki Payı (%)
Tarla Alanı	1.556.699	37.34	58.53
Nadas Alanı	1.005.808	24.12	37.81
Sebze Alanı	18.930	0.45	0.71
Meyve Alanı	39.998	0.96	1.51
Bağ Alanı	38.455	0.92	1.44

Ek (5) Konya İlinin Tarımsal Yapısı (1997) (Devam)

Kültür Alanı	2.659.890	63.79	100
Çayır- Mera Alanı	709.894	17.03	-
Orman Alanı	506.426	12.15	-
Ürün Getirmeyen Alan	293.192	7.03	-
TOPLAM	4.169.400	100	-
Sulu Tarım Yapılan Alan	370.986	13.09	-
Kuru Tarım Yapılan Alan	2.288.904	86.1	-
Sulanması Planlanan Arazi	569.204	-	-

Kaynak : Tarım İl Müdürlüğü 1998.

Ek (6) Selçuk Üniversitesi Öğretim Durumu

Kurum Türü	Sayı	Öğretim Kadrosu	Öğrenci Sayısı
Fakülte	14	1.495	30.661
Yüksekokul	29	254	9.626
Enstitü	4	103	1.656
Araştırma ve Uygulama Merkezi	13	75	-
Konservatuvar	1	7	128
TOPLAM	61	1.934	42.071

Kaynak : KTO, Konya İlinin Ekonomik ve Sosyal Göstergeleri, 1998, s.43

Ek (7) Konya İli Kurumlar İtibari İle Hastane ve Yatak Sayısı (Eylül 1998)

Bağlı Olduğu Kurum	Hastane Sayısı	Yatak Sayısı
Sağlık Bakanlığı	18	1699
SSK Genel Müd.	4	654
Üniversiteler	1	700
Vakıf Hastanesi	1	31
Belediyeler	1	58
Toplam	25	3142

Kaynak : İl Sağlık Müdürlüğü 1998.

Ek (8) İller ve Bölgeler İtibariyle Motorlu Kara Taşıtları İstatistikleri 1994

	Özel Otomobil sayısı	On bin Kişiye Düşen Oto Sayısı	Motorlu Kara Taşıtı Sayısı	On bin Kişiye Düşen Motorlu Kara Taşıtı Sayısı
Konya	63.699	337	92.968	492
İç Anadolu	638.894	614	816.564	785
Türkiye	2.861.240	472	3.803.853	628

Kaynak : DPT, İller İtibariyle Çeşitli Göstergeler, Nisan1997, s.44,45.

Ek (9) Türkiye'ye Gelen Yabancıların Milliyetlerine Göre Dağılımı

Milliyet	Sayısı	Oran (%)
Almanya	2.338.529	24.14
BDT	1.513.566	15.62
İngiltere	915.337	9.45
İskandinav	567.218	5.86
Benelüks	420.645	4.34
ABD	364.764	3.76
Romanya	338.966	3.50
Fransa	333.781	3.44
Avusturya	307.528	3.17
İsrail	263.423	2.92
Bulgaristan	219.353	2.26
İtalya	207.887	2.15
Yunanistan	170.445	1.76
Japonya	83.828	0.87
Diğer	1.643.734	16.76
Toplam	9.689.004	100.0

Kaynak: Turizm Bakanlığı, **Turizm İstatistikleri Bülteni 1997**

Ek (10) Konya İli ve İlçelerine Göre Konaklayan Kişi ve Geceleme Sayısı (1997)

İlçeler	Konaklayan Kişi Sayısı			Geceleme Sayısı			Anket Uygulanan	
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı
Karatay	39.053	67.429	106.482	44.659	89.588	134.427	10	838
Meram	5.173	8.931	14.104	5.915	11.867	17.782	2	111
Selçuklu	21.204	36.611	57.815	24.248	48.643	72.891	3	455
Beyşehir	746	1.287	2.033	853	1.711	2.564	1	16
Seydişehir	932	1.609	2.541	1.066	2.138	3.204	1	20
Toplam	67.108	115.867	182.975	76.741	153.947	230.688	17	1440

Kaynak : Turizm Bakanlığı, **Konaklama İstatistikleri Bülteni 1997**

Ek (11) Regresyon ve Korelasyon Analizleri Hesapları

Yıl	x.y	x ²	y ²	(x-x̄)	(y-ȳ)	(x-x̄)(y-ȳ)
91	42.106.020	1.716.100	1.033.108.164	-52,5	-16.042,5	842.231,25
92	77.791.730	1.716.100	3.526.340.689	-52,5	11.198,5	-587.921,25
93	68.382.000	1.716.100	2.724.840.000	-52,5	4.015,5	-210.813,75
94	33.873.980	1.716.100	668.636.164	-52,5	-22.326,5	1.172.141,25
95	31.271.910	1.747.684	559.559.025	-40,5	-24.529,5	993.444,75
96	79.010.652	1.747.684	3.571.974.756	-40,5	11.581,5	-469.050,75
97	98.781.504	2.166.784	4.503.349.449	109,5	18.922,5	2.072.013,75
98	100.923.560	2.383.936	4.272.583.225	181,5	17.180,5	3.118.260,75
Σ	532.141.356	14.910.488	20.860.391.472	0	0	6.930.306
Ort	1362,5	48.184,5	-	-	-	-

Ek (11) Regresyon ve Korelasyon Analizleri Hesapları (Devam)

$(x-x)^2$	$(y-y)^2$	$\hat{Y}$	$(Y-\hat{Y})^2$	$(\hat{Y}-\hat{Y})^2$
2756,25	257.361.806,25	42.042	98.010.000	37.730.306,25
2756,25	125.406.402,25	42.042	300.710.281	37.730.306,25
2756,25	16.124.240,25	42.042	103.184.964	37.730.306,25
2756,25	498.472.602,25	42.042	261.921.856	37.730.306,25
1640,25	601.696.370,25	43.446	391.683.681	22.453.382,25
1640,25	134.131.142,25	44.446	234.702.400	22.453.382,25
11.990,25	358.061.006,25	60.996	37.344.321	164.134.532,25
32.942,25	295.169.580,25	69.420	16.443.025	450.946.400,25
59.238	2.286.423.150	-	1.444.000.528	810.908.982
-	-	-	-	-

Ek (12) Uygulanan Anket Formu Örneği (Türkçe)

Değerli misafirler; Bu anket Konya'nın turizm potansiyeli değerlendirmek ve yapılabilecek çalışmalarla sizlere daha iyi hizmet verebilmek amacıyla hazırlanmıştır. Anket sonuçları sadece bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Ankete katıldığınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Anketör: Mete SEZGİN Öğretim Görevlisi

1. Kişisel Bilgileriniz:

Adınız Soyadınız: (Yazmayabilirsiniz).....

Uyruğunuz :

Mesleğiniz :

Yaşınız :

Medeni Durumunuz : Evli () Bekâr () Dul ()

Cinsiyetiniz : Erkek () Kadın ()

Eğitim Seviyeniz : İlkokul () Ortaokul-Lise () Üniversite ()

Lisansüstü ()

2. Aylık Geliriniz : 100 Milyondan Az () 101-200 Milyon Arası ()
201-300 Milyon Arası () 300 Milyondan Fazla ()

3. Seyahatinizde beraberinizde bulunan kişi sayısı kaçtır?

Yalnızım () Bir () İki () Üç () Üçten Fazla ()

4. Türkiye'ye kaçınıcı gelişiniz ? (YERLİ TURİSTSENİZ 8.SORUYA GEÇİNİZ)

Birinci () İkinci () Üçüncü () Dördüncü () Dörtten Fazla ()

Lütfen Belirtiniz.....

5. Türkiye'ye nasıl geldiniz ?

Bireysel () Seyahat Acentası () Diğer () Lütfen Belirtiniz.....

6.Türkiye’de ortalama ne kadar kalmayı düşünüyorsunuz?

Birkaç Gün () Bir Hafta () On beş Gün () Bir Ay () Bir Aydan Fazla ()

7.Türkiye’yi tercih sebepleriniz nelerdir ?

Deniz-kum-güneş () Doğal Güzellikler () Fiyatın Uygunluğu ()
Tarihi Eserler () Türk Halkını Tanıma İsteği () Türk Mutfağı ()
Temiz Bir Çevre () Diğer () Lütfen Belirtiniz.....

8.Konya’ya kaçınıcı gelişiniz ?

İlk () 2. () 3. () 4. () 4’den Fazla ()

9.Konya yöresinde ne kadar kalmayı düşünüyorsunuz ?

Günübirlik () 1-2 Gün () 3-4 Gün () 4’den Fazla ()

10.Konya’yı tercih sebepleriniz nelerdir ? (Önem sırasına göre 3 tanesini numaralandırınız, 1=En Önemli)

Tatil () Kültürel(Tarihi eserler ve camiler) () Doğal Güzellikler ()
İnanç Turizmi () İş-Kongre-Toplantı () Sergi-Fuar () Müzeler ()
Yörenin İlçelerini Gezmek () Diğer () Lütfen Belirtiniz.....

11.Konya yöresini ziyaret etmeye nasıl karar verdiniz ?

Seyahat Acentaları Aracılığı ile () Arkadaş-eş-dost ()
Broşür-kitap vs () Diğer () Lütfen Belirtiniz.....

12.Konya Yöresinde aşağıdaki kriterleri nasıl değerlendirirsiniz ?

	İyi	Orta	Kötü	Fikri Yok
Konaklama	()	()	()	()
Yeme-içme	()	()	()	()
Ulaşım	()	()	()	()
Temizlik	()	()	()	()
Eğlence	()	()	()	()
Hizmet	()	()	()	()
Altyapı	()	()	()	()
Yöre Halkı	()	()	()	()

13.Konya yöresinde hangi alternatif turizm faaliyetine katılmayı arzularsınız?

Av Turizmi () Foto-safari () Mağara Turizmi ()
Dağ Sporları () Kırsal Turizm () Doğa Yürüyüşü ()
Termal Turizm () İnanç Turizmi () Kültürel Turizm ()
Diğer () Lütfen Belirtiniz.....

14.Konya yöresinin daha cazip olması yönünden tercih ettiğiniz konaklama tipi ne olurdu? (Önem sırasına göre 3 tanesini numaralandırınız 1=En Önemli)

Otel : 1 Yıldızlı () 2 Yıldızlı () 3 Yıldızlı () 4 Yıldızlı ()
5Yıldızlı () Motel () Termal Otel () Oberj (Dağ evi) () Pansiyon ()
Kamping () Tatil Köyü () Diğer ()Belirtiniz.....

15. Konya yöresinin tercih ettiğiniz restoran tipi nedir ?

Lüks () 1.Sınıf () 2.Sınıf () 3.Sınıf () Fast-food ()

16. Konya yöresini tercih ederken seçtiğiniz ulaşım türü nedir ?

Havayolu () Demiryolu () Özel otomobil () Otobüs () Diğer () Belirtiniz..

17. Bir konaklama tesisinin olanakları için aşağıdaki kriterleri nasıl değerlendirirsiniz?

	Çok Önemli	Önemli	Önemsiz
Turistik olanaklara yakın olması	()	()	()
Odaların geniş ve iyi dekore edilmiş olması	()	()	()
Fiziksel konumunun cazip olması	()	()	()
Otogara yakın olması	()	()	()
Restorani olması	()	()	()
Manzarası	()	()	()
Şehir merkezine yakın olması	()	()	()
Sağlık Üniteleri olması	()	()	()
Otoparkı olması	()	()	()
Yan tesislerinin olması (havuz, tenis)	()	()	()

18. Bu seyahatinizde veya daha öncekinde Konya'nın ilçelerinden hangilerini gezdiniz?

Hiçbirini () Akşehir () Beyşehir () Ereğli () Ilgın () Seydişehir ()
Diğer () Lütfen Belirtiniz.....

19. Konya'nın ilçelerini gezmeyi düşünüyor musunuz ?

Evet () Hayır () Belki ()

20. Konya'ya tekrar gelmeyi düşünüyor musunuz ?

Evet () Hayır () Belki ()

21. Sizce Konya'nın tanıtımı yeterince yapılıyor mu ?

Evet () Hayır () Fikrim Yok ()

22. Konya yöresinin, turizm faaliyetleri hakkında varsa görüşlerinizi kısaca özetler misiniz?

.....

.....

.....

.....

.....

Ek (13) Uygulanan Anket Formu Örneği (İngilizce)

Dear Guests;The Purpose of the Public Survey : The target this public survey is to serve you, who come to our region Konya by getting your point of view and recommendation on this region and the country.The information gotten as a result of this survey will be used in a scientific study without stating any names.We thank you for attention you show toward our survey and the time you spend on it.

The Pollster : Mete SEZGİN Lecturer in a University

1. Personal Knowledge :

Name Surname : (You may not write).....

Nationality :

Profession :

Age:

Marital Status : Married () Single () Divorced ()

Sex : Man () Woman ()

Education Level : Primary () Secondary/High school () University ()

Postgraduate ()

2. Average monthly income: Less than 1000 \$ () 1001\$-2000\$ ()
2001\$-3000\$ () More than 3000\$ ()(EURO, FRF, DM, SK etc.....)

3. How many people are there in your travelling with you ?

Alone () One () Two () Three () More three ()

4. How many times have you come to Turkey ?

First () Second () Third () Fourth () More four () Point out please...

5. How did you come to Turkey ?

Alone () Travel Agency () Other () Point out please.....

6. How long have you been thinking of staying in Turkey ?

A few days () One week () Fifteen days () One month ()

More than one month ()

7. What is the cause of preferring Turkey for the vacation ?

Sea-sand- sun () Natural Beauty () Suitable Prices ()

Historical works () Desire of recognition Turkish public ()

Turkish cuisine () Clean environment () Other () Point out please.....

8. How many times have you come to Konya ?

First () Second () Third () Fourth () More four () Point out please.....

9. How long have you been thinking of staying in Konya ?

Day visit () 1-2 days () 3-4 days () More than 4 days ()

10. What is the cause of preferring Konya for the vacation ?

(Mark three of most important, 1=Most important)

Holiday () Cultural (Historical place and Mosques) () Naturel Beauty ()
 Belief Tourism () Business-congress-meeting () Exhibition- fair ()
 Museums () Sightseeing districts of the region () Other () Point out
 please.....

11. How did you decide to visit Konya ?

Travel Agency () Friend-mate () Brachure and book etc. () Other ().....

12. How can you evaluate the following criterions in Konya ?

	Good	Middle	Bad	No Idea
Accommodation	()	()	()	()
Food-Beverage	()	()	()	()
Transportation	()	()	()	()
Cleanliness	()	()	()	()
Entertainment	()	()	()	()
Service	()	()	()	()
Substructure	()	()	()	()
Local public	()	()	()	()

13. Which tourism activities do you want to participate in Konya region ?

Hunting tourism () Watching the nature () Cave tourism ()
 Mountain sports () Country tourism () Jogging in the nature ()
 Thermal tourism () Belief tourism () Culture tourism ()
 Other () Point out please.....

14. What is your favorite accommodation type for the attraction of Konya region? (Mark three of most important, 1=Most important)

Hotel: 1 Star () 2 Star () 3 Star () 4 Star () 5 Star ()
 Motel () Thermal hotel () Oberj () Pension () Camping ()
 Holiday village () Other () Point out please.....

15. What is your preference for restaurant in Konya region ?

Luxury () 1.Class () 2.Class () 3.Class () Fast-food ()

16. How did you come to Konya ?

Airway () Train () Private car () Bus ()

17. How can you evaluate the following criterions for a hotels facilities ?

	Most important	Important	Not important
Nearness of tourism possibilities	()	()	()
The width of rooms and good decorations	()	()	()
Attraction of physical location	()	()	()

Nearness to the bus station	()	()	()
Restaurant	()	()	()
View of the hotel	()	()	()
Nearness to the city center	()	()	()
Unitsof health	()	()	()
Car park	()	()	()
Additional foundations(swimming pool, tennis court, etc.)	()	()	()

18. Which towns did you visit in this travelling or previous travelling in Konya?
 None of them () Akşehir () Beyşehir () Ereğli () Ilgın ()
 Seydişehir () Other () Point out please.....

19. Do you want to visit the towns of Konya ?
 Yes () No () Maybe ()

20. Do you want to come Konya again ?
 Yes () No () Maybe ()

21. In your opinion is the introduction of Konya sufficient ?
 Yes () No () No idea ()

22. If you have ideas about the tourism activities in Konya please summary shortly ?

.....

.....

.....

.....

ÖZET

Bu tezin amacı, turistik yatırımlar açısından Konya yöresinin turizm potansiyelinin değerlendirilmesidir.

Türkiye’de İç Anadolu bölgesinin merkezinde yer alan Konya yöresi, taşıdığı tarihsel ve kültürel değerlerin yanı sıra alternatif turizm türleri ile belli bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin değerlendirilmesinde ise yapılacak turistik yatırımlar önem taşımaktadır.

Tez, beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, turizm arzı, talebi ve yatırımı kavramlarına kısaca değinilmiş, turistik talep tahmin metotları sıralanmıştır.

İkinci bölümde; Konya yöresinin genel yapısı ve özellikleri kapsamında Konya’nın tarihçesi, coğrafi konumu, tarım, eğitim, sanayi vb. belli başlı sektörlerin çeşitli göstergelerinden kısaca bahsedilmiştir.

Üçüncü bölümde; Konya yöresi konaklama işletmeleri, seyahat acentaları, müzeleri, turistik restoranları irdelenmiştir.

Dördüncü bölümde, Konya yöresinin turistik kaynakları olan tarihi eserleri, doğal güzellikleri, mahalli özellikleri ve alternatif turizm türleri değerlendirilmiştir. Gelecek yıllar için, Konya yöresi turist sayısı tahminlemesi yapılmıştır.

Beşinci bölümde, Konya yöresinde turistik yatırım hedefleri, stratejileri değerlendirilip, yatırım önerileri sunulmuştur. Bu bölümde, yöreye gelen yerli ve yabancı turistlere uygulanan anketle yöreden beklentiler ve turistik tercihler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

ABSTRACT

The aim of this thesis is to evaluate of tourism potential of Konya region in terms of the touristic investments.

Konya region which takes place in the centre of Central Anatolia in Turkey has a potential alternative tourism varieties with historical and cultural values. In the usage of this potential the future touristic investments will be important.

The thesis consists of five parts. In the first part concepts of tourism supply, demand and investments were mentioned briefly and touristic demand predicting methods were given.

In the second part Konya's history with the general varieties, its geographical place, agriculture, education, industry, etc. was briefly mentioned with the main sectors indicators.

In the third part accomodation managements, travel agencies, museums and touristic restaurants of Konya region have been researched.

In the fourth part historical work of arts, natural beauties, regional characteristics which are touristic sources of Konya region and alternative tourism varieties have been evaluated. The number of tourists for next years in Konya has been predicted.

In the fifth part touristic investment targets and strategies of Konya region have been evaluated and investment suggestions have been presented. In this part the touristic preferences and the expectations from the region have been tried to reveal by means of public survey which has been applied to the foreign and native tourists.